

tensitatea redusă a sunetelor emise, ce limitează distanțele de recepție vizuală și auditivă.

Teatrele din Categoria C având capacități foarte mari se sprijină în special pe mari mase sonore sau retransmisiune electroacustică.

Datorită acestor caracteristici, teatrele în aer liber din această categorie, se prezintă sub forme foarte variate, dela imitarea marilor amfiteatre antice (fig. 11) până la utilizarea extremă a variațiilor naturale de relief, și a cadrului înconjurător (fig. 12).

Oricâtă variație de structură ar permite utilizarea retransmisunilor electroacustice, sunt însă anumite considerente de care trebuie să se țină seama.

Astfel, imitarea amfiteatrelor antice nu poate fi valabilă epocii noastre, în care condițiile generale de producție și recepție a spectacolului sunt cu totul diferite.

Un studiu atent asupra marilor amfiteatre ale societății sclavagiste, poate arăta că problemele auditive și ale vizibilității erau în parte rezolvate. Astfel, atât scenele teatrelor grecești cât și cele romane, erau prevăzute cu un perete înalt în spatele scenei, care împreună cu pardoseala chorusului, construită din piatră, canalizau sunetele spre spectatori (fig. 13).

La aceasta se adaugă și folosirea măștilor supradimensionate, purtate de actor, care în afara faptului că asigurau vizibilitatea la distanță, arătând starea sufletească a personajilor, amplificau totodată vorbirea la sursă care era întârziată și în difuzarea ei de vasele de bronz ce erau așezate sub gradenele amfiteatrului.

Proiectanții de astăzi, imitând sau adoptând forma vechilor construcții în aer liber, au ignorat problemele vizibilității și în special cele ale auditivei prin urmărirea excesivă a plasticei arhitecturale.

Construcțiile marilor teatre în aer liber trebuie să țină seama însă de aceste probleme și ca atare, se impune găsirea unei dispozițiuni corespunzătoare a locurilor și realizarea unei scene sau estrade, care să canalizeze sunetele spre auditori și totodată să permită realizarea instalației necesare retransmisiunii electroacustice.

În acest sens, trebuie menționat că forma semicirculară a amfiteatrelor vechi (fig. 14) nu mai este corespunzătoare, datorită îndepărtării prea mari a spectatorilor de scenă, realizarea unei suprafețe plane în centrul compoziției cu vizibilitate și auditive reduse, precum și limitarea recepționării spectacolului pentru locurile laterale, cunoscând că scenele moderne au o deschidere mult mai mică și o adâncime de joc mult mai mare ca cele ale vechilor skenos (scene). Cele mai recomandabile forme sunt

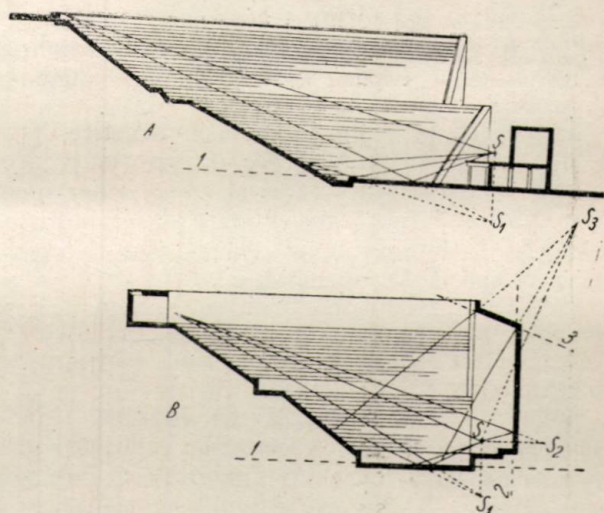

Fig. 13. Secțiune printr-un teatru antic în aer liber.
A — teatrul grec; B — teatrul roman

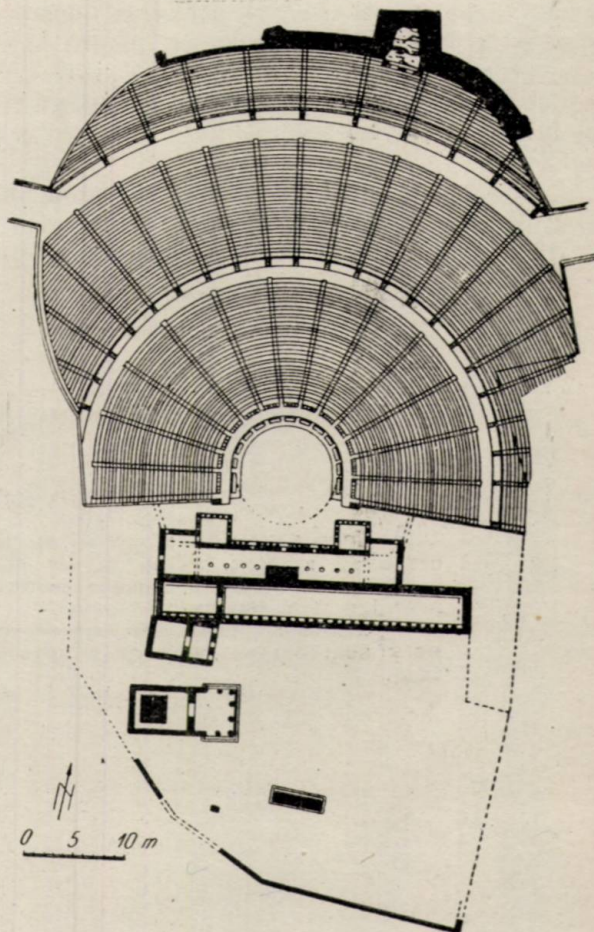

Fig. 14. Planul amfiteatrului lui Dionis la Atena

cele derivate din forma trapezoidală sau arc de cerc, cu determinarea profilului longitudinal conform celor expuse la teatrele din categoria A și B.

În ceea ce privește problemele acustice, problema retransmisiunilor are o importanță deosebită pentru asigurarea unui câmp sonor omogen, pe toată suprafața ocupată de auditori, ea făcându-se în baza unor scheme tehnice elaborate de specialști în materie.

Principial retransmisiunea electroacustică se bazează pe următoarele elemente: recepționarea sunetului; difuzarea sunetului; controlul retransmisiunii.

Recepționarea sau captarea energiei sonore se face pe scenă, avant-scenă sau orchestră prin realizarea unei rețele de microfoane așezate astfel încât să asigure întregul câmp sonor al producției, cunoscând că microfoanele au zonă de sensibilitate limitată în funcție de caracteristicilor lor de directivitate.

Difuzarea sunetelor se face prin megafoane așezate și ele pe baza unei scheme tehnologice astfel încât să asigure repartizarea energiei sonore, fără a genera ecoul, nici pentru spectator, nici pentru actorii de pe scenă, provocând astfel, pentru aceștia din urmă, întâriri greșite și implicit o neconcordanță între orchestră și soliști.

La proiectarea acestor teatre se recomandă consultarea tehnicienilor de specialitate pentru a stabili dintr'un început un loc adecvat pentru

cabina de control a retransmisiunii, care trebuie să aibă o vizibilitate perfectă atât spre scenă, cât și în sală, precum și prevederea elementelor necesare pentru așezarea difuzoarelor și a întregii instalații.

Se menționează că retransmisiunea electroacustică alterează într-o oarecare măsură caracteristicile naturale ale sunetului.

Acest lucru, precum și problemele vizibilității mai sus menționate, au determinat limitarea acestor construcții numai pentru manifestări de masă (adunări, reuniuni festive, meetinguri, manifestări artistice de ansamblu, etc.).

Pentru realizarea spectacolelor artistice s'a ajuns la concluzia că este mult mai valabil a se construi teatre în aer liber cu capacități mai reduse însă în număr mult mai mare. În baza acestor considerente, spectacolele pot fi vizionate și auzite în condițiuni corespunzătoare, rezolvând mult mai ușor problemele ce se pun evacuării teatrelor, deserving mai bine întreaga suprafață și populație a orașului respectiv.

Bibliografie

Alexeev P. S.: Curs de specializare în problemele de acustică arhitecturală, profesat la București în anii 1950—1951.

Alexeev P. S.: Principiile proiectării acustice a teatrelor de vară în aer liber. Revista Construcții și Materiale pentru construirea orașelor, Moscova, 6 (1950).

Spravochnik Arhitekto vol. I, partea IX-a.

Alexeev P. S.: Sgomotul. Moscova-Leningrad, 1948.

Barhin B. G.: Arhitectura teatrelor. Moscova, 1947.

ПОНИЯТИЯ О ЗВУКОВОМ ПРОЕКТИРОВАНИИ ТЕАТРОВ НА ОТКРЫТОМ ВОЗДУХЕ

Резюме

Подчеркивая необходимость строительства в нашей стране театров на открытом воздухе, автор делает полный анализ главных факторов, а именно: наилучшая видимость, хорошая слышимость, подходящий кадр (пластическая ценность) и экономическое решение.

Статья сопровождается многочисленными фотографиями и очерками которыми могут пользоваться, в будущем, архитекторы—проектировщики и инженеры—строители.

LUPTA POPORULUI PENTRU INDEPENDENȚA IMPOTRIVA ROBIEI TURCEȘTI, OGLINDITĂ ÎN ARHITECTURA EPOCII LUI ȘTEFAN CEL MARE ȘI PETRU RAREȘ

G. KURINSCKI

Parte din monumentele vechi, ale arhitecturii noastre au fost studiate și în trecut. Se scoteau chiar publicații și se făceau relevée. Istoria arhitecturii noastre cunoaște exemplul luminos de atașament față de arta națională și încercările valoroase ale arhitecților Ion Mincu, Gr. Cerchez, N. Ghica-Budești ș.a., de a prelucra formele arhitecturii noastre vechi.

În general însă, în perioada de dominație a burgheziei, acest material, înafara cazului când era destinat să alimenteze tendințele șovine ale unor curente de arhitectură ale burgheziei (produsul arhaic al părții celei mai mari din realizările așa numitului curent de arhitectură neoromânească, sau arhitectura catedralelor ortodoxe ridicate în sec. XX, în plin dezacord cu arhitectura istoric constituită a vechilor orașe transilvănene), era menit să rămână sub forme de documente de arhitectură, care nu-și găseau întrebuințarea în activitatea practică a arhitecților, căci cosmopolitismul burgheziei a făcut tot

posibilul pentru a rupe pe artist de popor, de năzuințele sale, de realizările artei naționale.

Astăzi, lămurirea sarcinilor ce revin arhitecturii într'o societate care construiește socialismul și înțelegerea metodei de creație a realismului socialist au pus într'o lumină nouă întreaga moștenire a arhitecturii noastre naționale. Arhitectului i se cere să exprime conținutul nou socialist al societății noastre în prefacere, într'o formă care să constituie prelucrarea a tot ce este mai bun în creația artistică a poporului. Acest lucru cere, fără îndoială, o cunoaștere și o aprofundare temeinică a arhitecturii noastre vechi, cere reconsiderarea întregului patrimoniu artistic al poporului nostru pentru a scoate în evidență trăsăturile progresiste ale arhitecturii noastre naționale.

Unul din argumentele „teoreticienilor” arhitecturii cosmopolite a fost acela că arhitectura noastră veche a produs mai cu seamă monumente cu caracter religios, ale căror elemente nu

Biserica din Bălinești-Dorohoi

și-ar putea găsi utilizare în creația contemporană a arhitecților.

Intr'adevăr, în perioada evului mediu, monumente de arhitectură, înțelegând prin aceasta clădiri importante ca amploare, ca bogăție a materialelor utilizate și valoare artistică, nu s'au ridicat decât numai pentru uzul claselor dominante. Dat fiind rolul bisericii, ca mare proprietară de moșii, în constituirea și menținerea for-

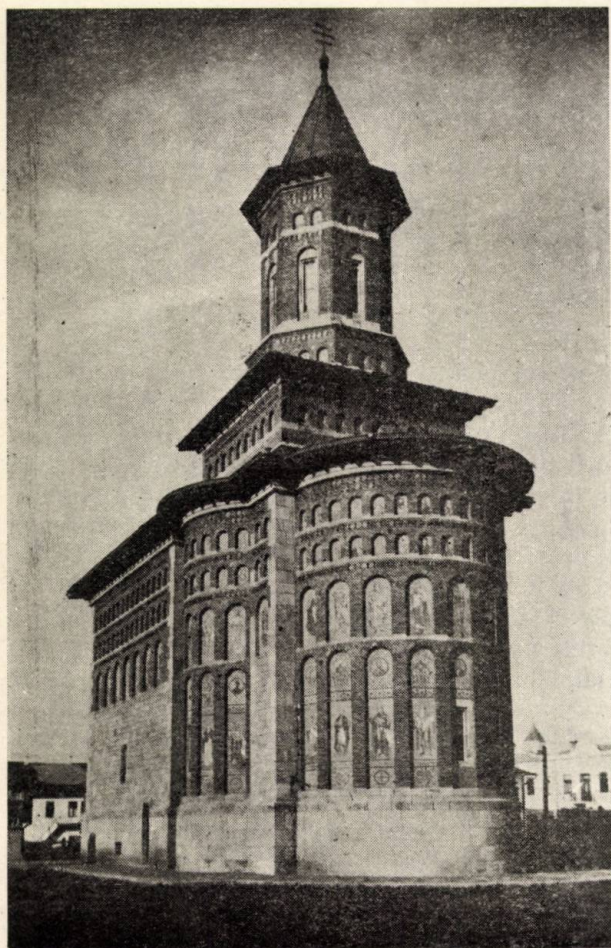
mațiilor de stat feudale de pe teritoriul țării noastre, dat fiind ideologia dominantă a epocii, principalele monumente în care și-au găsit expresie puterea și gloria formațiilor feudale constituite pe teritoriul țării noastre. Țara Românească și Moldova, au fost clădiri cu caracter religios. Dar pentru a ridica aceste monumente, clasa stăpânitoare, alcătuită din nobili feudali, boeri stăpânitori de pământuri, prelați, a folosit meșteri ieșiți din popor, adânc cunoscători ai artei populare, care au utilizat în plămuierea imaginilor de arhitectură tot ce este mai caracteristic artei și arhitecturii populare. Mai mult decât atât, în arhitectura acestor monumente și-au găsit expresie năzuințele de libertate, de veacuri, ale poporului, s'au oglindit marile evenimente când întregul popor purta lupta împotriva unui asupritor.

Asemenea epoci de luptă pentru neatarnare, epoci cu viață politică frământată, au fost pentru arhitectură epoci de mare progres artistic și tehnic. Printre asemenea epoci de dezvoltare a arhitecturii, care ne cuceresc mai cu deosebire atenția și simpatia prin caracterul specific autohton, dinamismul, bogăția și coloritul arhitecturii, este și epoca dela jumătatea secolului al XV-lea, până către sfârșitul secolului al XVI-lea, epoca lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș.

În secolul al XIII-lea — în prima jumătate — statul feudal maghiar căuta să mențină cnezațele românești dela sud și răsărit de Carpați sub suveranitatea sa, pentru a folosi acest teritoriu ca un avantpost împotriva populațiilor migratoare. În aceste tendințe regii unguri au fost ajutați de biserica catolică, care încerca să catolicizeze populația de pe teritoriul de astăzi al țării noastre. Desigur că, tot biserica catolica a impus în Muntenia și Moldova un curent de artă religioasă romanico-gotică.

Cu întemeierea Țării Românești și a Moldovei, arhitectura națională ia o dezvoltare importantă. Întemeierea acestor state a fost determinată de interesele boerilor de a avea un stat puternic pentru a supune pe țărani, de interesele târgurilor de a se bucura de sprijinul unui domn puternic împotriva boerilor, de necesitatea de a întări puterea centrală pentru a putea lupta împotriva cuceririlor străine și propagandei bisericii catolice. În această luptă pentru constituirea statului feudal, biserica ortodoxă interesată în lupta împotriva catolicismului și pentru consfințirea stăpânirii sale asupra unor pământuri întinse, a avut un rol important.

Când în Țara Românească și Moldova se ridică primele monumente importante de zid, ele împrumută formele arhitecturii romanico-gotice din Transilvania (biserica romanică dela Câmpulung și biserica dela Rădăuți). Dar, biserica ortodoxă propagă un curent de artă bizantină, care în Muntenia înlocuiește cu totul curentul de artă romanico-gotică. În Moldova, elemente ale arhitecturii romanico-gotice se continuă și se prelucurează timp de câteva secole în compoziția

Biserica Sf. Nicolae Domnesc din Iași

nouă specific autohtonă a edificiilor moldovenești.

În secolul al XV-lea, societatea feudală din Moldova este în plină dezvoltare. Deși numărul țăranilor liberi este încă oarecum ridicat, procesul de iobăgire este din ce în ce mai pronunțat.

Rezistența țăranilor se manifestă prin nesupunere la lucru și prin răscoale.

Deosebit de viu se manifestă deasemenea contradicțiile în sânul clasei dominante. Marii boeri urmăresc să macine puterea centrală a domnului.

Crește pericolul invaziei forțelor imperiului feudal otoman. Viața însăși a Moldovei ca stat este amenințată.

În asemenea împrejurări istorice, apar marile personalități care devin exponenții năzuințelor și luptei societății. O asemenea mare personalitate a fost Ștefan cel Mare, om politic priceput, iscusit conducător de oști și sprijinitor al culturii.

Ștefan cel Mare duce o luptă aprigă împotriva marilor boeri, care vedeau în turci o forță care ar putea slăbi puterea domnului, reflectată uneori în scrierile cronicarilor („Ștefan Vodă era iute la mânia și adesea omora la ospete fără giudeț”). Ștefan mobilizează toate forțele interesate în limitarea puterii marilor boeri și menținerea independenței Moldovei: țăranii liberi, târgoveții și mica boerime.

Țărănimea liberă, amenințată de tendințele acaparatoare ale boerilor, sprijină pe domni. Grosul oștilor lui Ștefan cel Mare este alcătuit din țăranii liberi.

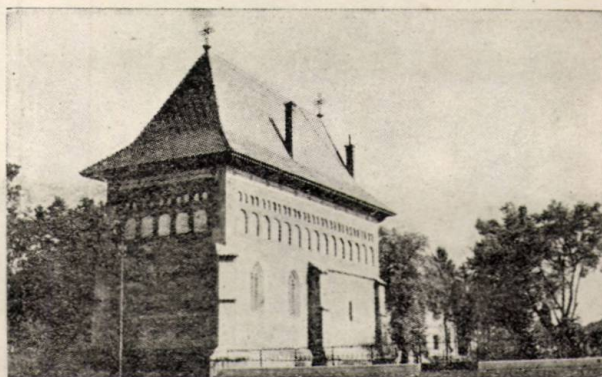
Locuitorii înstăriți ai orașelor, sprijină și ei întărirea puterii centrale, care să le asigure o independență față de boeri și siguranța drumurilor comerciale. Ștefan cel Mare acordă privilegii târgurilor. Aici se dezvoltă o pătură puternică de neguțători bogați și patroni de ateliere; paralel cresc contradicțiile între sărăcimea lipsită de drepturi și cei bogați.

Deasemenea, biserica ortodoxă era interesată să sprijine puterea centrală pentru a se apăra împotriva propagandei catolice și a celei islamice. Biserica ortodoxă avea o mare influență asupra poporului. Ștefan cel Mare găsește în ea un prețios aliat.

Ștefan cel Mare a încheiat o serie de alianțe cu puterile creștine, în scopul de a alcătui o pavăză împotriva coteropirei turcești. Printre acestea, un loc deosebit de important îl ocupă alianțele de prietenie și rudenie cu Țievul și cu Moscova, puteri capabile să lupte împotriva Turcilor.

Ștefan cel Mare s'a căsătorit cu pincpessa Evdochia din Țiev, sora kneazului Simion Olehovici, iar apoi, când sub Ivan II, kneazul Moscovei, ia ființă statul național rus, își căsătorește fiica sa Elena cu fiul acestui mare kneaz.

Lupta pentru întărirea puterii centrale și mai ales rezistența unui popor în fața unei coteropiri din afară, au un rol progresist. Întrucât a combătut pe marii boeri care voiau să slăbească

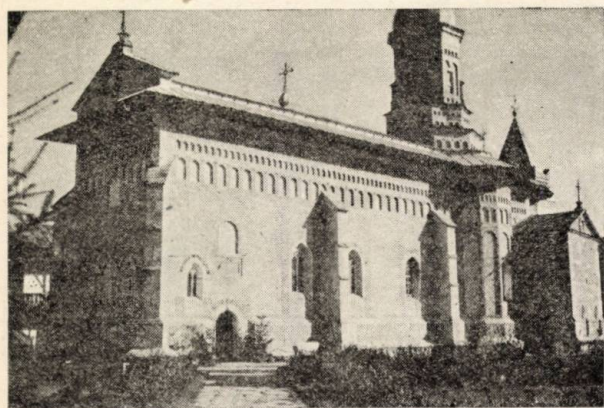
Biserica Sf. Ion din Piatra

puterea Moldovei și să exploateze crunt poporul, întrucât a luptat împotriva jugului turcesc care ar fi contribuit la sporirea exploatarei poporului. Întrucât a sprijinit dezvoltarea comerțului și a culturii, Ștefan cel Mare a avut un rol progresist în istoria poporului nostru.

În asemenea epoci, când viața întregii societăți este amenințată, se naște o artă militanță, al cărei rol este să participe la lupta întregii societăți, să mobilizeze întregul popor împotriva

Biserica Sf. Ioan din Piatra, turnul

Biserica Mănăstirii Neamț

asupritorul străin. Astfel, Moldova acelei epoci cunoaște o strălucită dezvoltare artistică.

Se desfășoară o vastă campanie de construcții. Principalele edificii ce se ridică sunt bisericile. În jurul bisericii, puternică forță feudală și instituția care dădea directive în cultură și artă, trebuia menținută o viață spirituală activă, trebuia menținută și întărită credința poporului și ura contra asupritorului străin.

Ridicarea unor asemenea construcții de o mare valoare artistică, cum sunt de exemplu bisericile din Piatra sau Hârlău, se petrece într'un timp deosebit de scurt — dela 3 la 6 luni. Edificiile religioase se dezvoltă ca dimensiuni și se îmbogățesc ca decorație.

În epoca lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș, se dezvoltă deasemenea arhitectura edificiilor mănăstirești. Este vorba de construcții întărite cu ziduri, cu metereze și drumuri de pază, cu turnuri puternice, întărite cu contraforți. Mănăstirile sunt locuri de retragere pentru boeri și averile lor în timp de primejdie, precum și locuri de păstrare a averilor bisericii.

Vasta campanie de construcție întreprinsă de Ștefan cel Mare, face ca vechile înrăuriri româ-

Biserica Mănăstirii Moldovița

nico-gotice și bizantine să fie asimilate, să se nască un produs arhitectonic nou, absolut original, monumente cum nu se mai găsesc în altă parte în lume, care se caracterizează prin inovații autohtone importante în domeniul procedurilor de construcție și al plastice.

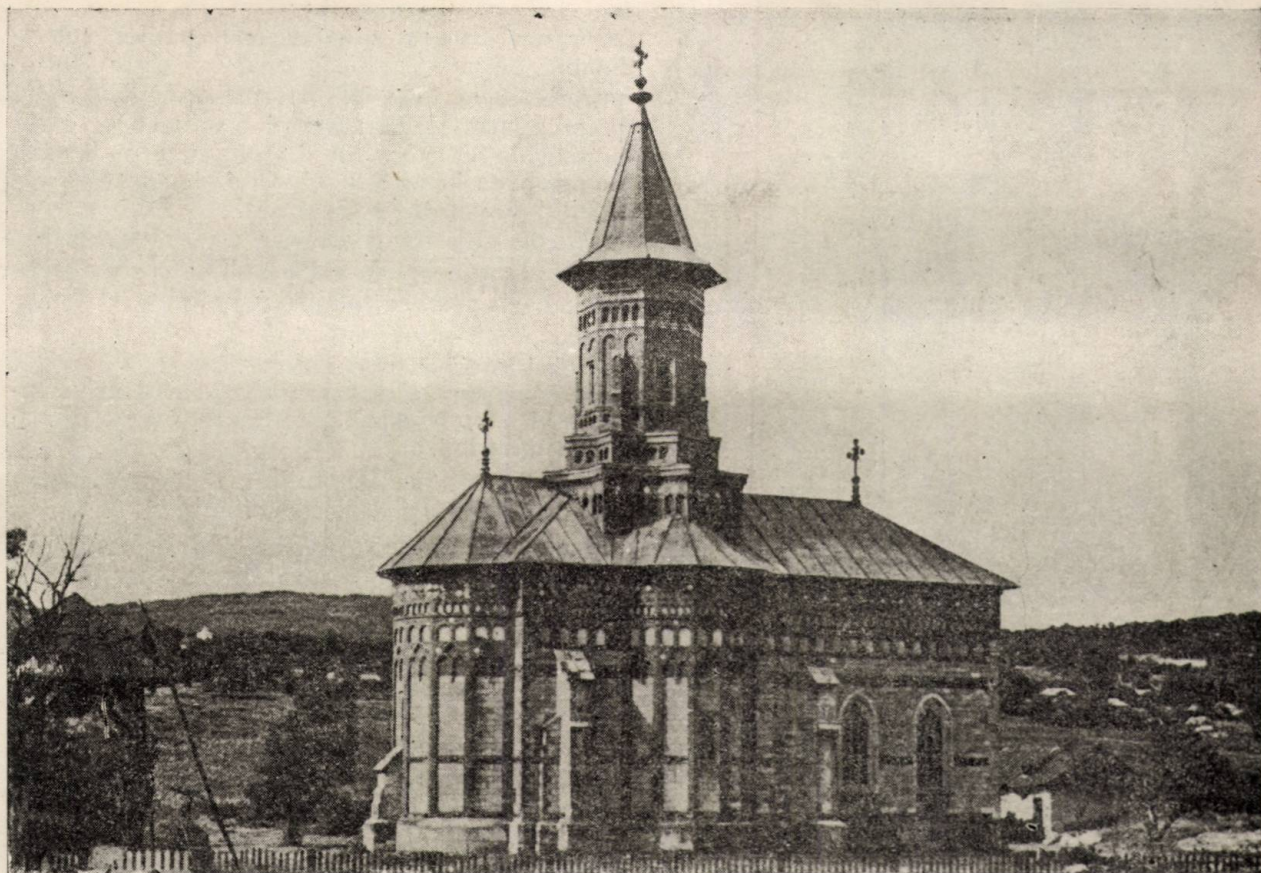
Ștefan cel Mare aduce meșteri din Transilvania și Ucraina (Galiția), deasemenea oprește meșteri italieni în drum prin Moldova către Rusia. Alături de aceștia lucrează un număr din ce în ce mai mare de meșteri locali, care își însușesc procedeele de lucrare a pietrei și cărămizii și prelucrează procedeele plastice importate, conform tradițiilor artistice ale poporului nostru. Nici meșterii străini nu mai lucrează întocmai ca în patria lor, ci se supun directivelor unei arte autohtone deja constituită.

Edificiile care se ridică sunt destinate să glorifice luptele și victoriile Moldovei asupra năvălitorilor străini și să păstreze amintirea lor. Arhitectura lor plină de dinamism și culoare, oglindește pe deplin avântul întregii societăți, dorința de viață și libertate a poporului.

Arhitectura Moldovei din epoca lui Ștefan cel Mare oglindește lupta cu caracter progresist pentru independență, împotriva năvălitorilor străini. Ea se poate asemăna prin conținutul ei cu arhitectura Kremlinelor din Rusia. În Rusia, în secolul al XV-lea și al XVI-lea, țarii ducând o luptă aprigă împotriva marilor boeri, realizează, datorită victoriilor poporului rus asupra tătarilor, statul unitar rus. Aici ideea unității pământului rusesc și gloria luptelor pentru independență își găsesc expresia în edificiile strălucitoare ale Kremlinelor, într'o arhitectură bogată în noi forme, tipuri și idei decorative.

Deosebit de importante sunt inovațiile constructive ale meșterilor moldoveni. Spre deosebire de arhitectura bizantină care concentrează toate elementele de susținere ale unui edificiu în interior, sau de arhitectura gotică, care le plasează în afară, meșterii moldoveni utilizează așa numitul procedeu al arcelor etajate, ceea ce permite realizarea unui spațiu larg de circulație la bază, strâmtarea spațiului de acoperit, realizându-se un sistem constructiv de felul unui contrafort răsturnat. Meșterii moldoveni preiau deasemenea din arhitectura armeană, ideea de a strâmta spațiul acoperit prin intermediul unor arce piezișe, care susțin o cupolă, idee pe care o prelucrează în mod original. Inovațiile constructive ale meșterilor moldoveni îmbogățesc marele arsenal de procedee constructive ale arhitecturii universale.

Dar mai ales, deosebit de valoroase sunt inovațiile plastice ale meșterilor moldoveni. Pentru realizarea aspectului exterior al clădirilor, ei utilizează un decor de materiale aparente, rezistente la clima aspră a Moldovei, obținut prin combinarea cărămizii smălțuite și divers colorate, cu ornamente de ceramică, discuri și butoni de teracotă smălțuită, divers colorată și împodobită cu desene geometrice și animale.

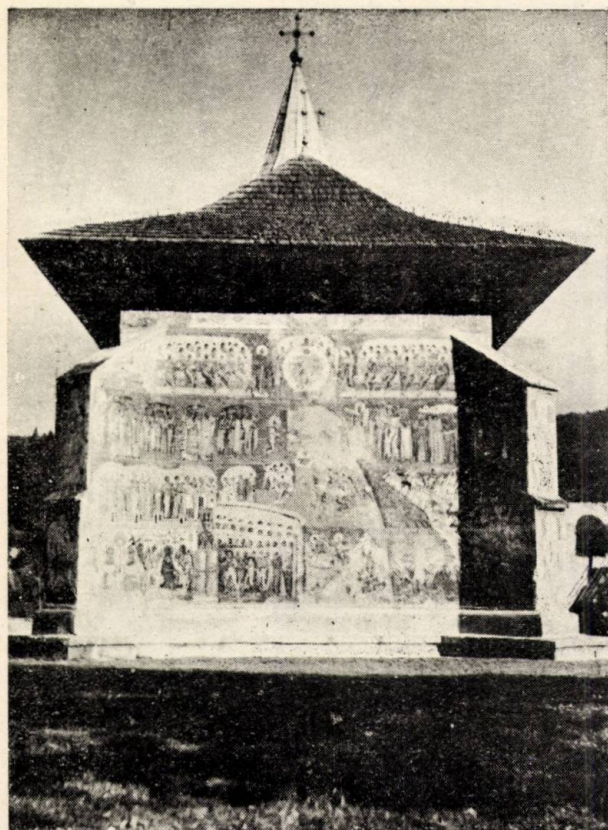
Biserica Sf. Gheorghe din Hârlău, perspectivă și detaliu

Acest decor policrom dă edificiilor un aspect vesel și sărbătoresc. Caracterul luminos și optimist al acestui decor de arhitectură, puțin obișnuit în plin ev mediu, are neîndoelnic la bază contribuția activă a meșterilor ieșiți din popor, la realizarea monumentelor arhitecturii religioase. El oglindește dragostea pentru frumos, gustul pentru ornament și culoare al poporului nostru, care și-au găsit oglindire deplină în creația arhitectonică a meșterilor populari, a căror mărturie este arta populară a costumelor, ceramicii și a arhitecturii de lemn.

Trebue neapărat remarcat că acest procedeu plastic nou a apărut în arhitectura bisericilor de oraș. Sunt cunoscute privilegiile importante acordate târgurilor de Ștefan cel Mare, ceea ce a dus la creșterea și îmbogățirea păturii negustorilor și a meșteșugarilor patroni. Este foarte posibil ca arhitectura civilă să fi constituit un teren vast de experiență pentru meșterii populari, iar ideea decorului policrom să se fi născut aci, fiind apoi utilizată și în arhitectura religioasă.

Deosebit de reușite sunt proporțiile acestor edificii. Ele păstrează ideea de înălțare, caracteristică edificiilor gotice. Edificiile sunt realizate din piatră brută și au ziduri groase. Dar șirurile de ocnițe suprapuse, care înconjoară partea superioară a construcțiilor, raportul foarte mare între lungime și lățime, însfârșit elansarea caracteristică, le dau un caracter deosebit de ele-

Biserica Mănăstirii Voroneț

ganță. Volumele lor sunt simple și laconice, se caracterizează prin unitatea organică a părților componente, prin sveltețea dinamică a siluetei, prin perfecțiunea proporțiilor și a formelor. Silueta lor se caracterizează printr-o creștere organică, având o bază mai lată datorită contraforților și soclurilor bogat profilate, apoi un trunchi svelt, terminat printr-o turlă înaltă, ridicată pe o bază stelată, întreg edificiul înscriindu-se într'un patrat.

Academicianul P. Constantinescu-Iași, în „Influente ale arhitecturii vechi rusești asupra vechii arhitecturi românești”, plecând dela o afirmație a autorului sovietic A. Zotov, arată că la fel ca arta veche rusească, arta veche românească este sinteza a două principii fundamentale: un principiu progresist democratic realist în esență și un principiu conservator bizantinizant, legat de păstrarea concepțiilor religioase feudale. Lupta acestor două principii care corespundeau contradicțiilor de clasă din societatea feudală constituie adevărata istorie a artei vechi rusești.

Desvoltarea strălucită a arhitecturii în epoca lui Ștefan cel Mare își are origina în viața politică, bogată în evenimente și sbuciumată, a Moldovei, în lupta poporului pentru neatârtnare, în dorința lui de libertate.

În epoca lui Petru Rareș, orânduirea feudală merge către apogeu. Crește puterea boerimii, este iobăgită marea masă a țărănimii, se accentuează jugul turcesc și scade puterea domnului. Crește tributul către Poarta Otomană, ceea ce se

resfrânge asupra situației principalilor contribuabili, țăranii. Turcii, Polonezii și Tătarii întreprind campanii de jaf. Țăranii sunt obligați la plata dijmei, la zeciuială și la munca de clacă pe moșiile boerilor. Boerii ajung până a dispune de persoana iobagului, vânzându-l chiar fără pământul de care este legat.

În condițiile robiei turcești, menținerea credinței ortodoxe echivala cu posibilitatea menținerii exploatarei feudale autohtone asupra țăranilor iobagi.

Locul luptelor între armate îl ia un război tot atât de aprig pe tărâm ideologic împotriva influenței islamismului, pentru menținerea prestigiului bisericii.

Biserica rămâne instituția care dezvoltă cultura autohtonă și dă directive în artă.

Se schimbă aspectul edificiilor religioase. Probabil, ca un rezultat al unei directive generale a bisericii, fațadele noilor edificii religioase, precum și alte edificii mai vechi din epoca lui Ștefan cel Mare sunt acoperite în întregime cu picturi. Picturile interpretează versete din Biblie și viețile Sfinților. Ele se adresau masei neștiutoare de care, căreia trebuia să-i vorbească, prin limbajul accesibil al scenelor pictate, despre istoria bisericii, să-i înfățișeze principalele dogme ale credinței.

Aspectul edificiilor are un caracter mistic mult mai pronunțat. Șirurile de sfinți reprezentați în fresce se pot asemăna cu frizele de sculpturi din arhitectura gotică. Ceea ce este important, este faptul că pictorii populari nu s'au supus unor anumite dogme și canoane în executarea zugrăvelii. Ei redau în mod realist oameni din popor și personaje laice îmbrăcate în hainele epocii.

De o valoare deosebită sunt mai ales unele dintre fresce, care reprezintă în același timp scene tratate cu predilecție. Astfel de scene erau reprezentarea căderii Constantinopolului și a Judecării de Apoi. Deosebit de interesantă și de valoroasă este fresca Judecării de Apoi, care acoperă întreaga fațadă dinspre Apus a bisericii din Voroneț, șirurile de compartimente obișnuite în care sunt plasate scenele, sunt legate aci într-o compoziție încheată.

Frescele moldovenești au o valoare deosebită, nu numai prin factura lor artistică originală, ci și prin aceea că oglindesc în reprezentările lor concepția despre lume a Evului Mediu, constituind documente prețioase pentru cunoașterea și înțelegerea vieții și societății acelei vremi.

În această epocă pătrunde în Moldova influența iconografiei umane și realiste rusești, având în fruntea ei pe renumitul zugrav Rubliov. Această iconografie rusă era pătrunsă de motive patriotice naționale, de ideea autocrației și unității Statului.

Arhitectura își continuă dezvoltarea ei neîntreruptă, ea se îmbogățește cu noi idei și noi procedee plastice.

Arhitectura acestei epoci este bogată în ino-

vații care trebuie neapărat să ne rețină atenția. În primii ani ai secolului al XVI-lea, meșterii moldoveni ridică din voia Hatmanului Arbore o biserică modestă în satul Arbore, pe moșiile boerului. Aici ei introduc însă un element nou; este vorba de o nișă de mari proporții, care precede pronaosul bisericii și e tratată în chip de arc monumental în plin centru, cu proporții apropiate de cele ale Renașterii. Acest arc dă edificiului cu proporții relativ reduse, o monumentalitate neobișnuită, constituind în arsenalul formelor arhitecturii românești de pe întreg teritoriul Țării noastre, unul din elementele cele mai monumentale.

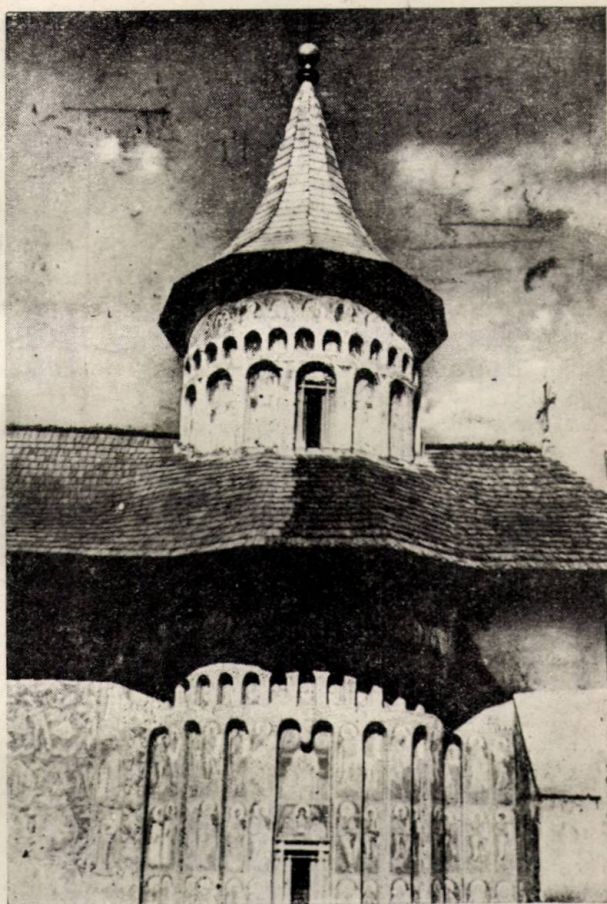
Ceva mai târziu, în prima jumătate a secolului, meșterii care lucrează la Bărhăuți, preiau ideea unei nișe care era destinată protecției clopotului și realizează un element nou în arhitectura moldovenească, un pridvor clopotniță cu două nivele.

Dar evoluția acestui element nu se oprește aici; meșterii lui Petru Rareș, ridicând biserica dela Humor, înlătură clopotnița, înaltă pridvorul, realizându-se un pridvor deschis cu arcade înalte, cu arce frânte, deosebit de interesant ca pitoresc și monumentalitate.

Însfârșit, meșterii acelei epoci, continuând experiența pridvorului deschis dela Humor, realizează monumentul desăvârșit al arhitecturii moldovenești, care este Biserica Mănăstirii Moldovița.

În locul celor două arce cu un plin în mijloc de pe fațada de Apus, se realizează trei arce, ceace dă întregului edificiu un caracter deosebit de unitate și echilibru.

Studiul și analiza aprofundată a arhitecturii acestei epoci pot scoate în evidență trăsăturile ei progresiste, care ar putea să constituie baze de plecare pentru creația artiștilor contemporani.

Biserica Mănăstirii Voroneț, detaliu

Caracterul popular al decorului de arhitectură al acestei epoci, bogăția și varietatea lui, procedeele plastice monumentale, care s'au dezvoltat în această epocă, constituie fără îndoială un material deosebit de valoros pentru crearea formelor arhitecturii noi.

★

БОРЬБА НАШЕГО НАРОДА ЗА САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ ПРОТИВ ТУРЕЦКОГО РАБСТВА, ОТРАЖЕННАЯ В АРХИТЕКТУРЕ ЭПОХИ ШТЕФАНА ВЕЛИКОГО И ПЕТРА РАРЕШ

Резюме

Сделав углубленное изучение старых памятников нашей архитектуры той эпохи, автор выявляет их прогрессивные черты, которые могли бы служить началом для произведений современных артистов. Народный характер архитектурной декорации этой эпохи, богатство и разносторонность ее, пластические монументальные системы, которые развились в прошлом, представляют собой особенно ценный материал для осуществления форм новой архитектуры.

★

PROBLEMELE CURENTE ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR DE ARHITECTURĂ *)

(REZULTATELE SESIUNII A X-a A ACADEMIEI DE ARHITECTURĂ DIN U. R. S. S.)

A. MORDVINOV

Președintele Academiei de Arhitectură din U.R.S.S.

În Noembrie 1951 a avut loc sesiunea Academiei de Arhitectură din U.R.S.S., închinată problemelor învățământului superior.

În țara noastră, învățământul arhitecturii trebuie să fie astfel organizat, încât să asigure pregătirea cadrelor de arhitecți înarmate cu o ideologie înaintată și o bună pregătire profesională, pentru a putea rezolva problemele complexe și de răspundere.

De buna pregătire a arhitecților depind în mare măsură succesele viitoare ale arhitecturii.

Noi toți suntem martori și participanți activi la marile lucrări pe care le execută poporul sovietic sub conducerea Partidului lui Lenin și Stalin. În activitatea creatoare a popoarelor Uniunii Sovietice, arhitecții aduc partea lor de muncă, îndeplinind o datorie patriotică față de țara lor, față de Partid, care a făcut ca munca și viața noastră să fie liberă și fericită.

Activitatea arhitectului a căpătat o importanță deosebită în condițiile construirii socialismului. El este chemat să satisfacă necesitățile urgente ale întregului popor, să răspundă dărilor problemei vitale. Conduși de marile idei ale lui Lenin și Stalin, arhitecții sovietici sunt chemați să reflecte în operele lor măreția epocii de construire a comunismului. O mare importanță și răspundere căpătă problema pregătirii cadrelor de arhitecți.

Ne amintim cu toții cum a fost școala de arhitectură în anii 1920 și la începutul anului 1930. Ea era pe atunci arena de luptă a dărilor curente în arhitectură. În proiecte se reflectau influențele constructivismului și formalismului. În acei ani noi întâlnim în școli o negare formalistă a problemelor de plastică a artei arhitectonice, nihilism în atitudinea față de cultura mondială a trecutului și ignorarea tradițiilor artistice naționale.

Datorită grijii continue a partidului, guvernului și a tovarășului Stalin personal pentru învățământul de arhitectură, școala noastră superioară de arhitectură a obținut succese importante, au fost învinse și înlăturate acele greșeli în organizarea învățământului de arhitectură, care existau în primele etape ale dezvoltării sale.

O importanță deosebită a avut Hotărârea C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. din 14 Octombrie 1933. „Despre învățământul de arhitectură” prin care a fost înființată Academia de Arhitectură din U.R.S.S. cu Institutul de Aspirantură, care au

jucat un rol important în pregătirea măștrilor arhitecți.

Hotărârile referitoare la construcția Palatului Sovietelor, Decizia S.C.N.E. din U.R.S.S. și C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. despre planul general de construcție a Moscovei, Decizia C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. referitoare la problemele de ideologie au ajutat să se reorganizeze în mod temeinic învățământul de arhitectură.

Principiile realismului socialist au devenit principii conducătoare în educația arhitecților, iar însușirea moștenirii artistice clasice mondiale și a clasicismului național a devenit baza învățământului de arhitectură. Au crescut preocupările pentru problemele tehnice.

Printre temele proiectelor un loc tot mai important a început să ocupe temele actuale curente. O atenție deosebită s'a acordat și elaborării sarcinilor constructiv-tehnice.

În prezent, învățământul arhitecturii se face în 20 de școli superioare din țară.

La un nivel superior s'a ridicat și organizarea învățământului de arhitectură. O deosebită importanță are introducerea în toate școlile superioare, facultățile și secțiile de arhitectură ale institutelor de construcție și politehnice din țară a unui plan unic de învățământ, aprobat în anul 1948.

Școala sovietică de arhitectură a crescut cadre de pedagogi experimentați, ale căror cunoștințe științifice și experiență pedagogică au permis să se pregătească principalele manuale pentru obiectele importante.

În unele școli superioare din țară s'a organizat aspirantura, ceea ce a dat posibilitate pregătirii cadrelor ajutătoare.

Totuși, pe lângă aceste succese sunt încă neajunsuri.

Sesiunea a X-a a Academiei de Arhitectură din U.R.S.S. a arătat în rezoluțiile sale că cele mai mari neajunsuri sunt:

- a) marele număr de obiecte din planul de învățământ;
- b) lipsa unei legături suficiente dintre obiectele unor cicluri;
- c) lipsa în plan a unor cursuri teoretice pentru proiectarea de arhitectură (atelier);
- d) legătura slabă dintre predarea disciplinelor din ciclul grafico-artist și a disciplinelor tehnice cu specificul viitoare activități a arhitectului;
- e) nu se dă suficientă atenție problemelor economice;

*) Trad. din „Arhitectura U.R.S.S.”, 1 (1952).

f) numărul insuficient de ore acordate pentru predarea obiectelor din ciclul principal al proiectelor de arhitectură (atelier);

g) lipsa de manuale de istoria și teoria arhitecturii;

h) în planul de învățământ nu se prevede practica de proiectare, care este extrem de necesară pentru buna pregătire a arhitectului;

i) numărul insuficient de observatori specializați în sistematizarea orașelor și proiectarea construcțiilor industriale;

j) neajunsurile serioase în pregătirea pedagogilor, personalului auxiliar, calificați prin aspirantură;

k) lipsa unui centru unic de metodică pentru învățământul de arhitectură și deficiențele în rețeaua de instalații de învățământ (facultăți, secții), care pregătesc cadrele de arhitecți.

Viața noastră sovietică, practica de proiectare și de execuție a construcțiilor pun sarcini mari arhitectului. Arhitectul trebuie să elaboreze proiecte de case de locuit, de construcții publice și industriale de o înaltă calitate, bine adaptate condițiilor de muncă, trai și odihnă a oamenilor sovietici, cu maximum de economie.

În elaborarea problemelor ingineresti și constructive și a celor tehnico-sanitare, arhitectul împreună cu inginerii asigură folosirea metodelor de construcție înaintate, economice, corespunzătoare, care să țină seama de cele mai moderne metode de organizare a șantierului și de o judicioasă folosire a materialelor de construcție și finisaj.

De asemenea, în fața arhitecților stau problemele artistice, care au o importanță la fel de mare și anume să creeze opere cu un adânc conținut estetic și de idei și care îmbinat cu mare măiestrie, să reflecte frumusețea și măreția epocii staliniste.

Arhitectul sovietic trebuie să lege compoziția construcțiilor proiectate cu a celor înconjurătoare, cu natura specifică a terenului, trebuie să rezolve cu măiestrie problemele de urbanism.

Practica cere dela arhitect cuprinderea multilaterală a problemelor de urbanism, de plastică, funcționare, economie și ingineresti de proiectare și execuție.

Construcțiile vremurilor noastre, fie că sunt industriale, civile sau de locuințe, sunt construcții complexe din punct de vedere ingineresc și arhitectonic. Ele pot fi judicios proiectate și executate numai în cazul colaborării diferiților specialiști (arhitecți, ingineri proiectanți, ingineri instalatori, ingineri executanți, etc.), iar rolul conducător în această muncă colectivă o are arhitectul.

În prezent nu numai proiectele pentru construcțiile cu multe etaje, dar și proiectele tip pentru case de locuit cu un etaj sau două se elaborează de către arhitect împreună cu executantul și inginerul instalator.

Proiectanții — arhitectul, inginerul-proiectant, inginerul instalator — nu construiesc clădirea. Această muncă o îndeplinește un specialist cu altă profesiune — inginerul executant. El are domeniul său specific de muncă, care cere un alt cerc de cunoștințe.

Participarea arhitectului la construcție se realizează sub forma controlului de autor, pentru ca lucrarea ce se execută să corespundă cu proiectul și de asemenea supraveghează lucrările arhitecturale de finisaj și cele artistice. Controlul de autor se face de către arhitect în colaborare cu inginerii — proiectanți și instalatori — care au elaborat împreună proiectul.

Justețea unei asemenea diviziuni a muncii și a unei asemenea specializări este confirmată de întreaga practică de proiectare și de construcție și în special de practica celor mai buni maeștri ai arhitecturii sovietice.

Pentru a proiecta cu succes și a efectua controlul de autor, arhitectul trebuie să cunoască bine disciplinele din ciclul social-economic, teoria arhitecturii, să mănuiască foarte bine creionul și să deseneze și să picteze foarte bine, să cunoască construcțiile arhitecturale, părțile clădirii, lucrările de finisaj, bazele organizării lucrărilor de construcție și problemele economice referitoare la construcție.

Totuși în organizarea prezentă a învățământului de arhitectură nu este determinat destul de clar profilul arhitectului.

Planul de învățământ pentru Institutul de Arhitectură, de Construcții și Politehnic, aprobat în anul 1948, este calculat pentru pregătirea arhitectului. Totuși pentru disciplinele principale (proiectare, pregătire artistico-grafică, obiectele de teorie și istorie etc.), sunt programate un număr insuficient de ore, afară de asta, planul nu prevede niciun fel de practică de proiectare. În același timp, planurile de învățământ și programele disciplinelor de construcții ingineresti foarte importante pentru arhitect, sunt astfel întocmite, că ele sunt calculate mai mult pentru pregătirea inginerului-constructor sau a inginerului-instalator, decât a arhitectului. În procesul studierii problemelor învățământului de arhitectură, în legătură cu pregătirile pentru sesiune, unii tovarăși au propus împărțirea Institutelor în două categorii. S'a propus să se păstreze ordinea existentă, în virtutea căreia persoanele care au terminat facultățile de arhitectură ale institutelor de artă primesc titlul de „arhitect-artist“, iar cei care termină toate celelalte institute — titlul de „arhitect“.

Sesiunea a X-a a Academiei de Arhitectură din U.R.S.S. a găsit necesar ca pregătirea arhitecților în diferite institute să se facă după un plan unic de învățământ.

În rezoluțiile sesiunii se spune:

„Pentru toate Institutele de Arhitectură, Facultățile de Arhitectură și secțiile Institutelor de Artă, de Construcție și Politehnice din U.R.S.S. trebuie să se stabilească un plan unic de învățământ pentru pregătirea arhitectului.

Persoanele care au terminat oricare din institutele de învățământ indicate mai sus, trebuie să capete un titlu unic de „arhitect“.

La sesiune au provocat discuții vii problemele specializării arhitecților.

Din practica organizării de proiectare noi știm că mulți arhitecți lucrează mai ales, într'un singur domeniu de arhitectură — de proiectare a orașelor, a clădirilor industriale, publice și de locuit, etc.

Pe lângă toate acestea, în practică există o specializare și mai îngustă a arhitectului. Unii din ei se specializează de exemplu în proiectarea de școli, clădiri de locuit cu puține etaje, spitale, centrale hidroelectrice, sistematizarea așezărilor omenitești, etc.

Această înseamnă că în Institut arhitectul trebuie să se specializeze în aceste domenii înguste (proiectare de teatre, școli, centrale hidroelectrice, etc.).

Participanții la sesiune au ajuns în unanimitate la concluzia, că diferențierea pe specialități înguste trebuie să aibă loc după cum este în prezent, în procesul activității practice creatoare a arhitectului.

Cu toate acestea, sesiunea a găsit necesar ca în Institutele noastre tinerii arhitecți să se specializeze nu numai în proiectare de clădiri de locuit și publice, dar și în alte domenii de arhitectură, ca sistematizarea și construirea orașelor și a altor centre populate, proiectarea construcțiilor industriale.

Practica arată, că lucrările de diplomă, în majoritatea cazurilor sunt închinat construcțiilor publice și într'o măsură cu mult mai mică — clădirilor de locuit, iar tematica construcțiilor industriale și de sistematizare, lipsește aproape cu desăvârșire.

Excepție este numai Institutul de Arhitectură din Moscova, unde o parte din lucrările de diplomă au ca temă sistematizarea centrelor populate și construcții industriale. În anul 1950 din numărul general de 214 lucrări de diplomă — 29 (13,5%) au ca temă construcții industriale, 33 (15,5%) au ca temă sistematizarea centrelor populate. În anul 1951, din numărul general de 226 lucrări de diplomă au fost 22 de proiecte (10%) de construcții industriale și 24 de proiecte (10,5%) de sistematizare. Aceasta este desigur complet insuficient. Pe lângă toate acestea până în prezent, specializarea se reduce de fapt numai la executarea proiectului de diplomă pe teme corespunzătoare.

Specializare în arhitectura construcțiilor industriale și urbanism se poate face nu numai la Institutul de Arhitectură din Moscova, dar și în alte Institute mari, ca Institutul I. E. Repin din Leningrad, Institutul de Ingineri Constructori din Leningrad, etc., unde există pentru aceasta condițiile necesare.

La sesiune nu s'a susținut propunerea de a crea facultăți speciale pentru sistematizare și

construcții industriale. Toți au recunoscut categoric necesitatea unui învățământ de arhitectură ca o bază unică pentru munca în oricare domeniu de proiectare arhitecturală.

Sesiunea recunoscută că pregătirea arhitecților trebuie să se facă pe baza unui profil larg al învățământului de arhitectură în limitele căruia trebuie să se facă specializarea:

a) Sistematizarea și construirea centrelor populate.

b) Proiectarea clădirilor de locuit și a celor publice.

c) Proiectarea construcțiilor industriale.

Specializarea trebuie să înceapă din al V.

Nomenclatura specializării trebuie să se determine pentru fiecare institut în parte, în conformitate cu necesitatea de specialiști și cu posibilitățile reale ale fiecărui institut.

Academia s'a adresat mai multor organizații de proiectare cu rugămintea de a comunica aprecierea lor asupra pregătirii tinerilor arhitecți pentru activitatea practică. În răspunsurile primite s'au arătat lacunele existente în pregătirea specialiștilor. Astfel, conducerea organizației de proiectare a Ministerului de Învățământ Superior — Giprovuza — scrie:

„Unii arhitecți tineri n'au destulă pregătire în domeniul proiectării planurilor de execuție, nu cunosc organizarea proiectării și a proiectării complexe.

Este necesar să se înlăture neajunsurile arătate, prin introducerea practicei obligatorii în învățământ pentru studenții din cursurile superioare din organizațiile de proiectare, printre care și proiectarea planurilor de execuție”.

Aceleași obiecțiuni s'au făcut și în unele cuvântări care s'au rostit la consfăturile pentru învățământul de arhitectură, organizate de Uniunea Arhitecților și la sesiune. Astfel, la consfătuirea din Leningrad, s'a arătat că învățământul de proiectare la Institutul I. E. Repin dela început și până la proiectul de diplomă se reduce mai ales la elaborarea schițelor de proiecte, care are ca urmare pregătirea insuficientă a tinerilor arhitecți în executarea proiectelor tehnice și a celor de execuție.

Trebuie stabilit categoric că în învățământul de proiectare trebuie să se introducă elaborarea schițelor de proiectare și a proiectelor tehnice cu expunerea obligatorie a unor anumite detalii în planuri de execuție și planuri tip.

Trebuie deasemeni urmărit rolul catedrei de construcție arhitecturală în ceea ce privește elaborarea complexă a proiectelor școlare.

Pregătirea arhitecților suferă fără îndoială din cauza faptului că lipsește din planul de învățământ în vigoare practica de producție a studenților, la organizațiile de proiectare. Această greșală principală trebuie îndreptată. Nu se admite ca un student să termine institutul fără să facă măcar o singură săptămână practică la organizațiile de proiectare, unde își va desfășura activitatea sa după terminarea Institutului.

Cunoașterea lucrărilor studențești arată că și în practica de proiectare au încă loc neajunsuri serioase.

Nu numai în proiectele de an, ci și în cele de diplomă se întâlnesc planuri foarte slabe cu încăperi neconfortabile pentru viață și muncă. Atenția studenților — autorii acestor proiecte — era îndreptată numai pentru rezolvarea fațadelor. Deoarece problemele referitoare la rentabilitatea economică a proiectului n'au fost destul de studiate, acest lucru duce la dezvoltarea prea mare și nejustificată a cubajului clădirii.

Asemenea atitudine neglijentă pentru elaborarea planurilor, pentru soluționarea problemelor de confort și de rentabilitate economică a clădirii este caracteristică pentru o atitudine formalistă față de proiectare. Ea trebuie să fie îndepărtată complet din institutele noastre. Poporul sovietic așteaptă ca arhitectul să creeze construcții de calitate superioară și rentabile din punct de vedere economic.

În unele proiecte studențești soluția fațadei și a întregului aspect arhitectonic în planul clădirii este greșită. Forma arhitectonică, aspectul, proporțiile și metoda de compoziție nu corespund cu caracterul și destinația construcției. De exemplu, casa sovietelor se dovedește a fi asemănătoare unui muzeu, școala prin fațadele sale, amintește atelierul unei întreprinderi industriale.

La ultima plenară a conducerii Uniunii Arhitecților Sovietici din Ucraina, s'a arătat că în Institutele de Construcții din Moscova și Kiev și deasemenea în Institutul Politehnic din Lvov nu s'a acordat atenția cuvenită problemelor de ideologie în creația studenților, luptei cu formalismul și altor fenomene de denaturare ideologică în artă. În lucrările școlare și cele de diplomă are loc o tratare formalistă a volumului clădirii, folosire mecanică a valorilor arhitecturale moștenite.

Crearea unei opere de arhitectură de deplină valoare, în care să se reflecte realismul socialist este posibilă numai în cazul îmbinării profunzimii ideologice-artistice cu înalta măiestrie artistică. Desigur, nu se poate cere dela o lucrare studențească ceea ce se cere dela lucrarea unui maestru matur. Este vorba numai ca în învățământul de arhitectură și în particular în proiectarea școlară, problemele de ideologie și de măiestrie să ocupe locul corespunzător. Numai pe baza metodei realismului socialist, proiectarea școlară poate să asigure educarea adevăratului arhitect sovietic.

Pentru a rezolva cu succes această problemă, o mare importanță are faptul ca în învățământ să fie atrași cei mai buni maeștri ai arhitecturii sovietice.

În materialul venit dela Institute, în cuvântările participanților la consfătuirea arhitecților Uniunii, în concluziile Comisiei primite din partea membrilor activi și membrilor corespondenți ai Academiei de Arhitectură și în cuvântările rostite la sesiune, s'a arătat că în planul școlar

în vigoare sunt rezervate prea puține ore pentru proiectare de arhitectură.

Unii tovarăși au arătat că în majoritatea Institutelor, proiectarea începe prea târziu, de fapt numai în anul III. Sesiunea a găsit necesar ca proiectarea școlară să înceapă din anul II.

O greșală importantă a proiectării școlare este grija insuficientă de a educa la studenți deprinderea de a lucra independent. Trebuie ca educarea unor asemenea deprinderi să fie pusă în centrul atenției.

În sfârșit, pentru a îmbunătăți conducerea proiectării, trebuie micșorat numărul de studenți dintr-o grupă condusă de trei pedagogi, până la 15 oameni — în cazul proiectării din cursul anului și până la 10 oameni — în cazul elaborării proiectelor preliminare de diplomă și a celor de diplomă.

Cei mai renumiți arhitecți sovietici trebuie atrași pentru conducerea proiectării școlare de arhitectură. Corpul de profesori — pedagogi ai catedrei de proiectare arhitecturală — trebuie să aibă posibilitatea să participe la practica crea- oare a arhitecturii sovietice.

★

Predarea proiectării de arhitectură nu este în- tărită cu o bază teoretică necesară, deoarece în planul de învățământ în vigoare, disciplinele teoretice de proiectare lipsesc. Desigur, fiecare dintre conducătorii proiectării școlare transmite studenților unele noțiuni teoretice, totuș asemenea predare n'are un sistem metodologic riguros și un program stabilit.

De aceea, sesiunea a găsit necesar să se introducă în planul școlar cursurile teoretice extrem de necesare pentru pregătirea arhitecților ca „Bazele compoziției arhitecturale“, „Bazele proiectării caselor de locuit“, „Bazele proiectării clădirilor publice“, „Bazele proiectării construcțiilor industriale“, „Bazele sistematizării și construirii orașelor și a altor centre populate“. În aceste cursuri studenții trebuie să găsească date istorice și teoretice, tipologia construcțiilor, etc. Studenții trebuie să capete material informativ practic și material normativ în domeniul corespunzător de proiectare și deasemenea să facă cunoștință cu modelele cele mai caracteristice ale practicei avansate. În aceste cursuri trebuie acordată atenția cuvenită problemelor economice ale construcțiilor

★

O mare importanță în învățământul de arhitectură are ciclul de disciplină de artă grafică. Sesiunea a recunoscut că este necesar să se îmbunătățească predarea acestor discipline apropiindu-le de specificul specializării arhitectului.

În prezent cursurile de desen și acuarelă în mare măsură sunt limitate la desenarea după gipsuri, a naturii moarte, vii și după peisage. Trebuie să se practice mai larg desenarea după natură a detaliilor de arhitectură, a interioarelor și exteriorului clădirii. Pentru dezvoltarea arhi-

tecului, o mare importanță are desenul după memorie. Metodica cursurilor trebuie compusă astfel ca să se desvolte prin toate măsurile, capacitățile de compoziție ale studentului.

În institutele de arhitectură se acordă o atenție foarte mică interiorului. Aproape că nu există cursuri pentru decorare. Aceste goluri trebuie completate prin predarea disciplinelor grafico-artistice și în proiectarea școlară.

Luând în considerație specialitatea arhitectului, care a fost determinată mai sus, trebuie revăzut volumul, conținutul și metoda de predare a științelor ingineresti și de construcție. Sesiunea a recunoscut că felul cum era organizată predarea acestor obiecte era nesatisfăcătoare înainte de toate, pentru că ea era ruptă de specificul activității în producție a arhitectului.

Studentul nu capătă unele cunoștințe care sunt absolut necesare arhitectului din domeniul disciplinelor ingineresti și de construcție.

În institutele de arhitectură se transmit în mod mecanic metodele de predare și programul disciplinelor tehnice, luate din institutele de ingineri constructori.

În decurs de mai mulți ani nu s'a reușit să se obțină o justă organizare a predării cursului de „Elemente de Construcții”, studenților din Institutele de Arhitectură.

În loc de un curs unic, se citesc trei discipline independente „Construcții metalice”, „Construcții de lemn”, „Construcții de beton armat”. Ele se predau în institutele de arhitectură în același mod ca și în cele de construcții, unde atenția deosebită se acordă teoriei calculului, calculului detaliilor izolate și al nodurilor carcasei clădirii. Pentru arhitecți se reduce numai numărul de ore de lucrări practice.

Trebuie predat un curs unic de „Elemente de construcții”, să se prelucreze programul cursului și să se elaboreze un manual.

Plecând dela aceste necesități, Academia de Arhitectură din U.R.S.S. a elaborat și a dat la tipărit în anul 1951 manualul de „Construcții ingineresti în arhitectură” corespunzător cursului de „Elemente de Construcții”.

La predarea mecanice de construcție, în prezent, în loc de un curs, se citesc deasemenea trei discipline independente: „Mecanica teoretică”, „Statistica Construcțiilor”, „Rezistența materialelor”. Manualele pentru aceste obiecte elaborate pentru institutele de Arhitectură, au nevoie de corective serioase. Trebuie unite într'un manual, să se micșoreze volumul lor și să se apropie conținutul lor de specializarea arhitectului.

În planul de învățământ în vigoare, există cursurile de „Materiale de construcție”, „Lucrări de Construcție”. Atât în denumirea cât și în programul acestor obiecte se acordă puțină atenție materialelor lucrărilor de finisaj. Aceste cursuri trebuie denumite „Materiale de construcție și de finisaj”, făcând corectivele corespunzătoare în program.

În afară de cursul de „Lucrări de construcție”,

în planul de învățământ există cursul „Organizarea lucrărilor de construcție. Afară de asta s'au introdus cursurile „Mecanizarea lucrărilor de construcție”, „Economia construcțiilor”, „Tehnica măsurilor de siguranță și tehnica măsurilor de apărare contra incendiilor”.

Separarea acestor cursuri independente este avantajoasă pentru pregătirea inginerului constructor. În planurile Institutelor de Arhitectură, cursurile: „Lucrările de construcție” și „Organizarea lucrărilor de construcție” trebuie înlocuite cu un curs unic — „Lucrări de construcție și de finisaj”. În acest curs, studenții trebuie să capete cunoștințe despre lucrări de construcție, lucrări de finisaj, mecanizarea și organizarea lucrărilor de construcție și de finisaj, metoda determinării prețului lor de cost, despre tehnica măsurilor de siguranță și tehnica măsurilor de apărare în contra incendiilor.

O mare importanță pentru educația creatoare a arhitectului are predarea disciplinelor din ciclul social-economic. Arhitectul trebuie să fie omul cel mai avansat din timpurile noastre, constructor activ și conștient al comunismului, maestru înarmat ideologic, capabil să creeze opere de arhitectură și realism socialist. Trebuie acordat maximum de atenție îmbunătățirii metodei de predare a disciplinelor din acest ciclu. În particular este de dorit să se apropie predarea lor de specificul creației arhitectului. Pentru aceasta, este foarte important ca la predarea cursurilor din acest ciclu în numărul de exemple care să le illustreze, să se introducă deasemenea exemple din domeniul de arhitectură și de construcție.

Sesiunea a găsit necesar să se introducă în planul școlar al învățământului de arhitectură cursul de estetică marxist-leninistă. Asemenea curs se predă studenților tuturor institutelor de artă, dar el nu este prevăzut până în prezent în planul școlar al facultăților de arhitectură și al secțiilor Institutelor de construcție și al celor politehnice. Fără îndoială, cunoașterea lui este absolut necesară arhitectului.

În prezent în planul școlar există cursurile „Arhitectura Sovietică” și „Istoria Generală a Arhitecturii și a Artei”. Afară de aceasta, se predă „Istoria Arhitecturii Ruse”, iar în unele republici — cursurile de Istoria Arhitecturii Naționale. Sesiunea a găsit necesar să se mărească numărul de ore rezervate după planul școlar pentru predarea următoarelor obiecte din acest ciclu: „Istoria Generală a Artei” (curs introductiv), „Istoria Generală a Arhitecturii”, „Istoria Arhitecturii Ruse și a Arhitecturii popoarelor din U.R.S.S.”, „Istoria Arhitecturii Sovietice”.

În institutele Republicilor Unionale trebuie să se aprofundeze studiul istoriei arhitecturii din republica dată, în care scop în planul școlar trebuie rezervate ore speciale.

Predarea istoriei arhitecturii trebuie să fie în-

dreptată spre descoperirea valorilor artistice ale arhitecturii trecute, a cărei însușire este necesară pentru formarea creatoare a arhitectului, care se găsește pe poziția realismului socialist. O

atenție deosebită trebuie acordată însușirii tradițiilor artistico-arhitecturale ale arhitecturii ruse și ale arhitecturii popoarelor din U.R.S.S.

Planul de învățământ pentru Institutul de Arhitectură
(Facultate — Secție)

Planul de învățământ în vigoare — anul 1948				Proiectul noului plan de învățământ			
Nr. crt.	Denumirea obiectelor	Numărul de ore	Nr. crt.	Denumirea obiectelor	Numărul de ore		
Ciclul social-economic							
1	Bazele Marxism-Leninismului	250	1	Bazele Marxism-Leninismului	250		
2	Economie politică	140	2	Economie politică	140		
3	Materialismul dialectic	140	3	Materialismul dialectic	140		
			4	Estetica Marxist-Leninistă	50		
	Total pe ciclu	530		Total pe ciclu	580		
Ciclul de cultură generală							
4	Educație fizică și sport	120	5	Educația fizică și sport	120		
5	Limbi străine	240	6	Limbi străine	240		
6	Matematici superioare	188	7	Matematici superioare	150		
7	Geometrie descriptivă, teoria umbrelor și perspectiva	120	8	Geometrie descriptivă, teoria umbrelor și perspectiva	120		
8	Pregătirea specială	450					
	Total pe ciclu	1118		Total pe ciclu	630		
Ciclul de Artă							
9	Desen, acuarele, sculptură	660	9	Desen	850		
			10	Acuarele	190		
			11	Sculptura	100		
	Total pe ciclu	660		Total pe ciclu	1140		
Ciclul de istorie							
10	Istoria Artei și a Arhitecturii	274	12	Istoria generală a Artei	50		
11	Arhitectura Sovietică	120	13	Istoria generală a arhitecturii	200		
12	Istoria tehnicii de construcții	32	14	Istoria Arhitecturii ruse și a arhitecturii popoarelor din U.R.S.S.	170		
			15	Istoria Arhitecturii sovietice	100		
	Total pe ciclu	426		Total pe ciclu	520		
Ciclul Teoria Arhitecturii							
13	Arhitectura construcțiilor ingineresti	48	16	Bazele compoziției arhitectonice	40		
14	Urbanism, grădini și parcuri	144	17	Bazele proiectării	50		
			18	Bazele proiectării clădirilor publice	50		
			19	Bazele proiectării construcțiilor industr.	50		
			20	Bazele sistematizării și construcția orașelor și a altor centre populate	170		
			21	Bazele proiectării în domeniul specialității alese	30		
	Total pe ciclu	192		Total pe ciclu	390		
Ciclul de proiectare							
15	Introducere în arhitectură	504	22	Introducere în proiectare arhitecturală	450		
16	Proiectarea arhitecturală a clădirilor de locuit	400	23	Proiectare arhitecturală a clădirilor de locuit	575		
17	Proiectarea arhitecturală a clădirilor publice	400	24	Proiectarea arhitecturală a clădirilor publice	575		
18	Proiectarea arhitecturală a constr. industr.	216	25	Proiectarea arhitecturală a construcțiilor industriale	425		
19	Sistematizarea centrelor populate	216	26	Sistematizarea și construcția orașelor și altor centre populate	425		
	Total pe ciclu	1736		Total pe ciclu	2450		

Planul de învățământ în vigoare — anul 1948		Proiectul noului plan de învățământ	
Nr. crt.	Denumirea obiectelor	Nr. crt.	Denumirea obiectelor
<i>Ciclul disciplinelor ingineresti și de construcție</i>			
20	Fizica generală și curs special	27	Fizica construcțiilor
21	Geodezia	28	Geodezia
22	Mecanica teoretică	29	Mecanica de construcție
23	Rezistența materialelor	30	Materiale de construcție și de finisaj
24	Statica construcțiilor	31	Lucrări de construcție și de finisaj
25	Materiale de construcție cu bazele chimiei	32	Construcții de arhitectură (părțile clădirii)
26	Lucrări de construcție	33	Elemente de construcție
27	Organizarea lucrărilor de construcție	34	Instituții tehnico-sanitare
28	Construcții arhitecturale		
29	Elemente de construcție		
30	Alimentare cu apă și canalizare		
31	Incălzire și ventilație		
32	Inzestrarea clădirilor tehnice noi		
	Total pe ciclu		Total pe ciclu
	In total		In total

Votând notările despre măsurile pentru îmbunătățirea învățământului superior de arhitectură, sesiunea cu toate acestea a aprobat în unanimitate proiectul preliminar al noului plan școlar unic. (vezi pag. 49).

Proiectul a fost elaborat pentru a verifica posibilitățile reale de a introduce noile discipline și a îndrepta neajunsurile planului în vigoare, deoarece altfel propunerile sesiunii s'ar putea dovedi abstracte.

Prin ce se deosebește proiectul noului plan școlar al învățământului de arhitectură de planul în vigoare.

În primul rând, un mare număr de ore sunt rezervate pentru disciplinele din ciclurile principale. Se mărește până la 7 ore durata învățământului zilnic și în acest cont se mărește numărul de ore pentru proiectarea școlară și pentru disciplinele grafico-artistice.

În al doilea rând, se rezervă mai multe ore și disciplinelor din ciclurile teoretice și istorice. Se introduc discipline noi — cursuri teoretice „Bazele proiectării”.

În al treilea rând, timpul rezervat pentru proiectarea disciplinelor tehnico-ingineresti rămâne aproape același ca și în planul în vigoare. Aci noi avem în vedere noua reorganizare a programului și a metodei de predare cu scopul de a le apropia de specializarea arhitectului.

În al patrulea rând, pentru studenți se introduc două practici de construcție și două practici de proiectare în producție, în loc de patru practici de construcție în producție.

În ciclul de discipline socio-economice se introduce un curs independent „Istoria Arhitecturii ruse și a arhitecturii popoarelor din U.R.S.S. și cursul de „Istoria Artei”.

În ciclul de teoria arhitecturii se introduc cursurile teoretice: „Bazele compoziției arhitec-

turale”, „Bazele sistematizării și construcției orașelor și a altor centre populate”, „Bazele proiectării locuințelor”, „Bazele proiectării clădirilor publice”, „Bazele proiectării construcțiilor industriale”.

Se mărește numărul de ore pentru proiectare arhitecturală și pentru predarea disciplinelor grafico-artistice.

La ciclul disciplinelor ingineresti și de construcție, cursurile independente „Mecanica teoretică”, „Rezistența materialelor” și „Statica construcțiilor” se înlocuiesc cu un curs unic „Mecanica de construcție”.

Cursul „Materiale de construcție” (cu bazele chimiei), se numește „Materiale de construcție și de finisaj” (cu bazele chimiei).

Cursurile „Lucrări de construcție” și „Dragonizarea lucrărilor de construcție” sunt unite într'un curs unic — „Lucrările de construcție și de finisaj”.

Cursul „Elemente de construcție” se transformă luându-se în considerație pregătirea arhitectului.

Pentru studenții din Institutele de Arhitectură, practica specială de vară de organizare și mecanizare a construcțiilor este de prisos. Această practică trebuie unită cu a doua practică în producție făcută pe șantier după anul III. Cu toate acestea, în planul școlar s'au introdus două practici de producție în organizațiile de proiectare (după anul IV și V) și practica înainte de diplomă pentru studierea operelor de arhitectură.

Acesta este proiectul noului plan școlar unic aprobat de sesiune pentru învățământ superior de arhitectură.

În afară de problemele planului de învățământ, programul și metodele învățământului de arhitectură, la sesiune s'au discutat și alte probleme,

care au o mare importanță pentru pregătirea arhitectului.

S'a semnalat lipsa de manuale pentru principalele discipline din ciclul de istorie și teoria arhitecturii. Manualele existente pentru ciclul de inginerie și construcții trebuie prelucrate în conformitate cu profilul învățământului de arhitectură.

În ultimii ani, Academia de Arhitectură din U.R.S.S. și Institutul de Arhitectură din Moscova au depus o vie activitate în domeniul elaborării de noi manuale.

La sfârșitul anului 1951 s'a tipărit „Cursul scurt de istorie a arhitecturii sovietice”. S'a predat la Editură și se va tipări în anul 1952 manualul „Construcții ingineresti”.

Pentru anul 1953 s'a planificat editarea manualelor: „Istoria Arhitecturii Sovietice”, „Istoria Generală a Arhitecturii”, „Istoria Arhitecturii Popoarelor din U.R.S.S.”, „Bazele sistematizării și construcțiilor în orașe și alte centre populate”, „Bazele proiectării clădirilor de locuit”, „Bazele proiectării clădirilor publice”, „Bazele proiectării construcțiilor industriale”.

Terminând acțiunea de editare a acestor cărți, trebuie începute pregătirile pentru editarea altor manuale. Sesiunea a însărcinat Institutul de Istorie și Teoria Arhitecturii de pe lângă Academia de Arhitectură din U.R.S.S. să alcătuiască un manual pentru „Istoria Arhitecturii popoarelor din U.R.S.S.” și împreună cu Institutul de Arhitectură din Moscova, să pregătească manualul „Bazele compoziției arhitecturale”.

Cadrele corespunzătoare din Institutul de Arhitectură din Moscova trebuie să pregătească manuale pentru următoarele obiecte: „Mecanica construcțiilor”, „Materiale de construcție și de finisaj” și „Construcții de inginerie”.

Cu toate acestea trebuie organizată cât mai bine munca pentru pregătirea lucrărilor științifice, a albumurilor și a altor publicații, care pot fi folosite în calitate de manuale.

★

O mare importanță au problemele îmbunătățirii organizatorice a rețelei învățământului de arhitectură.

Școlile superioare de învățământ, care pregătesc cadrele pentru arhitectură, se găsesc în sistemul diferitelor ministere și departamente. Acest lucru este just. Totuși, trebuie asigurat, ca învățământul de arhitectură să aibă o conducere unică, în ceea ce privește învățământul și metode.

În prezent această sarcină o îndeplinește Ministerul Învățământului Superior, Academia de Arte, care depinde de Comitetul pentru lucrările de Artă de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S.. Academia de Arhitectură se află sub conducerea Comitetului de Stat al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pentru lucrările de construcție. În Ministerul de Învățământ Superior, conducerea învățământului de arhitectură este de asemenea împărțită. Ea este condusă de Secția

generală a Institutelor Superioare de Construcție, Direcția generală a Institutelor Politehnice și Direcția Generală a Universităților.

Sesiunea a arătat că trebuie sistematizată conducerea pentru metodele învățământului de Arhitectură, concentrând-o într-una din direcțiile Ministerului de Învățământ superior.

Trebuie acordată o atenție mare pregătirii cadrelor de arhitecți în Republicile Unionale.

Se pot sublinia anumite succese în pregătirea cadrelor de arhitecți în Ucraina, Azerbaidjan, Armenia, Georgia și în alte republici unionale. Trebuie urgent elaborate măsuri care să asigure consolidarea secției de arhitectură pe lângă Institutul Politehnic din Asia Centrală, care pregătește cadre de arhitecți pentru republicele din Asia Centrală.

Sesiunea a găsit necesar să dea ajutor practic institutelor politehnice din Asia Centrală și Ural, Institutului de Ingineri Constructori din Novosibirsk și Facultății de Construcții din Universitatea de Stat din Letonia.

Trebuie luate măsuri pentru sprijinirea facultăților și secțiunilor de Arhitectură; în particular, să se asigure institutele superioare periferice cu cadre calificate.

În rezoluțiile sale, sesiunea a hotărât ca în aspirantura din Institutele de Cercetări Științifice ale Academiei de Arhitectură din U.R.S.S., din Filiala ei din Leningrad, Academia de Arhitectură din R.S.S.Ucrainiană și din Institutele de Cercetări Științifice care funcționează pe lângă Academii de Științe republicane, trebuie să se pregătească cadre științifice, mai ales pentru munca pedagogică.

Acțiunea pentru ridicarea măiestriei creatoare trebuie să fie concentrată la facultățile pentru calificarea profesională a arhitecților. Sesiunea a arătat, că este de dorit să se înființeze o asemenea facultate în afară de cea existentă pe lângă Institutul de Arhitectură din Moscova și pe lângă Institutul de Pictură, Sculptură și Arhitectură I. E. Repin din Leningrad.

A X-a sesiune a Academiei de Arhitectură din U.R.S.S. a luat sfârșit în urma unei participări foarte active a membrilor săi activi și a membrilor corespondenți.

În urma discuțiilor avute, sesiunea a aprobat în unanimitate propunerile amănunțite și concrete pentru îmbunătățirea felului de organizare a învățământului de arhitectură din U.R.S.S.

Aprobând proiectul preliminar al noului plan unic școlar pentru învățământul de arhitectură, sesiunea a însărcinat Prezidiul Academiei să precizeze acest plan pe baza hotărârilor luate.

Fără îndoială că introducerea noului plan de învățământ, transformarea unor programe, editarea de noi manuale și material școlar auxiliar și deasemenea revizuirea, pe baza hotărârilor sesiunii, a metodelor și organizării învățământului de arhitectură, vor dovedi o influență binefăcătoare asupra felului de organizare a învățământului de arhitectură, vor contribui la ridicarea lui la un nivel nou, superior.

DESPRE PRACTICA DE VARĂ A STUDENȚILOR ARHITECȚI

Prof. Ing. AL. SOLOMON

Sarcini noi și mărețe se pun în fața studenților Facultății de Arhitectură, care studiind în condiții noi, vor trebui să dea viață mărețelor prevederi ale Planului Cincinal și ale Planului de Electrificare a țării.

Ei își vor putea desvolta din plin cunoștințele lor și talentul lor creator într'un cadru armonios și în perfectă concordanță cu progresul societății. În cadrul construirii socialismului, misiunea lor va fi să schimbe în multe privințe aspectul Patriei noastre. Ei vor construi nu numai uzine și case de locuit, dar vor contribui la ridicarea de cartiere întregi și de orașe noi, cu locuințe, clădiri publice, școli, teatre, case de odihnă, etc. pentru oamenii muncii.

Pentru a putea face față acestor probleme necunoscute în regimul capitalist, care li se vor pune în proporții din ce în ce mai mari, este absolut necesar ca studenții Facultății noastre să-și completeze pe șantier cunoștințele lor teoretice cu practica de șantier și să cunoască astfel bine meseria de constructor.

Dela eliberarea țării noastre de învingătorii Armată Sovietică, Uniunea Sovietică ne-a ajutat și în domeniul construcțiilor, dându-ne mereu tot mai multe mașini, unelte, proiecte sovietice pentru șantierele noastre. Neprețuite sunt foloasele aplicării științei și practicei sovietice, cele mai înaintate din lume, în dezvoltarea construcțiilor din țara noastră. Studenții trebuie deci să cunoască în amănunt metodele de muncă sovietice.

În acest scop, Facultatea noastră în colaborare cu Rectoratul Institutului de Construcții a trecut la organizarea practicii de vară a studenților pentru ca cele 30 zile de practică să fie din plin folosite și să dea cele mai bune rezultate.

În primul rând s'a întocmit un plan de repartizare a studenților, ținându-se seama ca un număr cât mai mare să lucreze pe șantiere. O parte din studenții ultimilor ani de studii vor face practica la diferite Institute de Proiectare. Deasemenea, s'a întocmit un plan de repartizare a profesorilor și asistenților, pentru controlul practicei la șantierele importante.

S'a luat legătura cu Ministerul Construcțiilor și al Industriei Materialelor de Construcții, la care au fost repartizați cei mai mulți studenți, pentru a trasa ca o sarcină a Întreprinderilor de Construcții buna desfășurare a practicei. Șefii de șantiere vor urmări personal și

zi de zi munca studenților pe șantiere, vor da sarcini tehnice concrete și explicațiile necesare, vor îngriji ca ei să treacă prin toate lucrările șantierului și să nu aibă sarcini administrative, birocratice. Deasemenea, ei vor controla zilnic însemnările și detaliile trecute de studenți în caietele lor de practică.

Fiecare student va primi la plecarea la practică un îndreptar cu indicații precise asupra problemelor pe care va trebui să le urmărească în timpul practicei de vară, la fiecare fel de lucrare în parte. Astfel, de exemplu:

„Zidării: Se vor arăta materialele folosite, dimensiunea zidăriei, modul de execuție (masiv, cu goluri), metode de execuție (metode sovietice), alcătuirea echipelor de lucru, norme de execuție, unelte și utilaje folosite, problema înlocuirii cărămizilor cu alte materiale locale, etc.”.

Acest îndreptar are un caracter general, neputându-se întocmi pentru fiecare student programe amănunțite, legate de specificul șantiereilor, la care vor fi repartizați, întrucât stadiul lucrărilor nu a fost cunoscut.

Practica de vară a studenților va trebui să aibă sprijinul activ al A.S.I.T.-ului, care are datoria de a ajuta dezvoltarea tinerelor cadre tehnice.

În acest scop cercul A.S.I.T. din Întreprinderea la care sunt repartizați studenții pentru practica de vară, va trebui să transforme îndreptarul întocmit de Facultate într'un program concret de lucru, conform cu specificul șantiereilor.

Pentru urmărirea realizării acestui program de către studenți și pentru a crea o legătură între studenți și muncitori, este necesar să existe în cadrul Întreprinderii un responsabil cu practica, ales dintre cei mai buni membri ai Cercului A.S.I.T.

În sfârșit, Cercul A.S.I.T. va trebui să ridice răspunderea profesională a studenților, fixându-le prin programul de lucru să execute sau să conducă anumite lucrări, sau să urmărească în mod special unele probleme specifice (indicii tehnico-economici, metode noi de lucru, etc.) și punându-le la dispoziție documentația tehnico-științifică necesară. El va trebui să-l ajute pe student să înțeleagă că nu este suficient să devină numai un bun profesionist, practician îngust fără perspective și că este necesar să cunoască legile de dezvoltare ale societății, care îl vor ajuta să priceapă nevoile țării în domeniul construcțiilor și să le poată rezolva în mod just.

„Grivița 1933”, pictură de Miklós Gyárfás

EXPOZIȚIA DE STAT A ARTELOR PLASTICE

Arh. P. CONSTANTIN

În luna Mai, s'a deschis la București „Expoziția de Stat a artelor plastice”, care constituie prin efortul creator depus de cei mai buni artiști ai patriei noastre, un aport însemnat la marea operă de construire a socialismului, ce se desfășoară pe tot întinsul Republicii.

Această importantă manifestare a oamenilor artei, dovedind că artele noastre plastice sunt în plină dezvoltare, a arătat că artiștii plastici din țara noastră, pășind hotărâți pe drumul realismului socialist, înțeleg din ce în ce mai limpede că adevărata artă este numai aceea care reflectă viața adevărată.

Prin operele expuse în sălile Palatului R.P.R. creatorii de artă plastică de la noi dovedesc că ei se situează ca artiști cetățeni pe pozițiile clasei muncitoare; ei înțeleg că arta, ca limbaj, ca expresie vie a nevoilor, gândurilor, năzuințelor omenești, nu este numai un produs al societății, ci ea poate și trebuie să joace în același timp și un rol însemnat în mersul înainte al acesteia, în transformarea ei.

În adunarea scriitorilor din Leningrad, din August 1946, A. A. Jdanov spunea: „Literatura noastră sovietică trăiește și trebuie să trăiască în strânsă legătură cu interesul poporului, cu interesul patriei. Literatura este cauza proprie a

poporului. Iată de ce poporul consideră drept propria lui victorie fiecare succes al vostru, fiecare operă importantă. Iată de ce fiecare operă reușită, poate fi comparată cu câștigarea unei bătălii, sau cu obținerea unei mari victorii pe frontul economic”.

Aceste cuvinte sunt tot atât de valabile pentru toți cei ce muncesc pe frontul cultural-artistic în Republica noastră, ca și pentru scriitorii din Leningrad. Pictorii, sculptorii și graficienii noștri, au putut vedea că de succesul Expoziției de Stat a artelor plastice, se bucură întregul popor muncitor, că oamenii muncii din țara noastră sunt ajutați când simt alături de ei, cot la cot, pe creatorii de artă, în lupta pentru o viață fericită, pentru pace.

★

Expoziția de Stat a artelor plastice prezintă lucrări deosebit de importante ce își pun în marea lor majoritate probleme noi. Tematica operelor de artă plastică expuse, ne apare mai cunoscută, mai legată de viața noastră de toate zilele, de gândurile și aspirațiile noastre, de munca și lupta noastră. Emoția pe care opera de artă ne-o produce, pornește în primul rând

dela conținutul pe care sculptorul sau pictorul îl exprimă, dela ceea ce el intenționează să ne comunice. În această comunicare pe cale artistică a tot ce este nou și crește în lumea noastră, în lupta continuă cu ceea ce e vechi și moare, în această transmitere de idei calde și sincere găsite în viața nouă ce crește în jurul nostru, într'un cuvânt în spiritul de partid, de care sunt pătrunse cele mai bune opere din expoziție, constă caracteristica cea mai valoroasă a acestei manifestări de artă.

Dar faptul că găsim în sculpturile, picturile, desenele, sau caricaturile din expoziție, atâtea elemente dragi și apropiate nouă, că învățăm din temele operelor, că prin sentimentele pe care ni le produc lucrările se șterge în mare măsură bariera ce există între cei ce vizionează și viața din opera de artă, se datorește în foarte măsură și apropierii hotărâte de o expresie realistă a conținutului. Pe drumul deschis realismului socialist în artele noastre plastice de marele exemplu al plasticei sovietice, au reușit azi să pășească unii creatori ai noștri, dându-ne opere cu un conținut ideologic din ce în ce mai ridicat, pătrunse de spiritul partinic și exprimate în forme artistice realiste.

Printre cele mai importante aspecte, care marchează progresul spre pozițiile înaintate ale artei, se numără în expoziție în primul rând succesele obținute în redarea chipurilor lui

Lenin și Stalin. Această temă constituie și va constitui un larg izvor de inspirație, pentru toți creatorii de artă. Nu există temă mai măreață de viață nouă, decât figurile conducătorilor Partidului Bolșevic, geniali dascăli ai oamenilor muncii din lumea întreagă. Această problemă reprezintă pentru artiști, sarcina cea mai grea și cea mai plină de răspundere, care prin măreția conținutului ei ideologic, poate duce în cea mai mare măsură arta noastră înainte.

În această direcție, lucrarea pictorului Ștefan Szöny, intitulată „Stalin marele arhitect al comunismului”, reprezintă una din pânzele cele mai de preț din expoziție și dovedește foarte limpede, poziția înaintată pe care se așează autorul ei. Căutând să exprime în plastică drumul spre comunism, pe care merge azi Uniunea Sovietică, artistul a pictat pe cel în care se întrușchipează azi însăși ideea diriguitoare a noii societăți. Pictorul a căutat să exprime măreția epocii staliniste, în care grandioasele construcții ale comunismului au atins culmi nebănuite de istorie. Tovarășul Stalin este reprezentat în picioare, în fața unei ferestre larg deschise deasupra panoramei Moscovei unde se vede una dintre „clădirile înalte”, profilându-se pe cerul luminos. În interior, pe masa de care se reazemă ușor mâna marelui constructor, se află macheta aceleiași clădiri. Prin simplitatea ideii compoziționale, chipul tovarășului Stalin, reflectând gen'ala gândire a învățătorului întregii lumi muncitoare, ne apare aici foarte

Divizia „Tudor Vladimirescu” în luptele dela Debrefin, pictură de Atanasiu Paul

I. V. Stalin, sculptură de Demu Dumitru

limpede, ca făuritorul societății noi. Cu toate slăbiciunile pe care lucrarea le mai are, în ceea ce privește forța de expresie a portretului, într-o insuficientă adâncire realistă a perspectivei aeriene ce face atmosfera opacă, sau din cauza lipsei de materialitate a interiorului luminat parcă artificial, totuși opera ne emoționează, prin poziția generală sinceră și realistă a artistului.

Tema minunată a figurei tovarășului Stalin, este redată și de tânărul sculptor Dumitru Demu în macheta monumentului din București, menit să cinstească pe eliberatorul poporului nostru, lucrare ce semnifică unul dintre cele mai mari succese ale sculpturii monumentale dela noi. Figura tovarășului Stalin, redat cu brațul întins, adevărat deschizător de drumuri noi, exprimă cu putere personalitatea celui ce ne-a adus eliberarea, deschizându-ne calea către o viață fericită. Mijloacele clare de expresie artistică, atât în concepția compozițională, cât și în felul realist în care sunt tratate detaliile, fac ca marea semnificație a temei, să-și îndeplinească rolul său educativ.

Deasemenea figurează în expoziție macheta monumentului tovarășului Stalin, opera altui sculptor tânăr Dorio Lazăr, destinat Orașului Stalin, lucrare remarcabilă, realizată într-o concepție plastică sigură și clară.

Unul dintre momentele hotărâtoare ale istoriei lumii, sosirea marelui Lenin la Smolnăi, unde este întâmpinat de cel mai iubit tovarăș al său de luptă, tov. Stalin, în Octombrie 1917, constituie tema sculpturii maestrului Constantin Baraschi. Nivelul înalt de măiestrie al artistului, face ca opera să cinstească acest moment al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și să ne transmită marea lui semnificație.

În expoziție se mai găsește macheta monumentului lui Lenin, operă a maestrului Boris Caragea.

Artiștii noștri, interpreți ai sentimentelor și năzuințelor poporului nostru și-au pus deasemenea problema de a reda dragostea oamenilor muncii din țara noastră, pentru iubitul conducător al poporului nostru, Președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej. Tema atât de scumpă nouă, este redată cu ex-

Partizanii Coreeni, sculptură de Csorvascy Ștefan

Stalin este Pace — Sculptură de Szobotka Andrei

presivitate în lucrarea din expoziție a maestrului Iser, „Portretul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej”.

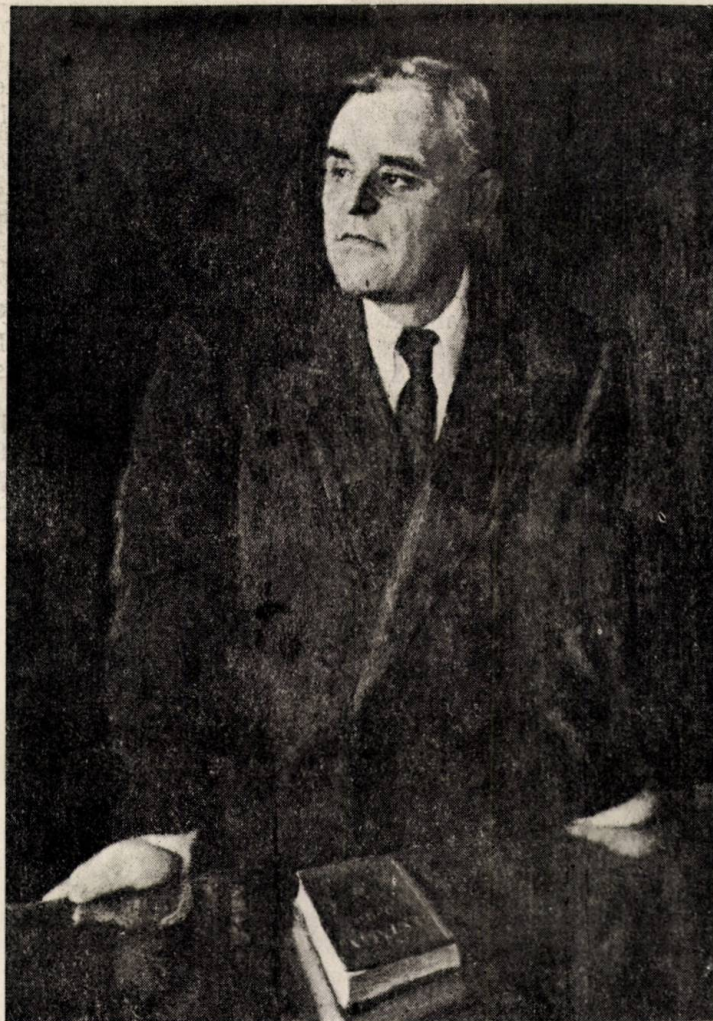
Mai static, dar cu multă dragoste pentru figura eroului clase muncitoare, ne apare portretul Secretarului general al C.C. al P.M.R., tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, desenat de Adina Paula Moscu.

Se cuvine să arătăm că poporul nostru este îndreptățit să aștepte dela artiștii săi, opere mereu mai bune, care să reprezinte pe conducătorii noștri, imagini din viața lor de luptă și mai ales care să reprezinte chipurile iubite ale marilor dascăli ai omenirii muncitoare, Lenin și Stalin.

Una dintre cele mai importante realizări ale expoziției, o constituie lucrările cu caracter istoric, mari compoziții care glorifică lupta din trecut a poporului nostru pentru libertate și o viață fericită. Tema istorică a luptelor muncitorești din 1933 dela Grivița, a prilejuit poate cel mai de seamă succes al expoziției prin compoziția monumentală a pictorului Miklossy, „Greva dela Grivița — 1933”. Marea pânză a acestui artist ne redă cu mare forță artistică, lupta eroică a muncitorilor români, ce a încercat prima în Europa capitalistă, de a pune stavilă fascismului ce își întindea amenințător tentaculele asupra Europei și pregătea războiul antisovietic. Momentul de o rară intensitate dramatică, ce apare în opera lui Miklossy, este acela din dimineața zilei de 16 Februarie 1933, când bestiile burghezo-moșierești ce gătuiau țara îngrozite de forța populară, au dat ordinul de asasinat; scena reprezintă curtea atelierelor C.F.R. Grivița — unde muncitorimea ceferistă unită în jurul comuniștilor ca un bloc de granit, opune dreptatea cauzei ei gloanțelor ucigașe. Într-o atmosferă ca de plumb pe un dâmb de zăpadă a cărei albeață se pătează de sângele primilor eroi căzuți, este admirabil plasat compozițional grupul muncitorilor, neînfricați în fața gloanțelor asasinilor. În spatele acestui grup, artistul a sugerat o enormă masă de muncitori; îți pare că întreg poporul susține lupta greviștilor, demonstrând forța de neînvins a clasei muncitoare, curajul și încrederea în victoria ei pe care i le dă dreptatea cauzei. Jandarmii care trag cu mitralierele, întreaga forță bestială deslănțuită de monstruoasa coaliție, pare neputincioasă în fața hotărârii și urii muncitorilor.

Redând acest conținut, dincolo de descrierea scenei și a eroilor, pictorul Miklossy a realizat o creație artistică ce emoționează în cea mai mare măsură, în fața căreia poți sta ceasuri întregi citind în ea ca într-o carte, despre marea epopee a luptelor poporului român pentru înlăturarea exploatarei. Succesul artistului se datorește în primul rând faptului că el a fost aproape de subiect, că a simțit profund intensitatea momentului, reușind în același timp în mare măsură, să-l transpună în pictură cu mijloacele metodei realist socialiste. Marea forță

Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej, pictură de Iser Iosif

de expresie psihologică a personagiilor, susținută de mișcarea figurilor admirabil compuse pe pânză, observația realistă profundă, concepția coloristică ce nu are rețete, ci își găsește expresia picturală numai în funcție de subiect, fac din opera aceasta un exemplu demn de urmat. Cu toate lipsurile pe care le mai întâlnim încă în lucrare, care se manifestă în unele nediferențieri suficiente ale materiei, ca de pildă între cer și construcții, sau opacitatea în general a atmosferei, ori în unele exagerări expresioniste ale figurilor, această lucrare ne înalță sufletește, ne dă forțe și încredere în victoria cauzei clasei muncitoare; ea rămâne un succes hotărât, care dovedește că arta noastră plastică pășește pe drumul realismului socialist.

Printre temele mari istorice scumpe poporului nostru, se înscrie și lucrarea pictorului Paul Atanasiu, intitulată „Luptele dela Debrețin”. Tabloul aduce în plastică expresia eroismului diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu”, care a luptat alături de glorioasa Armată Sovietică, împotriva hitleriștilor. Lucrarea se remarcă prin compoziția dinamică și apropierea ei de realitate, deși suferă încă de o neîncredere a ca-

racteristicelor individuale ale personagiilor, sau în unele porțiuni de o superficialitate în redarea materiei și volumului.

Un moment istoric de neuitat, constituirea diviziei de voluntari „Tudor Vladimirescu”, este redat de pictorul Haiduc, care reușește să exprime în bună măsură — emoția și gravitatea momentului. Pictorul a dat o lucrare cu mari calități, prin mișcare și narație, care ar fi câștigat foarte mult dacă problema realismului culorilor și a materiei ar fi fost mai bine rezolvată.

O lucrare remarcabilă — închinată lui Ilie Pintilie, erou al poporului nostru, luptător comunist care și-a dat viața pentru fericirea patriei, este cea a tânărului pictor Gheorghe Șaru. În figura luptătorului prezentat neînfricat și dâr în celula sa dela Doftana, se evidențiază calitățile realiste ale artistului, care fac ca opera să se situeze printre cele ce marchează progresele plastice noastre.

★

Viața clocotitoare ce caracterizează marile prefaceri revoluționare din Republica noastră,

apare în lucrările legate tematic de construirea socialismului la orașe și sate, de ajutorul neprețuit pe care ni-l dă Marea Țară a Socialismului victorios, Uniunea Sovietică. Deasemenea, ea apare în operele ce reprezintă armata noastră populară, a muncitorilor și a țăranilor, în cele ce reflectă lupta pentru pace a țării noastre, sau demascarea ațățătorilor la război, ori în temele legate de sportul nou de astăzi.

Printre lucrările ce se inspiră din scenele vieții de muncă nouă de pe ogoare, se numără tabloul pictorului Ștefan Barabaș intitulat „Colectarea”. Bogăția recoltei, bucuria vieții ce se degajă din chipurile optimiste ale țăranilor muncitori, sunt susținute în primul rând de o compoziție și o viziune plastică, aproape de viață. Lucrarea suferă însă lipsuri în perspectiva aeriană, ca și de o lumină generală ce pare artificială și slăbește optimismul general. Pe aceeași linie tematică se situează și pictorul G. Lazăr, prin tablourile „Secerișul și Treerișul”, dar care cu toată atmosfera generală caldă și optimistă a peisagiului, nu poate depăși încă viziunea schematică a figurilor omenesti. Pictorul Abody Nagy Béla, atacă o temă legată de viața celor ce muncesc în „Meeting în fabrică”, dovedind mari posibilități compoziționale și coloristice. Figurile din lucrare însă, sunt tratate în mare parte doar în pete de lumină și umbră, fără o preocupare serioasă de căutare a expresiei omenesti.

Intre lucrările legate tematic de muncă, lipsește aproape total, importantul sector al construcțiilor, care exprimă atât de clar la noi, alături de

celelalte sectoare, viața nouă ce se dezvoltă în Republica noastră. Revine ca o sarcină pentru artiștii noștri plastici, studierea muncii de pe șantierele mărețelor construcții ale socialismului din scumpa noastră patrie.

Deasemenea în expoziție sunt prezentate în prea mică măsură, temele care să reprezinte dezvoltarea industriei noastre grele, creșterea oamenilor muncii în procesul de aplicare și extindere a metodelor înaintate sovietice.

Din acest punct de vedere lucrările artiștilor Justina Popescu și Corina Leca, deși vădese un real progres, nu reușesc să se ridice până la importanța temei propuse. Lucrarea pictorului Kraus Tiberiu, înfățișându-l pe cunoscutul stahovist sovietic Rossiki în mijlocul muncitorilor unei uzine din țara noastră, arată dragostea cu care aceștia îl întâmpină pe maestrul Rossiki, ce le împărtășește cu bucurie experiența sa.

★

Chipul omului nou, figurile muncitorilor și țăranilor care după expresia tovarășului Stalin „construiesc fără tâmbălău și fără zarvă, fabrici și uzine, mine și drumuri de fier, colhozuri, care produc toate bunurile vieții, care hrănesc și îmbracă pe toată lumea”, apar puternic reprezentate în expoziție.

Figurile acestor oameni simpli, adevărații eroi și făuritori unei vieți fericite, sunt prezentate mult mai mult ca în trecut în lucrările actualei expoziții; oamenii muncii se regăsesc în marile compoziții legate de construirea socialismului, în pictura sau sculptura de gen, ce reflectă viața luminoasă de zi de zi ce s'a deschis în fața poporului nostru, în scenele din viața armatei populare, sau în portretele eroilor muncii.

Tema eroului pozitiv, a omului simplu făuritor al noii societăți, este admirabil rezolvată de pictorița Lidia Agricola în portretul Mariei Zidaru, președinta gospodăriei agricole colective, „Drumul lui Lenin”. Cu o mare dragoste de viață a surprins artista tot ce este pozitiv în chipul acestei modeste țărânci muncitoare, care cu simplitate dar în același timp cu dârzenie, luptă pentru o agricultură socialistă. Calitățile realiste ale artistei, sunt evidente în mijloacele limpezi cu care ea exprimă viața și în căldura coloristicii.

Chipul omului nou apare în expoziție și în lucrări ca aceea a tânărului sculptor Octav Iliescu „Tractoristul”, sau în sculptura lui Fekete Iosif „Sudorul”, ori în cea de Loewith Egon „Tânăr muncitor”. Deasemenea vedem această problemă tratată în grupul sculptorului Petre Balogh „Pe șantierele construirii socialismului”.

O lucrare de valoare situată pe aceeași linie de preocupări, care contribuie la succesul expoziției, este portretul academicianului A. Toma, creat de maestrul Jean Steriade. Cu o excepțională fineță și o mare forță de expresie a pictat artistul figura poetului A. Toma. Căldura și adâncimea privirii poetului, viața adevărată ce o exprimă maestrul Steriade în portret, sunt caracteristicile cele mai de preț ale operei.

„Zi neagră la Casa Albă”, desen de Taru Eugen

Problema reprezentării plastice a eroului pozitiv, aduce în expoziție realizări interesante, care dovedesc că această temă este aproape de sufletul artiștilor. Totuși numărul celor care atacă acest subiect este încă mic, iar felul unilateral în care este privit acest subiect, este de natură să nu poată înfățișa personalitatea și viața oamenilor muncii din țara noastră, în toată amploarea ei. Cu prilejul conferinței ținute la noi de curând, de eminentul critic de artă sovietic Nedoșivin, despre „Succesele plastice sovietice“, el a arătat artiștilor, că nu numai în fața strungului, sau a furnalului se poate caracteriza personalitatea complexă a unui stahanovist, ci și așa cum a făcut de pildă un pictor sovietic din Leningrad, reprezentând un stahanovist strungar, în orele lui de odihnă, citind un volum de poezii ale lui Pușkin.

Viața oamenilor muncii trebuie cântată în artă sub toate aspectele ei. Din acest punct de vedere, scenele de gen alături de temele de muncă creatoare au o mare importanță, ele fiind menite să redea în plastică viața fericită a poporului nostru, preocupările lui culturale, cetățenești, odihna, distracția sau viața lui familială.

Îmbucurătoare prin însăși prezența ei ca preocupare de artă plastică, cu tot numărul redus de lucrări și în pofida lipsurilor mai mari sau mai mici, pe care acestea le au, pictura de gen apare în expoziție. Dintre lucrările ce atacă aceste teme, o pânză remarcabilă este aceea a pictoriței Ecaterina Zăinescu, ce prezintă o scenă în care un veteran al războiului d.n 1877, explică elevilor unei școli militare, atacul dela Smârdan, în fața tabloului marelui nostru clasic, Nicolae Grigorescu.

Pe aceeași linie de preocupări, mai putem cita lucrarea pictorului Glauber, „Pionier făcându-și lecțiile“, sculptura „Studiind istoria Partidului“, de Richard Hette, sau „Tineri întorcându-se dela Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace dela Berlin“ de pictorița Pita Feder.

Printre lucrările ce prezintă sportul nou de masă dela noi, se remarcă compoziția pictorului Angheluță, care prezintă un antrenament de ski al sportivilor noștri, împreună cu delegația de skiori sovietici, sau sculptura tânărului artist Constantin Lucaci „Inotătorul“

★

Artiștii noștri plastici, simțind alături de poarele din lumea întreagă ce luptă pentru menținerea, apărarea și consolidarea păcii, împotriva barbarilor imperialiști americani și englezi, întru-chipează în câteva remarcabile lucrări această temă. Așa este dramatica lucrare a sculptorului Sobotka, „Stalin este pacea“ (Stalin es la paz), care înfățișează o scenă din lupta pentru pace a poporului brazilian, sau admirabilul grup, datorit sculptorului Csorvassy, „Partizanii coreeni“. Pictura colectivului Krausz-Freiberg „Docherii francezi aruncă lăzile cu armament american în mare“, reflectă cu multă forță lupta

eroică a poporului francez împotriva ocupanților americani, printr'o compoziție dinamică, expresivă, în ciuda tendinței de schematizare a personajilor.

Frumusețile tinerii noastre Republici, apar în actuala expoziție în peisagii pline de bucuria vieții, pline de optimismul caracteristic naturii patriei noastre, marcând un progres vădit al artiștilor. Totuși lipsa unor peisagii de ansamblu, mai legate de amploarea construirii noii noastre vieți, se face simțită. Lucrări pozitive, semnează: gravorul Ezabo Béla Gy, pictorii Al. Moscu, Maria Constantin, St. Barabas, Mimi Șaraga, Panteli Stanciu, Gh. Ionescu, A. Ciupe, Corina Leca, și alții.

Caricatura prilejuște expoziției succesele cele mai vădite fiind prezentă prin lucrări pline de combativitate, plasate pe pozițiile cele mai înaintate ale luptei internaționale pentru pace, ca și prin teme ce critică lipsurile acelor ce nu vor să vadă viață nouă ce se dezvoltă în jurul lor, oprind prin pozițiile lor retrograde puternicul avânt al poporului nostru.

Printre cele mai valoroase caricaturi sunt cele semnate de Taru: „Zi neagră la Casa Albă“, „Educație americană“, „Nota sau viața“, „In S.U.A., după manifestația de 1 Mai“, „Alarmă în

Truman — „In sfârșit avem un soldat credincios“, desen de Taru Eugen

lada de gunoi a istoriei", sau cele de Cik Dama-dian, ca „Album trimis D-lui Morgan“ (cu caricaturile biciuitoare ale trădătorilor socialiști de dreapta) și „Să oprim mâna criminalilor războiului bacteriologic“. Deasemenea se remarcă și caricaturile semnate de Doru, Rik, Lucaci, Jurăscu și alții.

În mai mică măsură dovedesc pictorii de afiș progresul în prezenta expoziție. Totuși lucrările colectivului Dalco, cum sunt: „Cinste muncitorilor fruntași“ și „75 de ani dela proclamarea independenței de stat a României“, sau afișul lui Niculae Popescu pentru campania de recoltare, ca și cel al lui H. Panzer, „Stahanoviștii sunt mândria noastră“, se remarcă în acest sector.

Această ramură de plastică, de cea mai mare importanță în ridicarea nivelului ideologic al oamenilor muncii din țara noastră, ar crește neîncetat dacă, după exemplul artiștilor sovietici atât pictorii cât și graficienii ce activează în alte sectoare de artă plastică, și-ar pune cu seriozitate problema afișului, îmbogățind și variind astfel producția artistică în acest sector.

Ilustrația de carte, ce a înregistrat în ultima vreme succese, apare în expoziție prin realizări valoroase, printre care se situează mai întâi cele ale lui Eugen Tatu, ce ilustrează volumul „Momente și schițe“ de I. L. Caragiale. Misiunea ilustratorului de a completa și îmbogăți opera literară este bine înțeleasă de artist; fresca biciuitoare a marelui Caragiale capătă în ilustrațiile lui Taru o interpretare justă, care lărgeste viziunea scriitorului, subliniind critica acerbă pe care el a făcut-o burgheziei și moșierimii române dela sfârșitul veacului trecut. Personagiile și scenele sunt redată cu multă înțelegere pentru conținutul adânc al operei, prin mijloace plastice ce pătrund cu limpezime în conștiința cititorului.

Cu toate deficiențele ce sunt încă în bună măsură vizibile la pictori! Perahim în unele periculoase căutări manieriste de tehnică, ca și în exagerări expresioniste, el reușește să aducă în unele ilustrații ale sale făcute pentru „Klim Samghin“ de Maxim Gorki, opere ce servesc conținutul cărții. Remarcabile sunt și ilustrațiile semnate de Coca Crețoiu, pentru „Harap Alb“ și „Punguța cu doi bani“ sau cele două personaje din Caragiale, Agamiță Dandanache și Pristanda, create de Ivancenco.

Printre operele ce contribuie la succesul general al expoziției, trebuie să mai cităm și pe acelea ale maestrului Camil Ressu, ca și acelea ale artiștilor Popa Nicolae, Zoe Băicoianu, Mihai Danu, Cova, Kazar, T. N. Ionescu, Maximilian Schulman, Ostap Andrei, Dincă, Butunoiu și alții.

★

Concluzia cea mai importantă care se degajă din analizarea operelor expoziției, este aceea că acolo unde artiștii și-au pus cu curaj problemele unui conținut bogat, nou, legat de viață și năzuințele oamenilor muncii, acolo ei au realizat cele mai prețioase succese. Saltul calitativ pe care îl reprezintă actuala expoziție se datorește tocmai

lărgirii tematicе, știut fiind că un conținut nou își datorește întotdeauna o formă nouă de expresie.

Succesele artiștilor plastici pe drumul realismului socialist, ne arată o mare creștere a forțelor de creație din țara noastră. Începând să-și ridice mereu nivelul măestriei lor artistice, din ce în ce mai mulți creatori lichidează cu vechile lor poziții obiectiviste, luptă cu putere împotriva formalismului și caută să pună arta lor în slujba vieții adevărate. Mulți dintre cei care încă ieri mai priveau toate evenimentele revoluționare din țara noastră, prin prisma concepției retrograde, obiectiviste burgheze, încep azi să înlăture această barieră din calea creației lor, descoperind esențialul din viață, ceea ce nou și se dezvoltă și se situează pe pozițiile artei noi. Creșterea aceasta se manifestă nu numai în progresele multor maeștri ai noștri, dar și în ridicarea tinerilor artiști.

Succesele acestea nu sunt numai realizări ale fiecărui artist în parte, ci sunt în primul rând succesele poporului nostru, ale regimului nostru de democrație populară, în care o artă liberă se poate desvolta puternic în slujba celor mai înalte dealuri ale oamenilor. Succesele acestea se datoresc grijii și îndrumări permanente a partidului și guvernului nostru, care au știut să îndrumeze artiștii plastici spre o artă realist socialistă, după pilda glorioasă a artei sovietice. În îndrumarea părintească, atentă și plină de dragoste a partidului, artiștii au văzut întruchipată expresia celor mai înalte exigențe ale poporului muncitor.

★

Progresul important în mersul înainte al artei noastre plastice, vizibil în această expoziție, dovedește un real câștig de poziții în lupta pentru o artă realist socialistă. Totuși, aceasta nu înseamnă că bătălia este terminată; din expoziție lipsesc artiști vârstnici și tineri, ce se încăpățânează pe pozițiile formaliste, cosmopolite, făcând astfel jocul dușmanilor omenirii, al imperialiștilor americano-englezi, situându-se cu sau fără voia lor de partea falsificatorilor culturii, de partea acelor care socotesc că pot rupe arta și știința de viață și de progresul omenirii.

Deficiențele de măiestrie artistică, ca și pozițiile ideologice încă insuficient lămurite, sunt însă prezente într-o oarecare măsură și în cadrul expoziției. Ele se văd fie în alegerea unor teme nesemnificative, fie într-o neadâncire ideologică suficientă a problemei, fie în lipsuri de măiestrie artistică, datorite nu numai deficiențelor tehnice, ci de multe ori provenind din pozițiile formaliste de care creatorii nu se pot desprinde.

Pictorul M. H. Maxy, cu toate că marchează un progres pe linia realismului în portretul tovarășului Stalin, sau în unele peisagii, în lucrarea lui „Încă o sondă la Moreni“, se situează pe poziții vechi, formaliste, nedându-ne posibilitatea să simțim din lucrarea sa că este vorba de viață adevărată, de oameni ce construiesc socialismul.

Cu toată forța talentului plastic ce se degajă din unele ilustrații ale pictorului Corneliu Baba,

făcute pentru romanul „Mitrea Căcor“, scris de maestrul Mihail Sadoveanu, ele ne prezintă totuși adesea desene, în care toate posibilitățile lui sunt înecate de poziția ce îl îndepărtează de viață. Schematismul figurilor, atmosfera de tragism, ce se menține și în scenele ce ar trebui să respire forța de viață și optimism, o căutare exagerată de expresivitate în detalii neesențiale, ceea ce abate atenția de la subiectul principal, îl împiedică pe artist să ajungă la o expresie realistă. Pictorul caută efecte artificiale și într-o prezentare așa zisă „liberă“, dar care nu apare decât ca o schiță fugară, neterminată. La Corneliu Baba este poate mai evident decât la alții, că ceea ce trebuie radical schimbat, este concepția, este poziția pe care el se situează.

Multe dintre aceste slăbiciuni, apar și în unele ilustrații ale pictorului Perahim din seria pentru „Klim Samghin“, cât și alte lucrări ale artistului ce nu sunt în expoziție.

În unele din lucrările maestrului Constantin Baraschi cum e de pildă „Pe drumul păcii“ sau figura lui Caragiale, apar mișcări convenționale și expresii artificiale, înghețate.

Lipsa de adâncire a personajului sau schematism în expresia omenească ori în general o formă nerealistă, sunt evidente și în pictura „Miner“ a Eugeniei Iftode, în „Armata păcii“ de sculptorul Schulman, în lucrarea pictorului St. Barabas, „Vizita unui grup de țărani colectiviști la Moscova“ și la pictorii Mihail Danu, Florica Codrescu, Pita Feder, sau alții.

Împotriva acestor lipsuri, artiștii ce sunt sau nu prezenți în expoziție, trebuie să lupte cu cea mai mare hotărâre; rolul artistului cetățean în

mijlocul societății și sarcinile ce-i revin în această calitate, nu-i îngăduie nici o clipă să absenteze din creație, sau să se menție pe poziții retrograde, așa cum nu ar avea nicio scuză strungarul ce ar da piese de proastă calitate, sau care ar lăsa să meargă mașina în goi.

Aceste persistențe ale concepțiilor formaliste la unii artiști le-a subliniat și criticat cu hotărâre, ședința plenară a Uniunii Artiștilor Plastici, ce a avut loc la câteva zile după deschiderea expoziției. S'a arătat pe larg în raport, în discuții și în concluziile ședinței, că formalismul nu a murit, că el este încă viu în operele multor artiști și trebuie cu toată forța combătut mai departe, în lupta pentru extinderea pozițiilor câștigate în actuala expoziție, pe drumul unei arte realist socialiste.

Lămurirea cu curaj a problemelor actuale ale luptei pentru realismul socialist în artele plastice, constituie o pildă și pentru orientarea ideologică a arhitecților noștri. Pozițiile formaliste nu au fost înlăturate nici în arhitectură; ele persistă încă și în contra acestora trebuie luptat.

Arhitecții trebuie să-și lămurească cu hotărâre, pericolul pe care aceste poziții îl prezintă și să înțeleagă că rămânând pe pozițiile cosmopolite, nu fac altceva decât jocul dușmanilor omenirii, al celor ce vor un nou război mondial.

★

Succesul Expoziției de Stat a artelor plastice, obținut prin lupta hotărâtă împotriva pozițiilor retrograde, trebuie să însuflețească pe toți creatorii de artă plastică, la și mai mari eforturi, pe drumul artei celei noi.

★

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ВЫСТАВКА ПЛАСТИЧЕСКОГО ИСКУССТВА

Резюме

Сделав краткое описание „Государственной выставки пластического искусства“, открывшейся в мае месяце в Бухаресте, автор статьи указывает, что эта выставка представляет собой, с помощью созидательного усилия, приложенного самыми лучшими архитекторами нашей страны, значительный вклад в великое дело построения социализма, которое развертывается на всем протяжении Республики.

Это важное выражение чувств людей искусства, доказывая таким образом, что наше пластическое искусство находится в полном развитии, показало, что пластические артисты нашей страны, решительно ступая по пути социалистического реализма, все яснее понимают, что настоящее искусство это только то, которое отражает настоящую жизнь.

★

UN PREȚIOS SCHIMB DE EXPERIENȚĂ ÎNTRE UNITĂȚILE DE PROIECTARE ȘI CELE DE EXECUȚIE

Arh. A. SOLOMON și Arh. G. CARANDINO

În zilele de 30 și 31 Mai a. c., a avut loc la Institutul de Proiectare al Construcțiilor o consfătuire pentru schimb de experiență între unitățile de proiectare și cele de execuție.

Consfătuirea a fost organizată de cercurile A.S.I.T. din I.P.C. sub îndrumarea Organizației de Bază P.M.R. și cu ajutorul conducerii administrative a Institutului.

Tema consfăturii a fost sprijinirea reformei bănești prin reducerea prețului de cost al construcțiilor.

Cercul A.S.I.T. a ales pentru această primă consfătuire tocmai problema locuințelor, deoarece construcția de locuințe în regimul nostru ilustrează viu politica partidului și a guvernului de ridicare continuă a nivelului de viață al oamenilor muncii, pentru că noile cartiere de locuințe constituie începuturile viitoarelor noastre orașe socialiste, pentru că — în sfârșit — atât proiectarea cât și execuția locuințelor, prin metodele noi, industriale, pe care le utilizează, pun în fața arhitecților, inginerilor și tehnicienilor probleme noi, care trebuie rezolvate.

Subliniind importanța acestei consfătuiri tov. Mina Voicu, din partea Uniunii Sindicatelor Constructori, a arătat că în această ședință s'au întâlnit pentru prima dată proiectanții cu executanții, tehnicienii și muncitorii stahanoviști din sectorul Construcțiilor, uniți în efortul comun de construire a bazelor socialismului la noi în țară.

Tov. ing. Em. Florescu, ministru adjunct la M.C.I.M.C., a arătat apoi importanța problemei locuințelor prin caracterul lor de masă, a volumului mare și a ritmului rapid în care trebuie să decurgă atât proiectarea cât și execuția.

Față de aceste sarcini, proiectantul trebuie să părăsească vechea concepție conservatoare despre locuințe și să facă față cerințelor unui standard de trai din ce în ce mai ridicat, preocupat fiind în paralel și de aspectul economic al problemei.

Nu s'a ajuns încă la rezultate optime în această direcție, — a subliniat tov. ministru Florescu — deoarece proiectanții s'au închis în câteva formule de tipuri. Pentru a se ajunge la cele mai bune și cele mai potrivite soluții, se simte nevoia ajutorului din partea întreprinderilor de execuție, care printr-o critică constructivă să arate toate problemele ce s'au ivit față de necesitatea accelerării ritmului de construcție și a industrializării locuințelor.

Primul punct al ordinii de zi, referatul I.P.C., a fost prezentat de tov. Bujor Gheorghiu, arh. șef al I.P.C.-ului, care a arătat că pentru a putea face față unui volum uriaș de construcții de locuințe (45.000 apartamente în primul cincinal), se impune necesitatea industrializării, fiindcă numai astfel se va putea duce la îndeplinire sarcina noastră permanentă și anume reducerea prețului de cost.

I.P.C.-ul, preocupat încontinuu de realizarea acestei sarcini, a căutat să introducă pe o scară cât mai întinsă metodele sovietice în proiectarea urbanistică a cartierelor de locuințe, obținând astfel pe lângă estetica și confortul ansamblurilor, o justă folosire a terenului și reducerea costului lucrărilor edilitare.

S'a urmărit reducerea prețului de cost și prin folosirea rațională a spațiilor, reducerea suprafeței construite față de suprafața locuibilă, dimensionarea justă a înălțimii camerelor, folosirea apartamentelor tip cu adâncime mare, deci cu front redus, prin gruparea instalațiilor sanitare și prin industrializarea și mecanizarea procesului de construcție.

În continuarea referatului, s'a arătat că în viitor se poate ajunge la importante coborâri ale prețului de cost, prin reducerea manoperei de confecționare a prefabricatelor, reducerea regiei de atelier, a C.R.-ului și studierea și folosirea cât mai rațională a materialelor locale (steril, șgură, agregate de râu, etc.).

După expunerea metodelor reducerii prețului de cost, tov. arh. Bujor Gheorghiu a analizat o serie de deficiențe constatate atât în proiectare cât și în execuție.

Astfel, I.P.C. nu a asigurat în mod organizat prin proiectanții respectivi urmărirea desfășurării lucrărilor, deci nu a aplicat în suficientă măsură art. 6 din H.C.M. 257 din 28 Martie 1952 și în general nu s'a reușit să se elimine definitiv lipsa de răspundere și superficialitatea unor responsabili de proiecte.

În ceea ce privește întreprinderile de execuție, acestea nu au luat măsuri ca proiectele primite pe șantier să fie analizate și cunoscute în adâncime înainte de începerea lucrării și chiar mai mult, s'a constatat o insuficientă pregătire tehnică a cadrelor, care de multe ori nu cunosc semnificația indicațiilor de pe planuri.

S'a constatat deasemenea o subestimare de către unii constructori a rolului determinant pe care îl au detaliile de execuție și finisaj în buna

realizare a construcțiilor și în fine, cea mai gravă greșală este nerespectarea proiectelor și introducerea unor schimbări în planuri, fără ca proiectantul să fie încunoștințat.

Tov. arh. Bujor Gheorghiu a pus apoi în discuție o serie de propuneri.

În cadrul discuțiilor s'au ridicat probleme tehnice importante, care au fost debătute atât de proiectanți cât și de executanți.

Astfel, tov. arh. Lăzărescu a atins problema amplasării blocurilor pe teren, ajungând la concluzia că s'a obținut prin gruparea construcțiilor și creșterea densității, o economie importantă a lucrărilor edilitare. Va fi necesar însă, după cum a arătat Referatul Trustului Nr. 7, să se obțină o simplificare a soluțiilor, formele de construcții prea variate și complicate îngreunând construcția în stadiul actual de mecanizare a șantierului.

În cadrul aceleiași probleme, tov. ar. Marcu a arătat necesitatea introducerii în deviz a lucrărilor edilitare, trotoarelor și a plantațiilor, lucrări care trebuie neapărat executate unele înainte de începerea construcției, iar altele imediat după terminarea ei, pentru a asigura o bună utilizare a locuințelor.

Un mare aport în cadrul discuțiilor au adus atât muncitorii și tehnicienii de pe șantier, cât și unii proiectanți prin critica constructivă și propunerile concrete făcute în legătură cu o serie de probleme privitoare la urgentarea ritmului de construcție sau la îmbunătățirea calității locuințelor.

Astfel, tovarășul Gusfet, a arătat că echipa de montare a chesoanelor a utilizat un dispozitiv din lemn, scurtând cu 15% timpul de montaj, dispozitivul putând face față montării până la etajul II. Tov. Mezei expunând o serie de constatări făcute în cursul montării ușilor în zidurile de 6, a arătat că tocurile acestor uși trebuie să fie de 10 cm și asigurate cu colțari de fier cimentați în zidărie.

Din ultimele studii făcute, tov. ing. Sulferi a ajuns la concluzia că nodul sanitar să fie prefabricat din părți, sistem adoptat și în U.R.S.S.

Tov. arh. Niga Tiberiu a subliniat importanța studierii încălzirii și a propus studierea unui sistem de cuptor ceramic asemănător sobelor Zenith, deasemenea a propus fabricarea unor cade de baie de mică dimensiune.

Intr-o măsură mai mare decât problemele tehnice propriu-zise, relațiile dintre proiectare și execuție și mai ales problemele de organizarea proiectării au format obiectul discuțiilor. În acest sens, au adus o contribuție importantă tov. ing. Moisesescu, Director al I.P.C.S., tov. ing. Dascălu și ing. Anghelescu din Dir. Tehnică a M.C.I.M.C., tov. Negoită, ing. șef al I.C.I.-ului și tov. Bujor Gheorghiu, arh. șef al I.P.C.

Astfel au fost scoase la iveală o serie de lipuri cum ar fi comoditatea și fuga de răspundere a organelor de execuție care irosesc în mod inutil munca Institutelor de Proiectare, ca și tendința de a acoperi propriile lor greșeli, cău-

tând nod în papură la ridicări, studii geotehnice și în proiecte.

A reieșit deasemenea că lipsa unor critici prompte îngreunează atât munca institutelor de proiectare cât și aceea a șantierelor.

Din dificultățile care s'au ivit în coordonarea lucrărilor din Valea Jiului, s'a tras concluzia necesității de a îmbunătăți colaborarea dintre I.P.C. și I.P.C.S.

Pentru stadiul la care a ajuns proiectarea de locuințe, actualul sistem de proiectare a apărut înapoiat. Pe de o parte, I.P.C. va trebui să organizeze o unitate specializată care să se ocupe de studii teoretice, nelegate direct de comenzile beneficiilor, pe de altă parte, pentru o serioasă reducere a prețului de cost, va trebui să fie făcut cu mare grijă studiul organizării șantierului în cele trei faze de proiectare.

S'a relevat că printr'un studiu mai sistematic și mai științific va trebui unificat gradul de prefabricare al diferitelor elemente.

În privința reducerii prețului de cost s'a constatat chiar din analiza prezentată de I.P.C. că în numeroase cazuri el este umflat în mod artificial. În aceeași ordine de idei, analizând prețul de cost al apartamentelor, s'a precizat că ele trebuie să cuprindă și partea aferentă provenită din toate lucrările edilitare, de șantier, etc. pentru a avea un deviz real.

Realizarea investițiilor fiind încredințată conform H.C.M. Nr. 223 proiectantului, beneficiarii neavând competența necesară, s'a impus numirea în timp cât mai scurt a unor responsabili de proiect pentru a stabili răspunderile și pentru o coordonare riguroasă a tuturor factorilor care contribuie la realizarea construcțiilor și ansamblurilor lor de construcții.

Numeroși tovarăși au subliniat necesitatea unei legături strânse și permanente între proiectare și execuție, propunând în acest scop consfătuiri periodice, fie în București, fie chiar la fața locului și consfătuiri mai rare pentru stabilirea principiilor care vor reieși din experiența proiectării și a execuției.

Tov. arh. Farb, din partea Comitetului de Specialitate arhitectură A.S.I.T. a arătat că asemenea consfătuiri trebuie generalizate, rezultatele lor studiate și propuse M.C.I.M.C.

A luat cuvântul apoi tov. Mina Voicu subliniind importanța consfătuirii în care s'au discutat probleme de bază ale activității proiectanților și executanților, ca întărirea reformei bănești și punerea în aplicare a H.C.M. 223 din 9 Martie 1952.

Tov. Mina Voicu a arătat apoi câteva aspecte negative în proiectare, demonstrând faptul că proiectantul nu trebuie să se lase antrenat de dezideratele beneficiarilor, care de multe ori au concepții înguste, lipsite de perspective.

A propus apoi, ca pentru ameliorarea proiectării să se organizeze consfătuiri periodice cu beneficiarii și anume, cu masele de muncitori care vor folosi aceste locuințe, să se formeze

cercuri de studii, în care proiectanții să analizeze metodele de proiectare sovietică, ridicându-și neconținut nivelul profesional.

În încheiere, tov. Mina Voicu a arătat că această consfătuire trebuie să deschidă drumul măsurilor ce trebuie luate în mod organizat, pentru ca proiectarea să-și îmbunătățească munca, spre a da proiecte bune, cu preț de cost redus, aducând astfel aportul ei la întărirea reformei bănești.

Tov. arh. Locar M., Directorul I.P.C., a luat apoi cuvântul arătând spiritul cu totul nou în care a decurs consfătuirea prin prezența muncitorilor stahanoviști, care alături de tehnicieni, arhitecți și ingineri, participă în mod critic la debaterile diverselor probleme și prin întrevăderea perspectivei viitorului, în ceea ce privește munca de proiectare, care va fi dusă pe o bază științifică cerută de importanța ei în societatea socialistă.

Pentru lămurirea unor probleme apărute în cursul discuțiilor, tov. arh. Locar precizează că metodele industriale care trebuie folosite pentru executarea într'un ritm cât mai rapid a marelui volum de locuințe, nu înseamnă o reducere a calităților plastice, ci o îmbogățire a lor, având în vedere mijloacele avansate care ne stau la dispoziție și cu ajutorul cărora se poate realiza o arhitectură socialistă cu un bogat conținut de idei.

A tras apoi concluziile care s'au desprins din problemele discutate, atât cele privitoare la proiectare cât și la execuție. Astfel, în urma stabilirii răspunderii proiectantului, acesta trebuie să ducă o muncă susținută pentru ridicarea calificării lui. Pentru a face față sarcinilor, el va

trebui să-și lărgască orizontul cunoștințelor, să fie în același timp organizator și economist, menținând astfel o strânsă legătură cu realitatea.

În ceea ce privește execuția, întreprinderile vor trebui să-și perfecționeze metodele de execuție pentru a putea realiza concomitent cu o reducere a prețului de cost, îmbunătățirea calității construcțiilor. O condiție esențială este și preocuparea continuă pentru ridicarea nivelului tehnic al cadrelor de pe șantiere.

Din întreaga desfășurare a consfătuirii a reieșit sprijinul puternic pe care îl primesc muncitorii, tehnicienii, arhitecții și inginerii constructori din partea Partidului Muncitoresc Român, pentru îndeplinirea și depășirea mărețelor sarcini ce le pune în față primul nostru Cincinal și Planul de electrificare a țării.

Noile construcții ale socialismului cer oameni noi și consfătuirea a dovedit că asemenea cadre cresc în țara noastră, paralel cu transformarea mentalității tehnicienilor cu mai multă experiență.

Consfătuirea a mai oglindit noile relații tovarășești între tehnicienii și muncitorii constructori, împletirea teoriei cu practica, puse în slujba construirii socialismului.

Însfârșit, schimbul de experiență a arătat că atât în proiectare cât și în execuție, baza realizărilor noastre este bogată și glorioasă experiență a constructorilor comunismului.

Desfășurarea consfătuirii din 30 și 31 Mai 1952, organizată de Cercul A.S.I.T. din I.P.C. a adus o contribuție reală în sprijinul reformei bănești, pe linia trasată de Partid și Guvern.

★

ЦЕННЫЙ ОБМЕН ОПЫТОМ МЕЖДУ ПРОЕКТИРУЮЩИМИ ЕДИНИЦАМИ И ИСПОЛНИТЕЛЯМИ

Резюме

В Институте Проектирования Строительства состоялось совещание, организованное кружками А.С.И.Т. данного учреждения.

Темой совещания была поддержка денежной реформы, путем снижения себестоимости строительства. Было указано значение вопроса жилых квартир, ярко иллюстрирующее политику Партии и Правительства, связь между проектированием и исполнением. Быстрота с которой должны протекать, как проектирование, так и исполнение и вопросы организации проектирования.

★

DESCHIDEREA EXPOZIȚIEI „ARHITECTURA ÎN R.P.R.” LA MOSCOVA *)

Arh. P. MACOVEI

Legăturile de prietenie între țara noastră și marea Uniune Sovietică contribuie pe scară largă, între atâtea altele și la desfășurarea revoluției noastre culturale. Printre cele mai de seamă ramuri ale artei noastre, tânăra arhitectură din R.P.R. se dezvoltă pe drumul artei noi, legată de viața și năzuințele poporului.

Expoziția „Arhitectura în R.P.R.” ce s'a deschis în ziua de 20 Iunie a. c. la Moscova este o luminoasă confirmare a primelor succese pe care le-a realizat tânăra noastră arhitectură, participând la lupta poporului nostru muncitor pentru zidirea socialismului în Republica Populară Română. Expoziția aceasta, organizată la Casa Centrală a Arhitecților din Moscova, de către Uniunea Arhitecților Sovietici împreună cu Comitetul de Stat pentru Construcții de pe lângă Consiliul de Miniștri al R.P.R., este și o elocventă dovadă a mării prietenii româno-sovietice.

Ziua în care s'a deschis expoziția la Casa Centrală a Arhitecților din Moscova a fost o mare sărbătoare pentru arhitectura R.P.R. Deschiderea s'a făcut într'un cadru festiv. Cu acest prilej, au luat parte: acad. arh. S. E. Cernășev, prim Secretar al Uniunii Arhitecților Sovietici și vice-președinte al Academiei de Arhitectură a U.R.S.S., laureat al Premiului Stalin; acad. arh. A. G. Mordvinov, președintele Academiei de Arhitectură a U.R.S.S., laureat al Premiului Stalin; acad. arh. S. I. Kolli, vice-președinte al Academiei de Arhitectură a U.R.S.S.; acad. arh. L. M. Poliakov, laureat al Premiului Stalin; acad. arh. V. S. Ghelfreich, laureat al Premiului Stalin; arh. B. S. Meșențev, laureat al Premiului

lui Stalin; acad. prof. arh. V. B. Bâlinkin; arh. I. E. Markelov, secretar al Uniunii Arhitecților Sovietici; arh. N. S. Zvezdin; prof. arh. A. B. Arkin; criticul N. S. Nedoșivin, pictorul Reșetnicov, etc.

Au fost de față deasemenea reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe al U.R.S.S., numeroși arhitecți, oameni de cultură și de artă sovietici, precum și tov. S. Bughici, ambasadorul R.P.R. la Moscova, șefii misiunilor diplomatice ale țărilor prietene.

Acest eveniment cultural de mare însemnătate va da puțința arhitecților români să cunoască părerile și îndrumările valoroase ale arhitecților sovietici; astfel, ajutorul multilateral pe care țara noastră îl primește zi de zi din partea mării Uniuni Sovietice se va îmbogăți cu încă un element de preț.

★

Expoziția este organizată în 7 săli, la parterul și etajul clădirii și cuprinde peste 600 exponate: fotografii, proiecte, machete, grafice, obiecte de artă populară, etc.

Locul principal în expoziție îl ocupă în sala mare dela parter, realizările regimului de democrație populară, înfățișate în numeroase proiecte, machete și fotografii ale marilor construcții ce se ridică astăzi pe întreg cuprinsul Patriei noastre. În centrul sălii, se găsește o statuie a lui I. V. Stalin, înaltă de 2,50 m, constituind o reproducere după opera sculptorului Dim. Demu, ce se află în piața Stalin din București. În fața statuii tovarășului Stalin, este un panou de o-noare, având în mijlocul său portretul tov. Gh. Gheorghiu-Dej.

Panoul e alcătuit din grafice și cifre ce arată

*) Din „Veac Nou” nr. 27 din 3 Iulie 1952.

desvoltarea construcțiilor în cadrul Planului Cincinal (în ce privește valoarea investițiilor, volumul lucrărilor, productivitatea muncii, scăderea prețului de cost, mecanizarea, etc.).

În panouri speciale și pe pereți, sunt expuse numeroase proiecte ale lucrărilor de mare însemnătate, începând cu planurile de construcție ale unor orașe și cartiere noi sau de sistematizare a unor orașe existente, al căror cadru vechi nu mai corespunde condițiilor create de mersul impetuos spre socialism al țării noastre. Astfel, sunt prezentate planul și macheta noului port maritim Năvodari, la vărsarea în mare a canalului Dunăre-Marea Neagră, ca și planul și macheta orașului Medgidia de pe canal, precum și proiectul celei mai mari centrale hidroelectrice din țara noastră — „V. I. Lenin” dela Bicăz (arh. N. Nedelcescu).

Între noile lucrări, locul central îl ocupă macheta și numeroasele planșe ale proiectului marelui combinat poligrafic „Casa Scânteii” (arh. Horia Maicu și N. Bădescu), care marchează unul dintre primele succese ale arhitecților noștri pe linia creerii unei arhitecturi noi, optimiste și pline de elan, care să oglindească năzuințele, gândurile și aspirațiile poporului nostru în lupta sa pentru construirea bazei socialismului. Aceste prime succese se datoresc străduințelor arhitecților noștri de a aplica în chipul cel mai just și hotărât indicațiile Partidului Muncitoresc Român, condițiilor favorabile de muncă și de trai create de regimul nostru de democrație populară, cât și tendinței de a folosi în mod creator bogata experiență a arhitecturii sovietice din marea epocă stalinistă de construire a comunismului.

Tov. Gh. Gheorghiu-Dej, conducătorul iubit al poporului muncitor din R.P.R., a arătat în repetate rânduri că folosirea uriașei experiențe a U.R.S.S. este o chează sigură a succeselor în toate domeniile de activitate. *„Experiența sovietică — spune tov. Gh. Gheorghiu-Dej — ne ajută să rezolvăm cele mai grele probleme nu numai în domeniul economiei, dar și pe tărâmul învățământului, în literatură, artă și știință”*.

Pe aceeași linie a realizărilor pozitive se înscriu și alte proiecte importante ce sunt înfățișate în expoziție, cum ar fi Teatrul Muzical din București (arh. O. Doicescu), Casa Radiofoniei (arh. Beral-Ricci-Garcea), Pavilionul unei expoziții agricole, complexul Cinematografic dela Bufta, Centrul Universitar din București (arh. Marcu-Ricci-Ungureanu), precum și o serie întreagă de proiecte pentru cartiere și locuințe muncitorești, construcții agricole, construcții sanitare, de cultură, de sport și odihnă, care arată toate puternicul avânt pe care l-a imprimat arhitec-

turii marele program de construcții ce se desfășoară în țara noastră în actuala perioadă de trecere spre socialism.

O parte însemnată a experienței a fost consacrată arhitecturii locuințelor populare din diferite regiuni ale țării. Această arhitectură este o largă varietate de forme și linii, lucru care dă o minunată ilustrare a bogatei imaginații creatoare a poporului nostru. Concepția acestor locuințe, expresia lor deschisă și luminoasă oglindește firea comunicativă și ospitalieră a poporului nostru, iar proporțiile armonioase și detaliile acestor clădiri dovedesc dragostea pentru frumos a poporului, îndemânarea și măiestria lui în realizarea unor elemente de arhitectură care trebuie să stea la baza inspirației arhitecților din epoca noastră.

Expoziția înfățișează deasemenea monumentele arhitecturale ale trecutului, punând în valoare bogatul tezaur de artă creat dealungul desvoltării istorice a poporului nostru, aportul său indiscutabil la cultura omenirii.

Fotografiile și desenele expuse, înfățișând monumente și detalii de arhitectură din epoca feudalismului, exprimă aleasa înzestrare și înalta măiestrie a meșterilor constructori ieșiți din popor, prin încadrarea plină de farmec a acestor monumente în natura atât de bogată și de felurită a Patriei noastre, prin crearea unor forme de arhitectură atât de numeroase și variate, de un caracter popular. În monumentele arhitecturale din trecut, se văd legăturile strânse ce au existat în tot timpul desvoltării sale între poporul nostru și popoarele slave, în special marele popor rus, precum și influența rodnică a artei acestor popoare asupra arhitecturii din țara noastră.

Deasemenea, în expoziție mai sunt înfățișate unele realizări pozitive ale câtorva arhitecți ce au trăit în epoca de desvoltare a capitalismului, arhitecți care au avut o atitudine progresistă în munca lor, luptând împotriva cosmopolitismului claselor dominante și prin aceasta dovedind o sinceră dragoste pentru valorile tradiției populare. Acești arhitecți s’au inspirat neconștient din nesecatul izvor al creației arhitecturale populare, străduindu-se să imprime propriilor opere de arhitectură în chip cât mai deslușit caracterul național.

Interesul cu care au primit expoziția specialității și publicul sovietic, observațiile pe care le stărnește, vor constitui un nou prilej de strângere a legăturilor de prietenie între arhitecții români și arhitecții sovietici și vor contribui la desvoltarea mai departe a arhitecturii din Republica noastră, în vederea realizării de opere demne de măreția epocii eroice de construire a socialismului.

ARHITECTURA U. R. S. S. Nr. 1-2-3 1952

RECENZIE

Primul număr din anul acesta este consacrat, în mare parte, lucrărilor celei de a X-a sesiuni a Academiei de Arhitectură a U.R.S.S. privitoare la problemele învățământului superior de arhitectură. Articolele: „Sarcinile curente ale învățământului superior de arhitectură“, de A. Mordvinov, președintele Academiei de Arhitectură a U.R.S.S., „Profilul și specializarea arhitecților“, de A. Vlasov, membru activ al Academiei, o dare de seamă asupra expoziției de proiecte ale studenților organizată cu această ocazie și cronica în care se oglindesc toate desbaterile sesiunii sunt de o mare importanță pentru cadrele noastre din învățământul de arhitectură, ele clarificând o serie întreagă de probleme ce se cer a fi rezolvate și de noi.

În afară de aceste materiale, în numărul acesta se publică articole în legătură cu: „Premiile Stalin pe anul 1950“ de I. Cornfeld, „Sistemizarea și construirea magistralei centrale a orașului Minsk“ de M. Osmolovski și „Arhitectura Ungariei democratice“ de M. Țapenco.

Dat fiind importanța problemelor dezvoltate în articolul academicianului Mordvinov, publicăm în întregime acest articol în cuprinsul revistei noastre.

★

Articolul următor extras din referatul academicianului A. Vlasov se intitulază „Profilul și specializarea arhitectului“. Autorul arată că pentru a putea defini cu claritate sarcinile învățământului și profiul ce trebuie dat arhitecților trebuie să se vadă mai întâi care sunt problemele ce se pun spre rezolvare în practica arhitecților sovietici.

El arată că în U.R.S.S. sarcinile arhitecților s'au lărgit considerabil în strânsă legătură cu dezvoltarea generală a culturii sovietice. Astfel, au apărut teme noi cum sunt clădirile înalte; volumul general de construcții a făcut un salt extraordinar după război, după cum sarcini de creație noi și deosebit de interesante se pun în legătură cu înfăptuirea mărețelor construcții ale comunismului. În etapa actuală, în condițiile dezvoltării uriașe a culturii sovietice „se impune realizarea de producții clasice sovietice în toate ramurile artei sovietice“.

În legătură cu aceasta, cunoașterea adâncă a operelor de artă clasice devine obligatorie pentru arhitecți; această cunoaștere trebuie să se desfășoare, bineînțeles în lumina nevoilor actuale.

Autorul constată deasemenea marea importanță pe care o au cunoștințele temeinice politice, arhitecții fiind o categorie de creatori ce au de rezolvat probleme de mare importanță socială, fie că este vorba de construcția unor orașe întregi, fie numai de clădiri separate, cât și pentru faptul că știința marxist-leninistă stă la baza metodei noastre de creație — metoda realismului socialist.

Bazându-se pe aceste premize care determină limpede profilul ce trebuie dat profesiei arhitectului, autorul trasează sarcinile pe care le are învățământul în vederea pregătirii temeinice a noilor cadre.

Vorbind despre modul cum se desfășoară activitatea pedagogică în ciclul de proiectare, autorul socotește anormal ca influența profesorului, individualitatea sa creatoare să apară în lucrările studenților, diminuând inițiativa lor personală.

Articolul se încheie cu considerațiuni asupra problemei specializării în facultate, socotindu-se că specializarea în urbanism și arhitectura industrială nu trebuie să formeze secții aparte în facultate, deoarece acei care se vor ocupa mai târziu în special de aceste probleme au nevoie în același timp de toate cunoștințele unui arhitect; este însă nevoie să se dea o atenție mai mare decât înainte acestor cursuri.

★

În articolul: „Premiile Stalin pe anul 1950“ de membrul corespondent al Academiei de Arhitectură a U.R.S.S. I. Cornfeld, sunt prezentate sumar următoarele realizări: Școala Regională de Partid din Stalingrad, autori arhitecții V. Simbrițev și E. Levitan, Clădirea C.C. a P.C. (b) din Armenia la Erevan, autor arh. M. Gregorian, un complex de noi locuințe la Tbilisi, autor arhitectul M. Meliia, locuințe de pe strada Vladimirsc în Kiev, autori arhitecții A. Dobrovolski, V. Gopcolo și A. Kosenko și Sanatoriul dela Kislovodsc, autor arhitectul N. Poliadov.

★

Articolul intitulat „Sistemizarea și realizarea magistralei centrale a orașului Minsk“ de arh. M. Osmolovski, ne înfățișează proiectul și o parte din realizările executate conform acestui proiect în centrul Minsk-ului. Acest oraș, care a suferit foarte mult de pe urma războiului se reconstruiește astăzi într'un ritm rapid. În pe-

Minsk, Str. Sovietelor

rioadă de după război au fost construite și refăcute locuințe în suprafață de peste 700 000 m², zeci de școli și amenajări pentru copii, teatre, cinematografe și alte construcții sociale și obștești. De asemenea se deschid noi bulevarde și scuaruri. Noul ansamblu al părții centrale a Minsk-ului este constituit din trei piețe principale: piața Lenin, piața Centrală și piața Rotundă, reunite într-o compoziție arhitectonică unitară prin noua magistrală realizată — prospectul Sovietscaia. Această magistrală dreaptă în lungime de circa 3 km constituie elementul principal, dominant în noul plan al Minsk-ului. Elementele principale ale compoziției acestei magistrale sunt formate de piața Lenin, de complexul nou de locuințe de pe strada Comsomolscaia, de piața Centrală, de parcul „Aniversarea a 30 de ani a Bielorusiei Sovietice”, de piața circulară, de noile bulevarde cât și de podul viaduct de peste râul Svisloci.

În felul acesta, în ansamblul prospectului Sovietscaia, se încheagă organic piețe, parcuri, bulevarde, scuaruri, care dezvoltă și prelungesc ansamblul magistralei, îi dau varietate și în același timp o unitate pitorească. Pe toată lungimea sa, pe măsură ce înaintezi, apar noi și noi compoziții arhitectonice, accentuate ritmic și prin elemente de siluetă, toate înmănunchiate într-un sistem urbanistic unitar.

Proiectarea și înfăptuirea centrului Minsk-ului constituie unul dintre exemplele limpezi ale practicii urbanistice socialiste, expresie a marelui griji a Partidului Comunist bolșevic și a Guvernului Sovietic pentru dezvoltarea orașelor

sovietice, pentru realizarea celor mai bune condiții de trai muncitorilor sovietici.

★

De un mare interes este prezentarea câtorva proiecte din expoziția lucrărilor studenților, realizată cu ocazia celei de a X-a sesiune a Academiei de Arhitectură a U.R.S.S. Temele prezentate strâns legate de problemele centrale ale activității constructive actuale din U.R.S.S. — ca sistematizarea unui sat colhoznic, locuințe, grădinițe de copii, stadioane, cartiere muncitorești, etc., sunt tratate cu îndrăzneală și sunt pline de originalitate.

★

Cu ocazia primului Congres al arhitecților maghiari din anul 1951 dela Budapesta au fost invitați și arhitecți din U.R.S.S. și din țările de democrație populară. Printre aceștia a fost și arhitectul sovietic M. Tăpenco, autorul articolului intitulat „Arhitectura Ungariei Democratice”. În cuprinsul aceluși articol, după ce se face o scurtă expunere cu caracter istoric asupra arhitecturii de pe teritoriul Republicii Populare Ungare, expunere care scoate în evidență marile bogății artistice și arhitectonice moștenite din epocile trecute, autorul prezintă situația actuală. Autorul caracterizează etapa actuală din arhitectura Ungariei democratice ca o fază de trecere dela pozițiile constructivismului și cosmopolitismului către pozițiile unei arte realiste.

Revista se încheie cu „Cronica” desfășurării lucrărilor celei de a X-a sesiuni a Academiei de Arhitectură a U.R.S.S.

Dintre referatele recenzate prezentăm notele asupra referatului academicianului S. Cernășev, care tratează problema situației ciclului de proiectare (atelierelor de arhitectură) din învățământul de arhitectură. Academicianul Cernășev a subliniat dela început că această disciplină este baza pregătirii viitorilor arhitecți în vederea rezolvării sarcinilor imense ce le vor sta în față după ce vor părăsi băncile școlii.

În procesul învățământului de proiectare, studentul trebuie să învețe să realizeze compoziții de arhitectură în care să îmbine soluții bune funcționale și constructive cu o formă expresivă artistică și cu un profund conținut ideologic. Deasemenea, studentul trebuie să se deprindă să țină seama de una din particularitățile fundamentale ale arhitecturii sovietice, de baza sa urbanistică.

Deși ciclul de proiectare este în primul rând un curs practic, lămurirea teoretică a problemelor trebuie să ocupe un loc important. Trebuie să se explice studenților noțiunile de bază ale arhitecturii, scopurile și sarcinile sale, să se arate însemnătatea de Stat pe care o au problemele arhitecturii în U.R.S.S. Studenții trebuie să capete o reprezentare limpede a ceea ce este realismul socialist ca metodă creatoare a arhitecturii sovietice, să fie bine înarmați teoretic pentru rezolvarea problemelor practice de arhitectură.

Deasemenea, o atenție specială trebuie acordată apropierei ciclului de proiectare de nevoile reale ale proiectării practice, de problemele economiei în construcție și de introducerea celor mai înaintate metode de construcție.

Ciclul de proiectare trebuie să se desfășoare ținând seama de complicarea treptată atât a temelor de proiectare cât și a adâncimii studiului. La început studiul constă din soluționarea schițată a problemelor de compoziție și pe măsura adâncirii cunoștințelor studentului în domeniul disciplinelor tehnice, proiectarea trebuie să progreseze până în stadiul proiectului tehnic și a detaliilor de execuție. Deaceia este foarte important să se prevadă o coordonare perfectă a ciclului de proiectare cu disciplinele tehnice.

În ceea ce privește metodele pedagogice folosite în munca de atelier — și care constă în a rezolva o problemă de mare răspundere — referentul arată că o chestiune extrem de importantă este definirea gradului în care pedagogul poate să ajute pe student în elaborarea proiectului. Referentul critică aspru cazurile în care îndrumătorul începe să schimbe conducerea pedagogică cu participarea personală la realizarea proiectului studentului. Lucrând nu ca un pedagog ci ca un proiectant sau grafician, îndrumătorul nu dezvoltă posibilitățile creatoare ale studentului, situație care are mai târziu urmări foarte grave, deoarece studenții, care au obținut note mari pentru proiecte datorită participării acti-

ve a profesorului la studiu, se dovedesc mai târziu incapabili de studiu independent.

Cronica se continuă cu relatarea referatului asupra disciplinelor istorico-teoretice și a disciplinelor tehnice, — apoi cu referatele asupra situației din diferitele facultăți de arhitectură din Republicile Unionale și se încheie cu relatarea discuțiilor ce au avut loc cu privire la aceste referate.

★

Numărul 2 al revistei „Arhitectura U.R.S.S.” din anul acesta, are un conținut bogat și interesant: „Problemele cele mai importante ale arhitecturii clădirilor industriale”, „Arhitectura nodului hidrotehnic dela Kuibășev”, „Noile stații ale Metropolitanei din Moscova”, „100 de ani dela moartea marelui scriitor rus Nicolai Vasilievici Gogol”, „Articolul lui Gogol: Despre arhitectura trecutului”, prezentarea noii clădiri a teatrului din orașul Kalinin, un articol despre Concursul Unional al creațiilor tinerilor arhitecți, cronica și bibliografie.

★

În articolul „Problemele cele mai importante ale arhitecturii clădirilor industriale” de academicianul arh. E. Popov, autorul arată că în acest moment când arhitectura sovietică se ridică continuu pe trepte din ce în ce mai înalte, când indicul principal al dezvoltării sale devine rezolvarea marilor probleme urbanistice, se impun noi sarcini calitative și în fața arhitecturii construcțiilor industriale. Nevoia de a se crea complexe industriale unitare ca arhitectură și care să fie la rândul lor legate organic de structura arhitectonico-urbanistică a raionului și orașului, devine din ce în ce mai vitală. Caracterul concentrat al producției industriale impune deasemenea rezolvarea problemelor de arhitectură industrială ca arhitectură a unor mari ansambluri urbanistice. Acest ansamblu arhitectonic se realizează pe baza rezolvării armonioase a arhitecturii uzine și a raioanelor de locuit, a teritoriului preuzinal, pe baza unității arhitecturii diferitelor construcții.

Prima etapă importantă pentru construirea unui ansamblu industrial este alegerea terenului de construcție. Încă din această fază pregătitoare, arhitectul trebuie să privească înainte și să-și reprezinte caracterul și imaginea generală a viitoarei uzine. Deaceia, participarea arhitectului la alegerea terenului este indiscutabil obligatorie.

Una din cele mai actuale probleme ale urbanismului sovietic este legătura uzinei cu orașul. Este necesar ca proiectarea orașelor să țină seama de imensele posibilități arhitectonice, pe care le crează construcțiile industriale.

Veriga principală care leagă arhitectura uzinei cu orașul, este grupul de construcții preuzinale, care la marile întreprinderi sunt în număr foarte mare, precum: birouri, accese, clădiri ale organizațiilor obștești ale uzinei, dispensar, creșe, laboratoare, școli de calificare, garaje,

Clădirea Clubului din Ecimiadzin. Arhitect: S. Manuhian

pompieri, etc. Construcțiile de pe teritoriul prezonal oferă mari posibilități urbanistice și plastice de compoziție. Acest ansamblu poate fi rezolvat pe deplin numai în strânsă legătură cu arhitectura uzinei și a celorlalte construcții așezate în vecinătatea uzinei.

O problemă foarte importantă o constituie zonificarea construcțiilor legate de întreprinderile industriale. Autorul atrage atenția asupra faptului că uneori arhitectul nu ia parte activă la alcătuirea planului general al industriei, acesta fiind întocmit numai de specialiști în transporturi sau de tehnologi, ceea ce constituie un foarte mare neajuns, deoarece soluția nu ține seamă, în felul acesta, de compoziția generală a volumelor complexului.

Un plan general profund gândit din punct de vedere arhitectonic constituie premiza principală

a rezolvării compoziției volumelor ansamblului, a armonizării scării și proporțiilor elementelor sale.

Pentru a putea corespunde sarcinilor grele pe care le are de rezolvat arhitectul construcțiilor industriale trebuie să se orienteze cu ușurință în caracterul general al procesului tehnologic, în metodele moderne ale construcției industriale, să țină seama de problemele economice, să-și îndrepte efortul pentru crearea unui ansamblu arhitectonic valoros. În caz contrar, el se transformă într'un specialist „fațadist“, care poate în cel mai bun caz în oarecare măsură să corecteze planul general întocmit de tehnologi sau să îmbunătățească arhitectura diferitelor clădiri deja proiectate; o asemenea practică conduce numai la o cheltuire nerațională a mij-

loacelor de lucrări decorative de fațadă, fără să dea efectul arhitectonic necesar.

★

În articolul „Arhitectura nodului hidrotehnic de la Kuibâșev”, sunt descrise în general proiectele marilor construcții din acest punct, hidrocentrala gigantică și eclazele principale

★

„Noile stații ale Metropolanului din Moscova” constituie o scurtă prezentare a celor 4 stații noi date în exploatare de curând: Komsomolskaia Kolțevaia, Grădina botanică, Nobslobdskaia și Bielorussia. Autorii a două dintre aceste stații, academicianul arh. A. Sciusev pentru Komsomolskaia și arhitecții N. Bâcova și I. Taranov pentru stația Grădina botanică au fost distinși cu Premiul Stalin pentru arhitectura lor.

Cele două articole. „Cu prilejul a 100 ani dela moartea lui Gogol” de M. Tapenco și „Articolul lui Gogol: „Despre arhitectura trecutului” de arhitectul M. Klinearev, constituie studii care desvăluie aspecte foarte interesante ale genialității scriitor rus N. V. Gogol. Geniul lui Gogol a fost atât de multilateral, privirea sa era atât de pătrunzătoare și de adâncă, încât și astăzi, după 100 de ani dela moartea sa, reflecțiile sale în legătură cu arta și cu arhitectura își păstrează pe deplin valoarea. Gogol a consemnat în articolul său scris în 1835 — la numai 26 de ani — „Despre arhitectura trecutului”, o serie de observații extrem de interesante, care dovedesc o înțelegere foarte fină a problemelor de arhitectură, a legilor sale de compoziție.

★

Articolele următoare prezintă „Noua clădire a teatrului din orașul Kalinin” reconstruit de curând, fiind distrus de cotropitorii fasciști în timpul războiului și „Concursul Unional al creațiilor tinerilor arhitecți”, care prezintă câteva din proiectele premiate la acest concurs.

★

Numărul 3 al revistei „Arhitectura U.R.S.S.” conține pe lângă un articol de fond intitulat

„Conținutul de idei și măiestria în creația arhitecturii”, articolele „Să ridicăm necontenit calitatea construcției orașelor”, „Pentru economie în sistematizarea orașelor”, câteva rezumate ale unor referate dela Consfățuirea organelor pentru problemele de arhitectură, prezentarea a două lucrări — Palatul culturii în orașul Satca și o școală în Zelenogorsk, recenzia cărții nou apărute „Istoria arhitecturii ruse” și se încheie cu Cronică și Bibliografia.

★

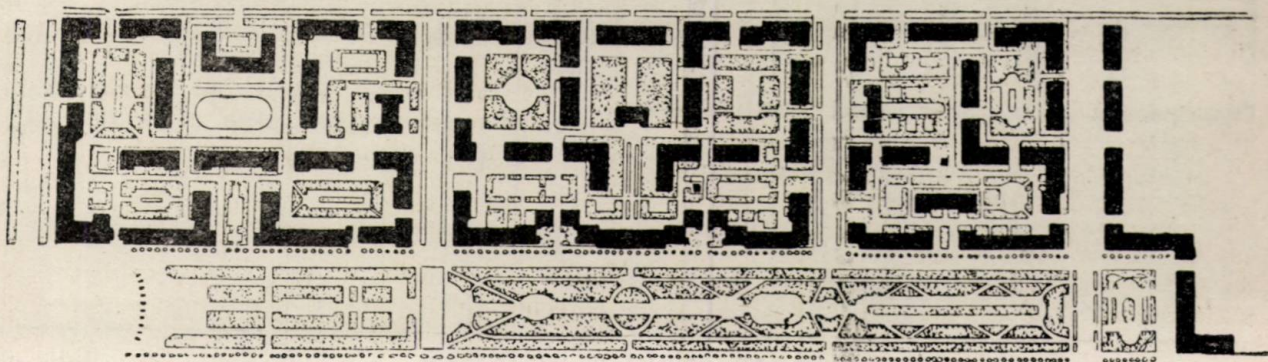
În primul articol intitulat „Conținutul de idei și măiestria în creația arhitecturii” se scoate în evidență importanța unității dintre conținutul și forma arhitecturii, dintre bogăția de idei și măiestria în expunerea lor.

Mărețele sarcini ale artei sovietice, rolul său social imens, faptul că ea participă activ la educarea comunistă a maselor muncitoare, întru chipând în imaginile sale idealurile și patosul creator al poporului sovietic — constructor al comunismului, crează răspunderi foarte mari și arhitecților sovietici.

Adâncirea conținutului comunist al artei, tendința sa ideologică, veridicitatea sa — sunt cheile pentru rezolvarea justă a tuturor problemelor artei sovietice, manifestarea caracterului său popular, a particularităților sale naționale, a caracterului socialist al realismului său. Orice încercare de însușire creatoare a moștenirii clasice sau a tradițiilor populare de arhitectură, ruptă de aceste elemente principale, duce neîndoielnic la insucces.

În etapa actuală, când dezvoltarea arhitecturii sovietice ridică problema realizării de opere clasice de arhitectură sovietică, desăvârșite prin forma lor, formalismul, arhaismul, eclectismul reprezintă o frână ce trebuie neapărat înlăturată. În această etapă, o importanță principală o capătă problema unității dintre conținut și formă, problema idealului socialist al frumosului în arhitectură, problema esteticii noi a poporului sovietic, pe care este chemat să o exprime arhitectul.

Realizarea de imagini care să întruchipeze mărețele idei ale vremurilor noastre prin forme frumoase, armonioase, perfecte — în aceasta

Plan tip al unei secțiuni de locuit.

constă una d'n cele mai importante sarcini artistice ale arhitecturii sovietice.

Dar pentru realizarea de opere importante cu adevărat artistice este nevoie de o mare măiestrie. Deaceia, Partidul, subliniind importanța determinantă a conținutului ideologic al artei, prezintă ca sarcină importantă și necesitatea stăpânirii măiestriei, a stăpânirii depline a mijloacelor de expresie ale artei.

★

Articolul intitulat „Să ridicăm necontenit calitatea construcției orașelor“, de V. Șcvaricov, președintele Comitetului pentru problemele arhitecturii de pe lângă Consiliul de Miniștri al R.S.F.S.R., este o prezentare critică a activității constructive și arhitectonice d.n. principalele orașe ale R.S.F.S.R., atingând toate domeniile activității de construcție a orașelor.

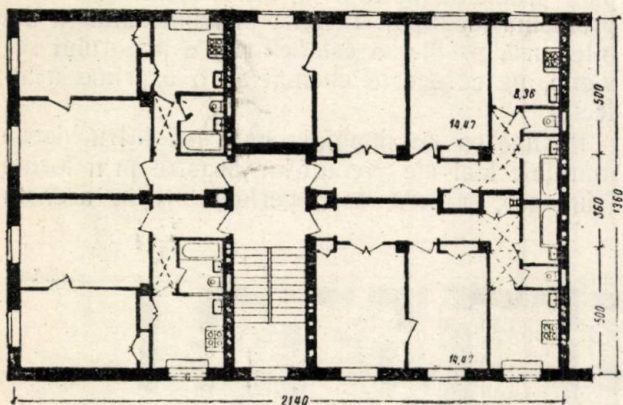
★

„Din referatele la Consfătuirea organelor pentru problemele de arhitectură“ sunt prezentate rezumate ale referatelor arh. V. Kamenskii, arhitectul-șef al Leningradului, V. Simbirțev, arhitectul-șef al Stalingradului, M. Dudn, arhitectul-șef al Magnitogorskului, Ia. Rebu n, arhitect-șef în Rostov pe Don și P. Oturin, arhitect-șef al orașului Stalinse.

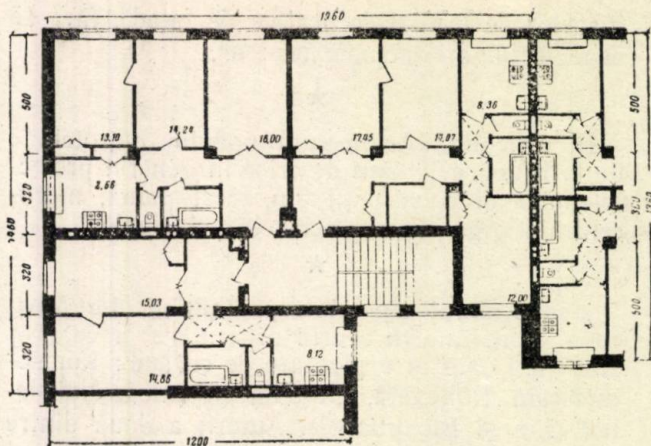
★

Articolul următor: „Pentru economie în sistematizarea orașelor“ de arh. B. Svetlicinai, este o continuare a serie de articole începută cu articolul arhitectului G. Miscenco în Nr. 2 din 1951 al revistei „Arhitectura U.R.S.S.“. Autorul arată imensele economii ce se pot realiza printr'o proiectare urbanistică judicioasă.

Se știe că în construcția orașelor costul general este format de trei componente principale

Schema planului de construcție a Bulevardului Metalurgiștilor.

Plan tip al unei secțiuni de colț de locuit.

— locuințe, circa 60% c'ădiri publice, circa 20% și amenajări edilitare, circa 20—25%.

Prin alegerea judicioasă a tipurilor de construcții și prin creșterea numărului de etaje se pot realiza economii foarte importante. Densitatea locuitorilor are deasemenea o mare importanță pentru economisirea teritoriului și a lucrărilor edilitare. Autorul arată că no le norme sanitare de densitate s'au ridicat pentru cuartale de clădiri cu 2, 3, 4, 5 și 6 nivele la respectiv 280, 370, 500, 550 și 610 loc./ha, iar procentul maxim de suprafață clădită a fost ridicat până la 30—35 (dela 18—20). Autorul critică deasemenea exagerările ce se mai ivesc la lățimile străzilor, arătând că acestea se pot reduce în zona clădirilor mai importante la 18—20 m și în zona locuințelor individuale la 12—14 m. Deasemenea el pledează pentru corectarea normelor pentru zonele de protecție în jurul uzinelor și pentru trecerea dela aceste măsuri pasive la mijloace active de înlăturare a nocivităților. În ceea ce privește spațiile verzi, autorul arată că suprafața de 12—15 m²/locuitor este suficientă și nu este bine să fie depășită; deasemenea, așezarea zonelor verzi mari este mult mai economică la periferia raioanelor de locuit, decât așezarea lor în mijlocul acestora.

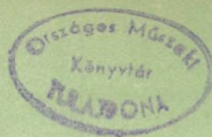
După prezentarea Palatului Culturii din orașul Satka, autor arh. T. Envald și al școlii din Zelenogorsk — autor arh. A. Afoncenno. Ia Critică și Bibliografie este prezentată recenzia volumului apărut de curând al „Istoriei arhitecturii ruse“.

Revista se încheie cu o Cronică a Consfătuirii organelor pentru problemele arhitecturii și cu Bibliografia.

Arh. A. Moisescu

E/660

12

ARHITECTURA SI URBANISM

6-7

1952

EDITURA TEHNICA

ARHITECTURA SI URBANISM

ANUL III, Nr. 6-7

Iunie-Iulie 1952

ORGAN AL ASOCIAȚIEI ȘTIINȚIFICE A INGINERILOR ȘI TEHNICIENILOR DIN R.P.R. ȘI AL MINISTERULUI
CONSTRUCȚIILOR ȘI AL INDUSTRIEI MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII

APARE LUNAR SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

REDACȚIA: BUCUREȘTI, B-DUL 1848 • TELEFON: 3.57.28, 3.07.30

SUMAR

	Pag.
* * * : Sarcini mărețe stau în fața arhitecților	1
Conf. Arh. D. Vernescu: Proiectarea complexă a locuințelor din bazinul carbonifer al Văii Jiului	3
Arh. Mircea Dima, Arh. Dinu Hariton: Proiecte de locuințe muncitorești în Valea Jiului. Locuințe muncitorești din orașul Vulcan. Locuințe muncitorești din orașul Petroșani	8
Arh. Gh. Popescu-Negreanu. Ing. N. Laszlo: Problema industrializării construcțiilor . .	13
Arh. G. Porumbescu: Proiectarea locuințelor muncitorești dela Hunedoara 1952	15
Arh. St. Balș: Locuințe pentru muncitori la Medgidia	20
Arh. Gh. Popescu-Negreanu: Bloc prefabricat la Cernavodă	23
Arh. Bergleiter, Arh. L. Aldan și Arh. P. Hôrjescu: Locuințe muncitorești proiectate în conformitate cu H. C. M. Nr. 758/1951 . . .	29
* * * Continut de idei și măestrie în creația arhitectului	36
N. Bălinkin, Membru Coresp. al Academiei de Arhitectură a U. R. S. S.: Activitatea Academiei de Arhitectură din U. R. S. S. pe anul 1952	42
Arh. A. Moisescu: Arhitectura U. R. S. S. Nr. 4 — Aprilie 1952	43
NOTE = RECENZII	48

СОДЕРЖАНИЕ

	Стр.
* * * : Великие задачи стоят перед архитекторами	1
Конф. Арх. Д. Вернеску: Комплексное проектирование жилищных помещений в угольном бассейне Валя-Жиулуй	3
Арх. М. Дима и арх. Дину Харитон: Проекты рабочих жилищных помещений в Валя Жиулуй. Рабочие квартиры в городе Вулкан. Рабочие квартиры в городе Петрошань	8
Арх. Попеску-Негряну и инж. Н. Ласло: Проблемы, относящиеся к индустриализации строительства	13
Арх. Г. Порумбеску: Проектирование рабочих жилищных помещений в Хунедоре в 1952 году . .	15
Арх. С. Балш Жилпомещения для рабочих в Меджидии	20
Арх. Попеску-Негряну: Сборный блок в Чернавове	23
Арх. А. Берглеитер, арх. Алдан и арх. Хоржеску: Рабочие жилищные помещения, проектированные согласно с Постановлением Совета Министров Ном. 758/951	29
Содержание идей и мастерства в архитектурном творчестве	36
Николай Былинкин, член корреспондент Академии Архитектуры С.С.С.Р.: Деятельность Академии Архитектуры С.С.С.Р. в 1952 году	42
Арх. Мойсески: Архитектура С.С.С.Р. Ном. 4 Апрель 1952	43
ЗАМЕТКИ — РЕЦЕНЗИИ	48

SARCINI MĂREȚE STAU ÎN FAȚA ARHITECȚILOR

Succesele construcției socialiste în Patria noastră duc neconținut la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. Pe baza puternicului avânt în îndeplinirea și depășirea planului cincinal și al planului de electrificare a țării, în Republica noastră Populară se înlăptuește programul uriaș de industrializare a țării și de transformare socialistă a agriculturii.

Din ce în ce mai fericită și mai îndestulată e viața oamenilor muncii. Se confirmă încă odată afirmația tovarășului Stalin, că „socialismul poate fi construit numai pe baza unei creșteri furtunoase a forțelor de producție ale societății, pe baza unui belșug de produse și de mărfuri, pe baza unei vieți înstărite a celor ce muncesc, pe baza unei ridicări în ritm impetuos a stării culturale. Căci socialismul, socialismul marxist, nu înseamnă restrângerea necesităților personale, ci creșterea și sporirea lor în toate privințele, nu înseamnă îngrădirea acestor necesități sau renunțarea la satisfacerea lor, ci satisfacerea completă și în toate privințele a tuturor necesităților maselor ridicate din punct de vedere cultural”.

Calea pe care se dezvoltă țara noastră este calea socialismului. Dezvoltarea sa economică se bazează pe legea fundamentală a economiei socialiste, adică pe legea asigurării satisfacerii la maximum a necesităților materiale și culturale, mereu crescânde ale societății.

Sectorul construcțiilor are un rol important în ridicarea nivelului de trai al maselor. Zi de zi se pun la dispoziția oamenilor muncii, noi locuințe, noi clădiri pentru cultură, odihnă sau sănătate. Numai pentru mineri, prin grija Guvernului și a Partidului, s'au dat în folosință până la sfârșitul anului 1951, peste 175.000 m² locuințe, s'au deschis 39 biblioteci, 25 cluburi, etc. În timp ce în anii 1922—1945 au fost construite în țara noastră numai 186 cămine culturale, în 1950—1951, au fost construite aproximativ 300 cămine culturale.

Odată cu planul cincinal au început construcții masive de locuințe muncitorești. În cursul cincinalului se vor construi numeroase locuințe muncitorești, totalizând 2.800.000 m² suprafață locuibilă. Numai în 1952 s'au construit în Valea Jiului 900 apartamente și 4 cămine. „Acesta — a spus tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în expunerea sa la consfătuirea muncitorilor mineri—este începutul marii campanii de construcții de locuințe pentru mineri, care în viitor se va intensifica an de an. În industria carboniferă s'au înlăptuit mari investiții. În 1952 se vor face investiții economice și social culturale în valoare de 357,4 milioane, din care Sovromcărbune 310,6 milioane lei”.

Precizând sarcinile de viitor ale constructorilor, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a spus: „Pentru a asigura industriei carbonifere cadre stabile, se vor construi până la sfârșitul planului cincinal 9.000 de apartamente, din care 5.000 în Valea Jiului, precum și cămine pentru 9.000 de locuri și alte construcții social-culturale.

Locuințele vor fi construite în apropierea exploatarelor carbonifere pe sistemul orașelor și coloniilor muncitorești. Pe lângă aceste locuințe, se vor construi magazine alimentare, cu produse industriale, precum și instituții social-culturale, sportive și de sănătate, cluburi, cinematografe, teatre, biblioteci, școli, stadioane, etc.

Astfel, se vor construi pentru mineri 21 de dispensare, 6 policlinici, 2 spitale, 24 de creșe și grădinițe, 20 de școli, 18 cluburi”.

Aceste măsuri, stabilite și prin „Hotărîrea Consiliului de Miniștri al R.P.R. și a Comitetului Central al P.M.R. cu privire la sporirea producției de cărbune și ridicarea nivelului de trai al muncitorilor din industria carboniferă”, au devenit sarcini de onoare pentru arhitecți.

Câtă deosebire între minunatele perspective deschise arhitecților de regimul de democrație populară și rolul înjositor pe care ei îl aveau înainte, de a îmbogăți și de a înfrumuseța traiul burghezilor și al moșierilor, asupritori ai poporului! Din ce în ce mai deplin se realizează în țara noastră genialele previziuni ale lui Lenin, care spunea cu zeci de ani în urmă: „Înainte, mintea umană și geniul său crea numai pentru a da unora toate bunurile tehnicii și ale culturii, lipsind de tot ce e mai necesar pe alții — de dezvoltare și de cultură. Astăzi, toate minunile tehnicii, toate cuceririle culturii, vor deveni bunul întregului popor și niciodată deacum înainte, mintea și geniul uman nu vor fi folosite ca mijloace de violență, ca mijloc de exploatare. Noi știm acest lucru — și oare nu merită să lucrezi și să-ți dăruiești toată puterea în numele acestei mărețe sarcini puse de istorie?”

Regimul de democrație populară a dat pentru prima dată arhitecților din țara noastră posibilitatea să-și pună întreaga lor capacitate și putere de creație în slujba poporului. Niciodată în trecut, arhitectura n'a avut la noi legătură atât de temeinică cu viața oamenilor muncii, niciodată rolul arhitectului n'a fost atât de onorabil și de înalt.

Nicicând arhitecții n'au fost prețuiți în țara noastră ca acum. Proiectul noii noastre Constituții prevede: „Statul se îngrijește de dezvoltarea științei, literaturii și artei”. Aceasta înseamnă că creația științifică și artistică a devenit o problemă de Stat.

În timp ce în țările capitaliste zeci de milioane de șomeri și de muncitori săraci sunt condamnați la mizerie chinuitoare, locuind în bordeie și în cocioabe, în dărâmături și în locuințe insalubre, în patria noastră liberă, din ce în ce mai ridicat este nivelul de trai al oamenilor muncii. În cursul cincinalului va fi realizat un volum de lucrări de construcții a cărui valoare echivalează cu peste 25 bugete ale României de dinainte de război.

În fața arhitecților din țara noastră stau sarcini mărețe dar complicate. Arhitecții au datoria patriotică de a rezolva la un înalt nivel tehnic și artistic și cu un ridicat simț de răspundere, problemele importante ce li se pun. Poporul nostru are nevoie de locuințe ieftine, confortabile și frumoase. Patria noastră trebuie să fie înzestrată cu construcții care să corespundă pe deplin funcțiilor pentru care au fost create, dar care totodată să exprime în forme artistice avântul construirii socialismului, măreția și frumusețea epocii noastre. Arhitectura noastră trebuie să fie pătrunsă de grija stalinistă pentru binele și fericirea omului, de o adâncă dragoste pentru el. Caracterul profund popular trebuie să devină o trăsătură proprie arhitecturii noastre, care s'o apropie din ce în ce mai mult de minunata arhitectură sovietică și să o deosebească din ce în ce mai categoric de arhitectura decadentă, cosmopolită și inumană a burgheziei imperialiste.

De o deosebită însemnătate în proiectarea locuințelor muncitorești este îmbinarea rezolvării tehnice cu rezolvarea artistică a problemelor

de arhitectură. În pas cu dezvoltarea continuă a metodelor industriale în construcția locuințelor și paralel cu lupta pentru reducerea prețului de cost și rapiditatea execuției, trebuie să sporască silința arhitectului în ridicarea neîncetată a nivelului artistic al orașelor și locuințelor.

Proiectul noii Constituții a Republicii noastre arată că Statul „asigură dezvoltarea culturii poporului român și a culturii minorităților naționale, socialistă în conținut, națională în formă”. Principiul stalinist al culturii națională în formă și socialistă în conținut consfințit de Proiectul de Constituție a devenit astfel linia de dezvoltare pe care Statul îndrumază întreaga cultură, inclusiv arhitectura.

Studiind cu atenție realizările epocale ale arhitecturii sovietice, dezvoltând în mod creator tradițiile progresiste ale arhitecturii noastre vechi, arhitecții trebuie să ducă o luptă perseverentă împotriva rămășițelor vechii lor formații profesionale, împotriva oricăror influențe cosmopolite și reacționare. Pentru a se înarma temeinic în această luptă care trebuie să ducă la ridicarea pe o treaptă superioară a arhitecturii noastre, e necesară însușirea acelei științe fără de care nu se poate merge înainte în epoca noastră, a științei marxist-leniniste. Numai studiind intens învățătura marilor dascăli ai omenirii, Marx-Engels, Lenin și Stalin și aprofundând experiența arhitecturii sovietice, noi vom reuși să îndeplinim cu cinste mărețele sarcini ce ne stau în față.

Art. 77. *Cetățenilor Republicii Populare Române, le este asigurat dreptul la muncă, adică dreptul de a căpăta o muncă garantată și plătită potrivit cu cantitatea și calitatea ei.*

Dreptul la muncă este garantat prin existența și dezvoltarea formațiunii socialiste a economiei naționale, prin creșterea neîntreruptă și sistematică a forțelor de producție în Republica Populară Română, prin înlăturarea posibilităților crizelor economice și prin lichidarea șomajului.

Din Proiectul de Constituție a Republicii Populare Române

CS 1
inv. nr.
IULAJDONA

PROIECTAREA COMPLEXĂ A LOCUINTELOR DIN BASINUL CARBONIFER AL VĂII JIULUI

Conf. Arh. D. VERNESCU

Caracteristicile proprii ale basinelui carbonifer al Văii Jiului au imprimat problemei construirii de locuințe pentru mineri în această regiune, unele condiții specifice care au influențat întreaga proiectare.

Se remarcă în primul rând volumul foarte mare de locuințe ce trebuie să fie realizate în decursul planului cincinal. Dacă primele prevederi erau de 1500 locuințe de executat în acest răstimp, țelul propus acum este de a se atinge numărul de 7000 locuințe, din care 5000 în apartamente și 2000 de locuințe unifamiliale, de tip popular, în conformitate cu H.C.M. Nr. 758/951. Pentru a intui mai bine ce înseamnă 7000 locuințe, să ne gândim că cu 4 locuitori pe locuință ajungem la 28000 locuitori, adică la populația unui oraș așa cum era spre exemplu orașul Reșița, la recensământul din 1948 sau la circa de două ori orașul Petroșani, care e centrul cel mai important al basinelui carbonifer.

Dar acest echivalent al unui oraș de 28000 locuitori nu se amplasează într'un singur loc, ci se răspândește pe lungimea de peste 40 km a basinelui, în diferite localități și puncte, după necesitățile exploatarei carbonifere. Aceasta complică și mai mult problemele de proiectare și execuție. Cea mai mare parte din localitățile existente sunt orașele destul de închegate, de tip colonie industrială, în care cu greu se pot integra cartiere noi cu o atât de mare pondere; altele sunt simple sate respirate, cu gospodării rare și câmpuri de cultură, în care trebuie să se însereze cartiere urbane; în unele locuri suntem pe terenuri fără niciun fel de construcții, iar în altele, necesitățile de locuințe de serviciu pentru echipele de intervenție cer așezarea de blocuri în apropierea imediată a incintelor minelor, indiferent de orice alte considerente.

S'a ajuns astfel la utilizarea întregii game de amplasare a locuințelor: inserate în blocuri izolate sau grupate în număr mic în cartierele existente ale localităților și în localități noi, fie compacte, fie în formă de pâlcuri, după necesitățile exploatarei și posibilitățile de amplasare față de teren, ținând seama atât de suprafață cât și de situația subterană.

Condițiile de suprafață sunt destul de grele în Valea Jiului. Terenul e accidentat, aflându-se într-o regiune muntoasă și pantele depășesc de obicei limitele admisibile. Deseori direcția pantelor e orientată spre Nord, ceea ce le face puțin favorabile așezării de locuințe, iar munții uni-

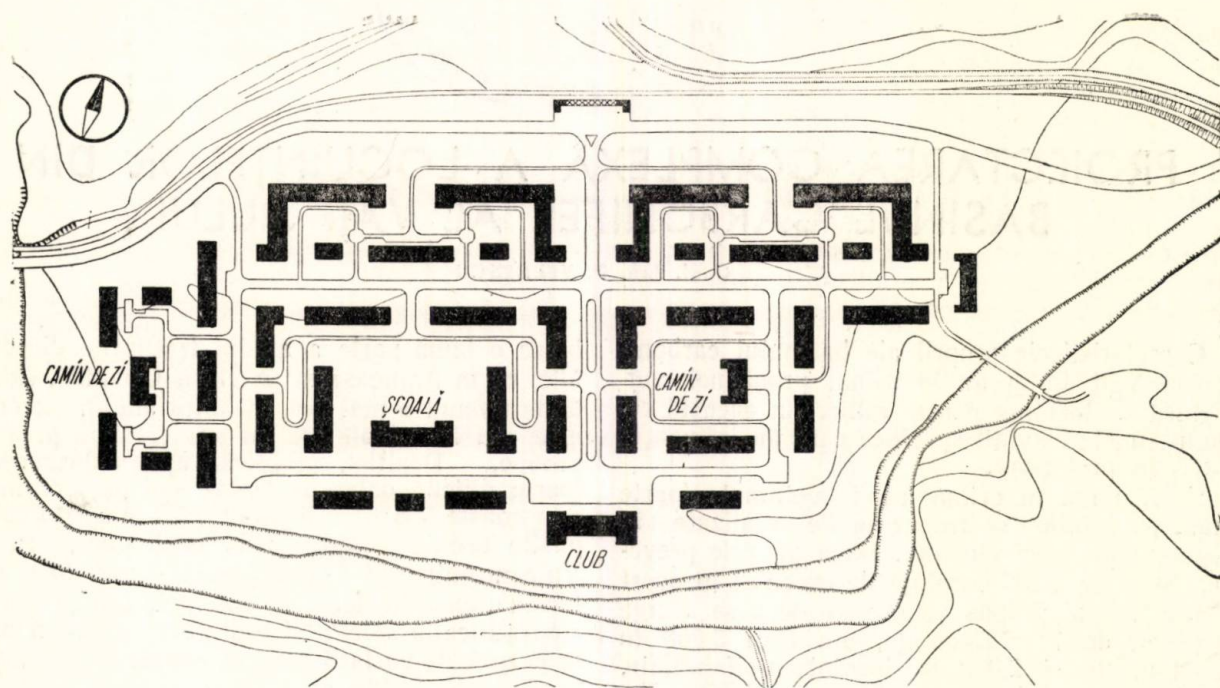
bresc o bună parte a anului terenurile disponibile, ca în Aninoasa și pe valea Crividiei. Acolo unde terenul e mai șes, în lunca Jiului, terenul este sau inundabil sau cu apa freatică prea aproape. Dealtfel, problema apei subterane e foarte dificilă chiar pe terase sau pe terenurile de coaste. S'a constatat că unele terenuri găsite uscate la cercetările geotehnice, ca la Vulcan-centru, la Lonea-Școală — au fost mai târziu inundate de apa subterană sub presiune.

Stratificația solului și subsolului, obică în multe cazuri, dă variații mari în condițiile de fundare la distanțe foarte mici uneori. Dacă deseori se găsește destul de aproape un strat de bo'ovani-prundiș compact destul de rezistent, dând chiar dificultăți de excavații — s'au întâmplat și cazuri, ca la Petroșani-Trustul 7, unde argilele prăfoase pe adâncime mare au necesitat radier general. Dar sunt și terenuri alunecătoare, care au fost abandonate, deși prezentau condiții bune din alte puncte de vedere. Apoi, unele terenuri sunt ocupate de ha'de, depozite de material steril scos din mină, pe înălțimi mari; deși unele clădiri, ca spitalul din Lupeni, s'au amplasat pe astfel de vechi ha'de, ele în genere nu sunt stabilizate și terenul nu poate fi folosit. Terasele sunt îmbucătățite de numeroasele pârauri care le-au erodat puternic, ca cele dela Iscroni, pârauri care au format apoi o serie de conuri de dejecție, ca între Petrila și Lonea, din care unele deschise, net inutilizabile și altele acoperite, dar care pot totuși să dea surprize la construire.

Accesele la toate aceste terenuri sunt în general grele, drumurile sunt înguste, cu coturi multe și grele și cu declivități mari. Aceasta a condus pe cei ce au ales în trecut amplasamente pentru locuințe, să prefere așezări în imediata apropiere a locurilor de muncă, adică în plină *neccivitate industrială*.

Aceste nocivități, constând din fum, praf și gaze toxice sau urât mirositoare, sunt destul de puternice. Ele sunt încă sporite de multitudinea coșurilor de fum dela locuințe, care utilizează cărbunele inferior din regiune și sunt încă înrăutățite de condițiile climatice: vânturi slabe cu mult calm, nebulozitate și umiditate mare. Așa încât, eliminând și terenurile din raza de nocivitate a industriilor, posibilitățile de amplasare au fost încă reduse.

Cel mai greu aspect al problemei terenului de construit îl formează însă legătura cu exploatarea minieră. Grosimile mari ale stratelor

Colonie muncitorească. Uricani.

principale de cărbune și tehnica înaintată a extracției integrale produc în zonele exploatate prăbușiri, care se transmit până la suprafața solului, după cum se poate observa în numeroase locuri. Pentru râuri, orașe și căi de comunicație se rezervă un *pilier de susținere*, adică un masiv subteran care nu se exploatează. Cum p'anele ce limitează masivul au o anumită înclinare, lățimea pilierului crește în adâncime și se blochează astfel în subteran o cantitate importantă de cărbune. De aci necesitatea ca pilierul să fie cât mai îngust la suprafață, limitat pe cât posibil la râuri și căi de comunicații — așa încât această condiție a eliminat unele terenuri care ar fi fost favorabile noilor așezări dintr'un punct de vedere strict al suprafeței.

Având în vedere aceste considerente de teren, proiectanții au ajuns pe de o parte la concluzia *densităților mari* în noile cartiere, iar pe de alta, la ideea că multe terenuri pe care nu le-ar fi ales în condițiile obișnuite de la noi, trebuie totuși să fie folosite în Valea Jiului pentru construcții de locuințe, chiar dacă amenajarea lor este mai grea și mai scumpă ca de obicei.

Problema a fost abordată în primăvara anului 1951, prin formarea de către I.P.C. a unui detașament mixt, cu ajutorul I.P.C.S. și a altor unități din M.C.I.M.C. care cuprindea urbanisti, arhitecți, geografi, geologi, geotehnicieni, topografi și hidrotehnicieni. S'a făcut o examinare a tuturor terenurilor posibile din basinel carbonifer, privite din toate punctele de vedere arătate. Aceasta a dus la concluzia că problema locuințelor trebuie să fie rezolvată numai în cadrul unei sistematizări regionale, cu atât mai mult, cu cât pe deoparte, îngusta fâșie de teren utili-

zabil situat pe pilier sau adiacent lui, e foarte solicitat de o serie de alte lucrări, precum așezări industriale, căi de comunicații și transport, construcții energetice, etc., iar pe de altă parte, localitățile existente, așa cum le-am moștenit dela regimurile trecute, sunt în general în stare rea.

I.P.C. avea în acel moment sarcina de întocmire a planurilor de sistematizare a orașului Petroșani, la care s'a adăugat acela al orașului Lupeni; depășind aceste sarcini, s'a întocmit o schiță generală de sistematizare a întregului basîn, care s'a prezentat în repetate rânduri forurilor superioare, arătându-se mereu necesitățile unui plan de sistematizare a suprafeței bazei pe un plan al sistematizării subterane.

Acest punct de vedere a fost însușit, iar Consiliul de Miniștri a dat încă din Ianuarie 1952 o Hotărîre privitoare la sistematizarea Văii Jiului. Mulțumită acestei Hotărîri, proiectarea sistematizării basinelului carbonifer e acum pornită în bune condiții, pe baze reale și științifice, căci sistematizarea subterană, cu deschiderea succesivă a minelor și atacarea eșalonată a straturilor, pe un plan de lungă perspectivă, e determinantă în sistematizarea de suprafață, prima stabilește locurile de muncă, numărul de muncitori, deci de locuitori, pentru toate localitățile noi sau vechi, mijloacele de transport, necesitățile energetice, etc.

Primele 1000 apartamente, adică lotul 1952 — multe în comparație cu cele 108 realizate în 1951, dar abia un început față de cele 5000 prevăzute să se construiască în primul cincinal — s'au proiectat pe aceste baze, în începuturi de cartiere astfel concepute, ca să se integreze în

completările viitoare, dar ca să poată forma și unități de sine stătătoare, atât ca plastică, precum și ca mod de folosință, adică să poată fi locuite în timp ce șantierul continuă.

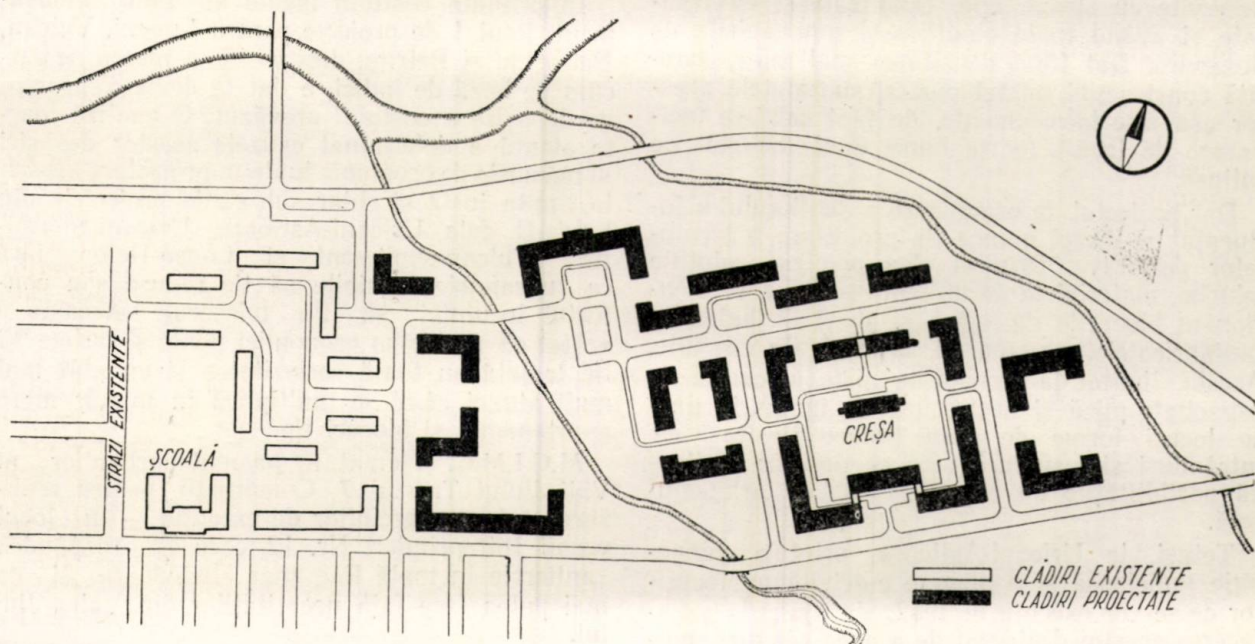
Au intervenit desigur și dificultăți prin faptul că nu s'au putut accepta dărâmări decât în cazuri cu totul excepționale și că a trebuit deci să se obțină ansambluri valabile pe terenuri de forme uneori nepotrivite. Proiectele de ansambluri precum și cele de arhitectură sunt analizate în alt capitol al acestei reviste. Amintim doar că proiectanții s'au străduit să țină seama de caracteristicile locale: felul de viață al minerilor și cerințelor lor, arhitectura și mijloacele de construcție regională, încălzitul cu cărbune — în viitor e prevăzută termoficarea pe cartiere — și altele. Nu s'a putut rezolva favorabil dezideratul acaretelor gospodărești din cauza marelui densități ce trebuie să se obțină.

S'a constatat curând că nu se pot construi numai locuințe în aceste localități vechi și nesatisfăcătoare sau în afara lor; sunt necesare o serie de alte lucrări și proiectarea a devenit nu mai decât o *proiectare complexă*. Pe baza planurilor de urbanism servind ca teme de proiectare, au început să fie proiectate: străzi, drumuri și alei interioare; alimentări cu apă, uneori racordate la rețelele existente, dar deseori cu captări, aducțiuni și rezervoare proprii, de integrat în previziunile de ansamblu al basinelui; canalizări, deasemenea de integrat în ansamblul viitor al fiecărei localități, cu stațiile de epurare necesare; asanări și drenaje, cu devieri de pârauri și lucrări de apărare împotriva apelor superficiale; rețele de electricitate de joasă tensiune cu posturile de transformare și racordurile la înaltă tensiune; poduri provizorii sau definitive; înșfârșit, căi ferate înguste nece-

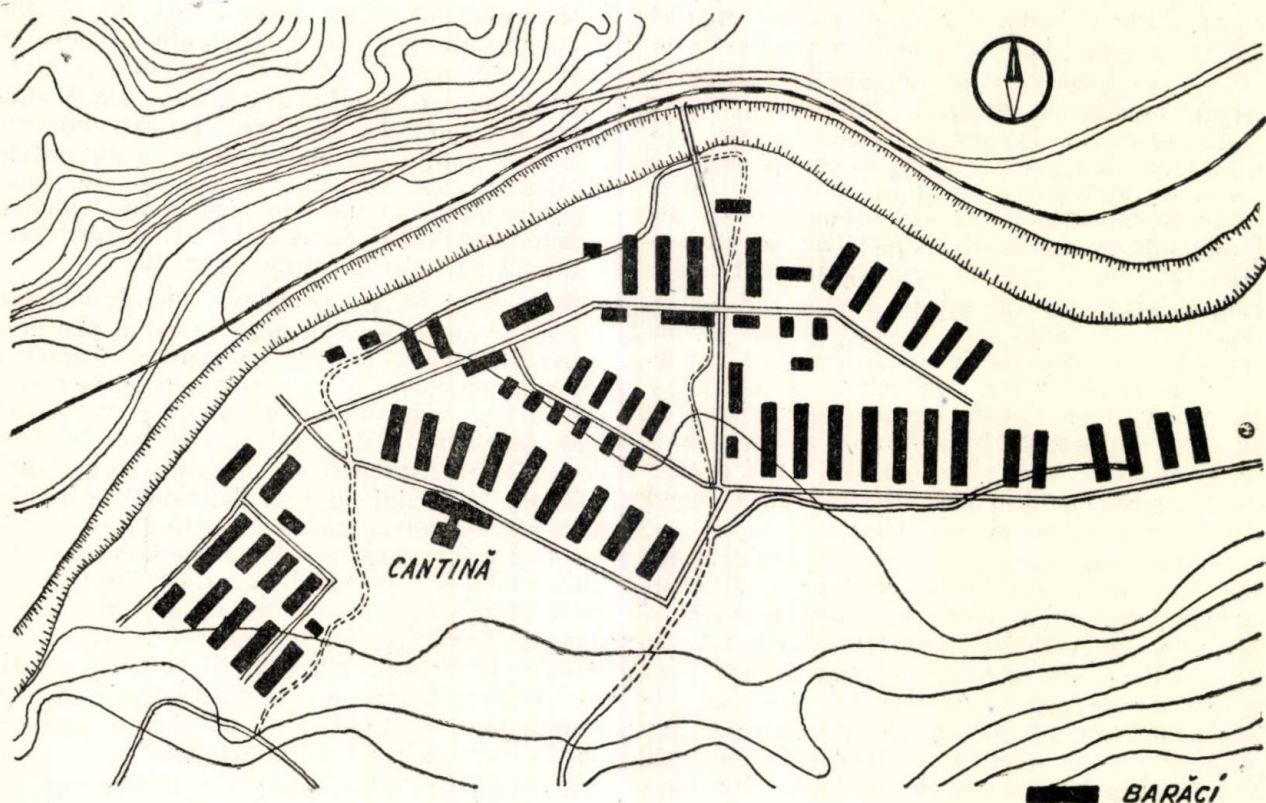
sare șantierelor. S'au semnalat și necesitățile de clădiri de deservire a populației, legate de crearea noilor cartiere: creșe, grădinițe, școli, cluburi, magazine, dispensare, etc. Dacă anul acesta ele s'au redus doar la proiectarea unui club la Lonea, anul viitor ele vor fi în conformitate cu normele, corespunzătoare sporului de populație din noile locuințe. Mai semnalăm și clădirile altor beneficiari decât M.I.P.I.C. pentru care a trebuit să fie fixate amplasamente.

Această proiectare complexă, interdependentă și care trebuie să se efectueze simultan pentru a trimite la timp proiectele pe șantier, a creat o serie de probleme în coordonarea proiectării; ele au fost rezolvate cu dificultate și uneori nu fără deficiențe. Caracterul nou al acestui fel de proiectare, graba ce nu a permis succesiunea normală în modul cum se determină proiectele între ele, atitudinea uneori comodă a proiectanților de a privi numai problema specială încredințată, ruptă de ansamblul lucrărilor, lipsa de experiență și subestimarea inițială a rolului și volumului lucrărilor de coordonare, au făcut ca acestea să meargă mai greu. O serie de experiențe și învățăminte în această direcție sunt însă acum bunuri câștigate și ele vor fi în curând împărtășite în cadrul unui alt studiu.

Execuția acestui mare volum de locuințe și lucrări speciale, la care s'au adăugat o serie de lucrări industriale necesare exploatarea carboniferă — a determinat întocmirea unui proiect de organizare a șantierelor, care a fost conceput deasemenea pentru întregul basîn carbonifer. Intocmit în I.P.C., acest proiect de organizare, primul de o importanță atât de mare, a pus prin lucrările sale auxiliare, problema unei a doua serii de proiectare complexă. Industrieri anexe de materiale și prefabricate, cu ateliere,

Colonie muncitorească, Lonea-Dejor. Proiect de ansamblu.

Colonie muncitorească (tabăra de barăci) Uricani.

linii ferate de garaj normale și înguste, etc., a trebuit să fie amplasate și proiectate; iar în privința așa ziselor baracamente, adevărate proiecte de urbanism au fost întocmite, pentru lucrările definitive. Grupate în tabere, aceste locuințe temporare, pe bază de proiecte tip parter, au fost totuși concepute ca să poată fi folosite 10 sau 15 ani, fiind din zidărie, acoperite cu țiglă, deservite cu străzi, apă, canalizare și electricitate și având toate clădirile și amenajările de deservire. Dat fiind densitatea mai mică, datorită construcției numai parter, suprafețele acestor așa zise baracamente, de fapt cartiere temporare de locuit, foarte bune, sunt deosebit de întinse.

Dar proiectul de organizare a șantierului a influențat și direct munca de proiectare a locuințelor definitive. Prin el s'au precizat soluțiile tehnice, materialele de utilizat — din care menționăm blocurile de șgură și steril de haldă — prefabricatele, precum și utilajul de execuție. Acesta, limitat la început la niște macarale de capacitate mică și braț scurt, au impus în unele locuri forme de p'an liniare lipsite de intrânduri și ieșinduri, ceea ce desigur limitează posibilitățile de expresie plastică arhitecturală.

Totuși, la Uricani-Astioara, printr-o compoziție judicioasă și o alegere potrivită a blocurilor ce se vor executa în 1952, s'a ajuns la satisfacerea acestui deziderat de a avea cât mai multe blocuri lineare fără a cădea în monotonie, ci dimpotrivă, cu o bună soluție de plan de ansam-

blu. Astfel, prin contactul permanent avut de proiectanții de clădiri cu Direcția Tehnică și Direcția Generală a Construcțiilor de locuințe și de Clădiri Sociale din M.C.I.M.C., prin intermediul proiectanților de organizare a șantierelor — proiectele de locuințe au fost în perfectă concordanță cu mijloacele de execuție, ca materiale și utilaje, valabile în anul acesta.

În privința costului mediu al unui apartament, lotul I de proiecte pentru Lupeni, Vulcan, Petroșani și Petrila, deși verificat mereu pe parcurs pe bază de indici, a dat la deviz o surpriză de depășire a costului prevăzut. O analiză foarte atentă a determinat cauzele acestor depășiri și măsurile de economie luate; în proiectare a dus la limita justă și chiar sub ea la proiectele din lotul II dela Uricani-Astioara, Uricani-Sterminos, Vulcan-supliment și Lonea-Defor, fără ca suprafețele locuibile să fie reduse sau confortul locuinței să fie micșorat. Aceasta a arătat că problema economiei poate și trebuie să fie tratată cu toată seriozitatea și cu atât mai mult atunci când se multiplică în număr mare apartamente și blocuri tip.

M.C.I.M.C. a creat în basinalul carbonifer al Văii Jiului Trustul 7 Construcții, pentru realizarea tuturor sarcinilor de execuție — în locul vechii Întreprinderi Nr. 12, care își răspândea șantierele în toată Regiunea Hunedoara și nu mai putea face față necesităților din Valea Jiului.

Institutul de Proiectare a pornit pe linia justă a unui contact cât mai strâns și permanent cu

Trustul de execuție prin deplasări periodice ale proiectanților, planificate dinainte, în legătură cu programul de execuție a lucrărilor.

În concluzie, se poate spune că proiectele actuale vor fi bine realizate și că atunci când cauze obiective vor cere pe parcurs adaptări sau modificări, ele vor fi studiate temeinic și li se vor da cele mai juste soluții.

Acestea sunt pe scurt caracteristicile determinante ale proiectării complexe de locuințe în basinul carbonifer al Văii Jiului și modul cum a fost concepută și condusă proiectarea. Desigur că au fost și o serie de lipsuri, din care s'au tras o serie de învățăminte ce vor îmbunătăți proiec-

țarea viitoare. Realizarea primelor proiecte și a celor ce vor urma în cadrul sistematizării întregii microregiuni, va ajunge să transforme într'adevăr această fostă Va'e a Plângerii, într'o Vale a Fericirii, așa cum a spus în 1944 tovarășul Gh. Gherghiu-Dej. Grijă pe care Partidul și Guvernul o poartă minerilor a fost subliniată încă odată de către tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, Președintele Consiliului de Miniștri și Secretar General al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, în cadrul Consfățuirii avută cu minerii la 29 Iunie 1952, fapt ce constituie o garanție în plus pentru realizarea acestor mărețe lucrări în domeniul construcțiilor.

КОМПЛЕКСНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ ЖИЛПОМЕЩЕНИЙ

В

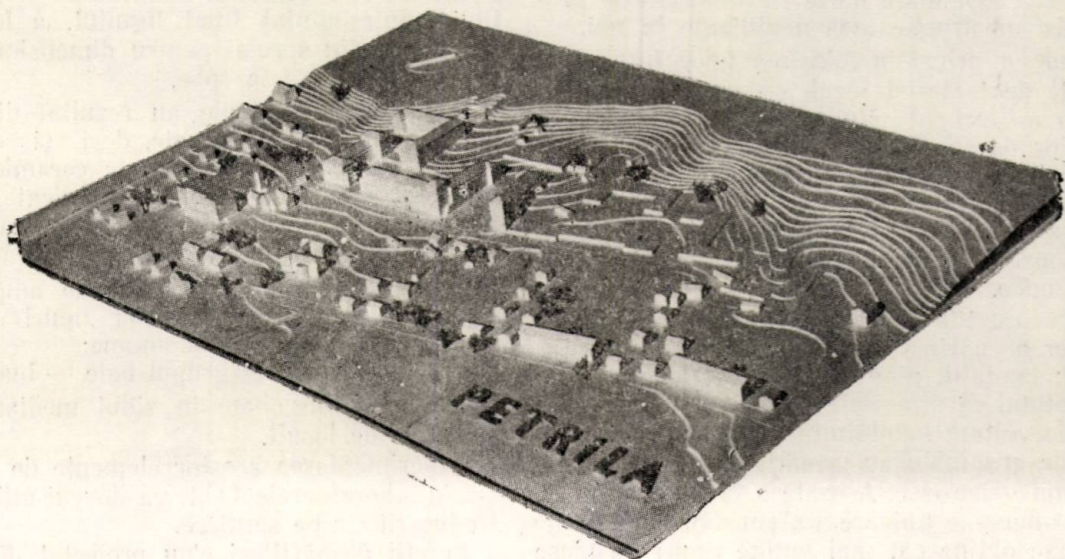
УГОЛЬНОМ БАСЕЙНЕ ВАЛЯ ЖИУЛУЙ

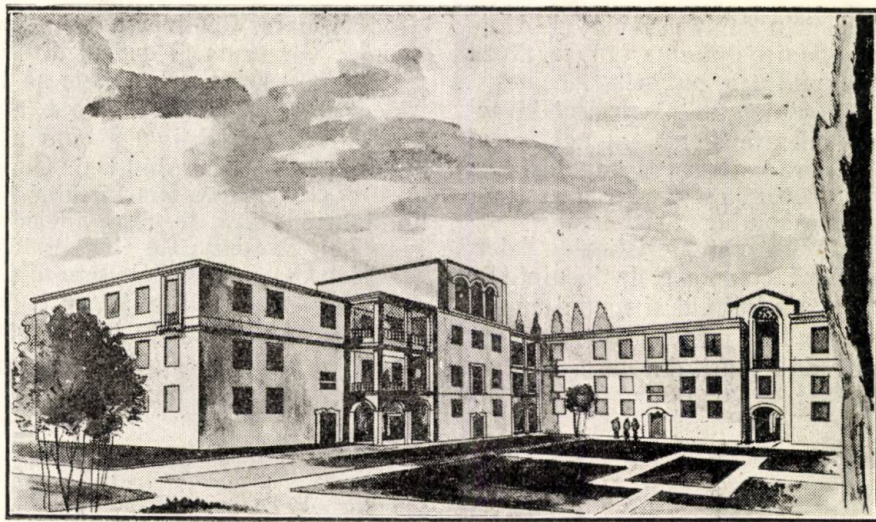
Резюме

Проектирование жилищных помещений в угольном бассейне Валя Жиулуй отличается особенными чертами: тяжелыми географическими условиями, гористой местностью, удлиненной долиной, большими подземными, грунтовыми, поверхностными водами и многими вредными промышленными условиями.

Плотные ансамбли в комплексном проектировании были спроектированы таким образом, чтобы новые жилищные помещения были снабжены всем необходимым.

Сама организация стройки, с большими числами рабочих строителей, потребовала ряд проектов городского благоустройства для временных жилищных лагерей.

PROIECTE DE LOCUINȚE MUNCITOREȘTI IN VALEA JIULUI

LOCUINȚELE MUNCITOREȘTI DIN ORAȘUL VULCAN

Ritmul mereu crescând al construcției de locuințe muncitorești în țara noastră a prilejuit importante studii în găsirea de noi procedee de lucru și materiale, pentru a se realiza în bune condițiuni sarcinile de plan în acest sector. Proiectarea locuințelor pentru minierii de pe Valea Jiului a urmat acest drum, având deosebite posibilități de a introduce în planurile de arhitectură și rezistență, procedee, materiale și calcule de construcție noi, folosite astăzi pe o scară largă în U.R.S.S.

Cercetând bogata documentare sovietică, tehnică științifică, proiectanții locuințelor muncitorești, arhitecții și inginerii, printr-o muncă susținută, au reușit să obțină planuri ce se vor realiza în cea mai mare parte cu materiale și procedee de construcție încă neutilizate la noi.

Având ca principiu folosirea unor însemnate cantități de material local — sterilul — proiectarea a început studiul prin introducerea blocurilor de steril la zidăriile portante. Pentru a se găsi cea mai indicată dimensionare a blocurilor, au fost întocmite proiecte având la bază folosirea blocurilor grele, precum și studii pentru blocuri de dimensiunea uzuală a cărămizilor ceramice.

Odată stabilite tipurile de blocuri, studiul locuințelor a cuprins și celelalte elemente de construcție: fundații, planșee, scări, șarpante. Datorită faptului că proiectele de arhitectură prezentau o dezvoltare neîntâlnită până acum, compozițiile de ansamblu au urmărit obținerea de volume mai generoase. Aceasta a făcut necesar un studiu intens de tipizare a planurilor de locuințe spre a se obține cât mai puține tipuri de piese

ce vor fi prefabricate în serie mare. Alegându-se o schemă deosebit de constructivă, planurile se înscriu în majoritatea lor în forme dreptunghiulare de aceeași adâncime, cu zidurile extreme și cel median portante. Planșeele au o deschidere unică de 5,00 m, pentru care s'au dimensionat grinde prefabricate de B. 25 cu mod. de 0,50 m.

Un pas însemnat l-a constituit înlocuirea corpurilor de umplură între grinzi din material ceramic, cu blocuri din beton de șgură, sau fabricate la șantier. Scările de acces au fost proiectate a fi integral prefabricate, trepte și vanguri, cu podeste realizate din grinzi speciale prefabricate, cu aceleași corpuri de umplură folosite la planșee.

Încălzirea încăperilor se face cu sobe; combustibilul întrebuințat fiind lignitul, a fost necesar un studiu special pentru dimensionarea coșurilor de fum dela sobe.

Deoarece din calcule au rezultat dimensiuni mai mari decât cele uzuale, deci și dificultăți pentru realizări din materiale ceramice, s'au proiectat coșuri de beton, prefabricate, care să asigure atât tirajul necesar, cât și securitatea în privința incendiilor.

Pentru satisfacerea nevoilor de amplasare a coșurilor, s'au proiectat două tipuri de coșuri cu dimensiuni diferite și anume:

- a) coșuri libere la grupul baie — bucătărie;
- b) coșuri înglobate în zidul median, pentru camerele de locuit.

Experimentarea acestor elemente de construcție în laboratoarele I.C.I. va dovedi utilitatea introducerii lor pe șantier.

Pereții despărțitori s'au proiectat din zidărie

de cărămidă celulară nut și feder și panouri ușoare prefabricate din ipsos și trestie, sau ipsos și șgură. Pereții din zidărie au fost folosiți pentru separarea camerelor cu umiditate peste 50 la sută (baie și bucătărie).

Fixarea panourilor prefabricate, precum și fixarea tâmplăriei în acești pereți se poate realiza proiectându-se pentru aceste elemente speciale de beton, ușor de prefabricat, cu ajutorul cărora se poate realiza și îmbinarea a două ziduri la colț, precum și întâlnirea a doi pereți ce se întretaie.

Au fost proiectate șarpante din elemente de beton armat prefabricate și învelitori ceramice, iar la orașul Vulcan s'au proiectat învelitori în terasă, eliminându-se astfel în întregime folosirea lemnului. Toate aceste materiale noi, nefolosite încă în construcțiile noastre, necesită o experimentare prealabilă pentru a putea fi apoi introduse în serie pe șantier. Datorită procedurilor noi de punere în operă a acestor materiale, șantierele se vor transforma treptat, folosind pe scară largă mecanizarea și manopera calificată. Cu aceste elemente, procesul de producție în construcții va trece de la forma meșteșugărească la forma industrializată, contribuind astfel prin cantitatea și calitatea materialelor noi folosite, precum și prin viteza sporită de montaj, la realizarea și depășirea planului de stat în sectorul construcțiilor de locuințe muncitorești, realizând astfel mai curând procesul de transformare a orașelor noastre în orașe noi, construcții ale socialismului.

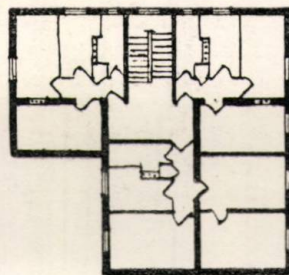
Studiile pentru compoziția cartarelor au constituit o etapă importantă în proiectarea locuințelor.

Exemplele din anii trecuți ne-au arătat că nu s'au putut folosi blocurile tip, cu dimensiuni maxime de 18 m, pentru realizarea unei compoziții de ansamblu satisfăcătoare.

Aceste blocuri scurte, cu volume neestetice, nu îngăduiau nici realizarea unei fațade, în bune condițiuni. Într'adevăr distribuția rigidă a planului hotăra numărul golurilor în fațade și ritmul lor, toate pe un front foarte redus.

Pentru îmbunătățirea proiectelor, s'a căutat rezolvarea problemei prin asamblarea în șir sau în diferite forme a blocurilor tip, realizând un ansamblu cu volume mai bine proporționate.

Lungirea frontului de fațadă a înlesnit obținerea de efecte plastice, prin repetiția unor elemente de arhitectură și prin alternanța lor, creându-se un ritm de goluri și de plinuri, precum și prin crearea unor axe de simetrie.

Planul Secțiunii tip.

Cu aceste posibilități, proiectanții au pornit la realizarea noilor cartare din orașele minerilor din Valea Jiului.

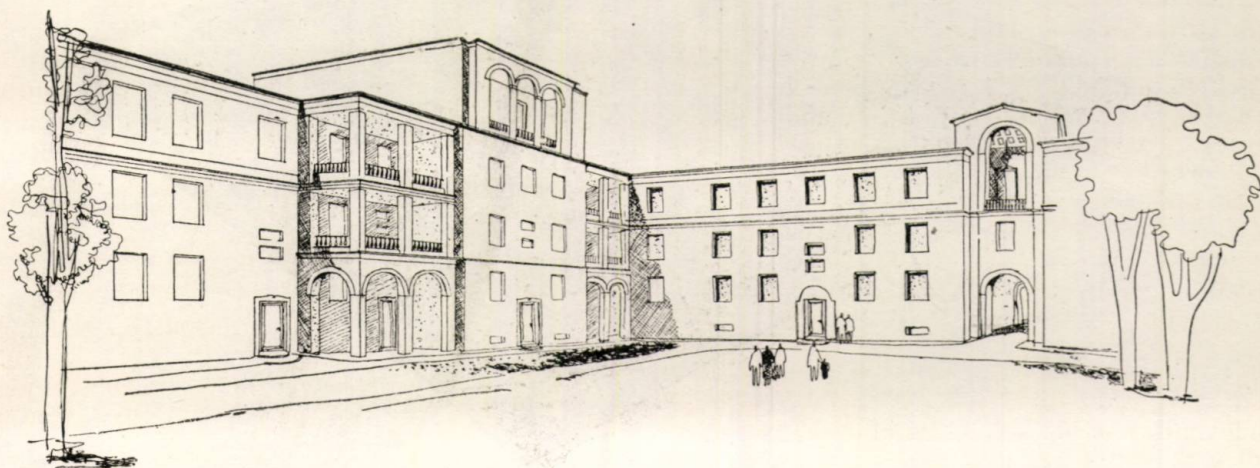
Proiectarea locuințelor pentru muncitorii din orașul Vulcan a avut de rezolvat probleme de amplasare, ce au implicat unele greutăți în studiul întregului ansamblu.

Printre aceste greutăți, menționăm păstrarea frontului existent de clădiri și orientarea spre Nord a laturii lungi dinspre strada principală.

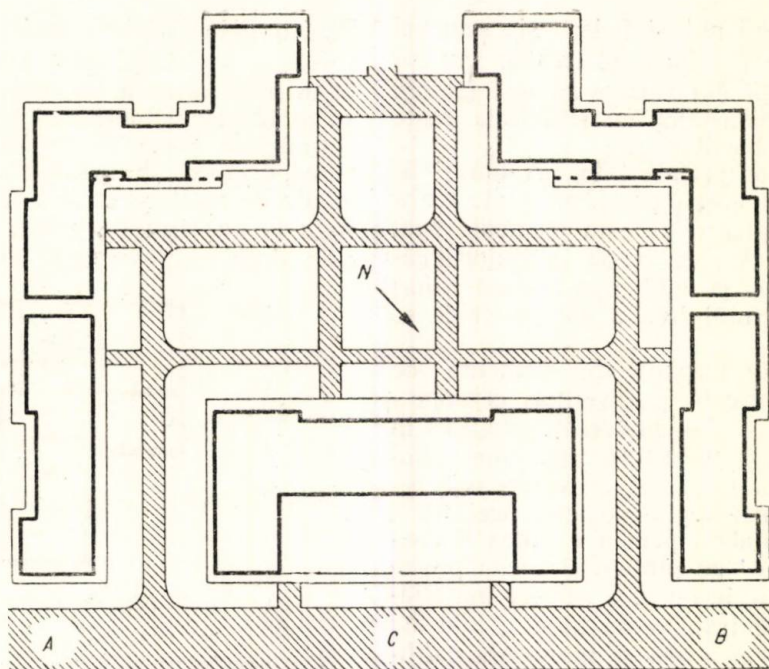
S'a rezolvat această problemă, compunând un cartar cu două ramificații tentaculare — corpurile A și B — care au cuprins între brațele lor spațiul liber necesar.

Pe strada principală a orașului, s'au proiectat magazinele ce vor deservi locatarii acestor blocuri, formând o piață de acces în fața lor, creind astfel și un motiv plastic acestei străzi.

Compoziția planului cartarului a fost inspirată din compoziția curților interioare ale mănăstirilor noastre și în mod deosebit, dintr'aceea a mănăstirii Hurez — iar pentru ca fațadele să aibe o arhitectură cât mai apropiată de

Vedere perspectivă din interiorul cartarului. Vulcan.

Cuartal 1952—53 Vulcan. A și B — blocuri de locuințe; C — bloc-locuințe cu parter-magazine.

elementele de arhitectură românească, s'au studiat numeroase realizări din secolul XVII și XVIII, epocă plină de avânt în creația noastră de arhitectură națională.

Considerând că regiunea pentru care se proiectează aceste locuințe, se găsește la o cumpănă a influențelor venite din Ardeal și Oltenia, s'a făcut o selecționare a celor mai valoroase elemente de arhitectură, pentru a fi prelucrate, încercând să se dea întregului ansamblu o unitate de stil.

Ca motiv arhitectural dominant în fațade, a fost ales arcul de cerc, element larg răspândit pe tot cuprinsul țării, în aproape toate epocile arhitecturii noastre naționale.

Dar în prima parte a studiului, nefolosind în spirit critic aceste elemente, ci copiindu-le întocmai după monumente ca turnul mănăstirii Radu Vodă din Câmpu Lung-Muscel, clopotnița schitului din Deleni, precum și biserica Curtea Veche din București, — s'a dat fațadelor un caracter arhaic, nesatisfăcător și lipsit de prezen-

